

Pauli amalthei: Epigrāma in methaphysicā Jo. Scoti.
Qui mō lucifugis prestabam pabula blactis.
Uilis: t abiectis conditus in tenebris:
Redditus in vultus clara sum luce nitentis:
Perqz oculos omnes nunc eo: perqz manus.
Assertor meus es̄ presentis gloria secli.
O auritius consors ingenie t patrie:
Hinc stragerei nosces dictata magistri.
Etherei hinc visces principis ingenium:
Elicolasqz alios: q̄ qui bene percipit: hic se.
Solus in humana conditione beat.
Hoc melius nobis nouit nec gretia felix:
Hec diues phenix:nec studiosa pharos:
Ergo seruato quoniam pro ciue meretur.
O auritio cedat ciuica clara meo.

Epigrāma Danielis Laietani Andrei
Cremonensis.
Emula me tenebris: t ceco carcere totum
Homine tacta meo tempora condiderant
O auritius:cui fata locū:cui tempora cedunt:
Carcere me ceco vindicat t tenebris.

Epigrafia **G**raeca **C**icerone **E**tacandie
Traumologie.

Elenchi Joannis Scoti Duns.

Petrus Caractus de forliuio phylosophie
Luctor Scoto suo felicitatem.

Scote sub obscuro latuisti gurgite quondam;
Et solet in turpi Conclita gemma luto.
Ethereumq; diu mire virtutis acumen
Atq; sagax tenebris mens adoperta fuit:
Non potuit Jontus scelus hoc oliverius vltra
Marchia quem genuit:seua q; damna pati:
Is prior edocto Correxit pectore sollers:
Et voluit nitidum nube carere iubar:
Is prior a niueo nebulam candore diremit.
Fecit et vt toto notior orbe fores
Ignotum iam pande caput iam territet hostem
Ne ve reformidet:scotica turba suum.

COliverius Jontus picens de monte gallouz Artiu doctor: et medicina professor:
Balthasar excellens sumi medici preclarissimi phisici magistri Stephani de Turre
filio dignissimo: bonarumq; artium cultori assiduo: felicitate plurimam dicit.

Cum viderem mihi Balthasar et virtutum tuarum culmine: et paratis ab escu-
lapio secundi auctoritate: iuueni omnium etatis nostre decus eximius ac cete-
ris prestans scriptum subtilis doctoris Joannis Scotti: in Aristotelis elen-
chis opus: per immortale numen: nedum iuuenibus et mediocriter eruditis
veruetia disertissimo cuicunque utilitatis precipue: terris passim atque opacis nebulis uno-
latum: multiplicibusq; scriptorum erroribus ita turpiter et misere lacerum ac discriptum
ut paucis vel spectandi vel legendi potestis adesse: mihi ipsi imperare nequum: quoniam
laborant et penitus opto syderi succurrem. Statu itaque vir apprime nobilis: gen-
itorq; tuo Stephano de turre: haud degener: qui et phor et tonus italicie medicorum splen-
didum iubar est: omni pectoris nux: toto mentis conamine circufulas nebulas dissipa-
tans: hoc sublime diuini Scotti opus: ita sanum atque illesum reddere vti quicunque an-
te hac ipsi inhauerat: facte in eo nunc tandem se se ingurgitare ac immergere possit.
Sumat igitur studiosi scotici dogmatis sectatores abs te scoti sui lyncis oculis a no-
bis diligentissime recognitum: ipsumque auidis vlnis amplexentur: colant et admirentur.
Hic est enim per immortales deos dixit ille inuictissimus: cui qui cuicunque adheserint: peccatum
dubio ex proteruo hoste gaudibundi quantisque felicitatrophea ab ipso oratur. Ceteri si so-
liers atque assiduus lector aliquid in opere hoc reppererit quod ipsi rectio utruruna penitus
dum centefactus cerbereis queſo mortibus ne lancinet: idque non inerte mee: aut q; labo-
res subterfugias: sed depravatis potius atque mendosis exemplaribus: aut non intelle-
cie auctoris subtilitatem attribuat. Bene et diu vale.

Subulissimi logici fris Joānis scoti ordinis minorū sacre theologie doctoris excellentissimi: q̄stiones auree ac ḡniles per libros elechoꝝ Tri. feliciter incipiunt.

Q̄stioꝝ prima.

Meritur

virū logica p̄ce-
dat ex cōib⁹? Q̄
nō. p̄batio: Nam
sc̄tia comparat
ad subiectum si-
cūt potētia ad ob-
iectū: s̄z vñ⁹ po-
vnū ē obiectuꝝ p-
se: ḡ vñ⁹ sc̄tia vñ⁹

erit subiectū p se: s̄z ens in cōi rōne cui⁹ dī-
scia cōis est subiectū p se in metaphysica: ḡ
nō in logica: quare z̄. Itēz logica ē de syl-
logismo tanq̄ de subiecto etiā cōsiderat
de his que h̄nt attributionē ad syllm: sicut
de termino et oratiōe: sed ista nō sunt cōia: 1427.

Nā nō quodlibet est syll's sed a cōmuni-
tate subiecti dicitur sc̄tia cōis: ergo z̄.
Oppositum dicit Aristo. p̄mo posterio-
rū: Si logica esset alius generis deter-
minati nō interrogaret. Ad q̄stionē dicē-
dū q̄ logica est de cōib⁹ et phia p̄ia: sed di-
uerfimo de: Nam phia p̄ia cōsiderat ens
in q̄stiu ens est: vnde considerat rem s̄m
suam quidditatē. Et q̄r quidditas rei est
entitas p se rei: ideo phia prima cōsiderat
rem s̄m suam entitatē. Et q̄r considerat ré
s̄m suam quidditatē et entitatem absolute.
et multa cōsequuntur rez vt sic: ideo p̄mus
phus p̄t ostendere passibes de subiecto
suo et de quolibet alio: licet enim sumēdo
ens p̄t intelligi in cōmuni: et s̄m q̄ ap-
prehendit sub se esse cuiuslibet rei: nō pos-
sit de eo aliquid ostēdi: tamen de ente s̄m
suam quidditatē multa possunt ostēdi: nā
multa cōsequuntur ipsam s̄m suā quiddi-
tatem vt esse pfectū et impfectū: et multa
alia. Similiter logica ē de ente cōmuni si-
ue cōsiderat. S̄z ens est duplex. si nature et
rationis. Ens animi nature in q̄stiu tale est
cuius esse non dependet ab anima. Sed
ens rōnis dicit de quibusdam intēuonib⁹

quas adiuenit ratio in ipsis rebus: cuius
modi sunt genus et species; diffinio et hu-
iustinodi. Enī aut dictio isto secūdo modo
equiparab̄ fin cōitatem enti priori mō di-
cto. Non enim est aliquo d̄ ens nature q̄r
possit cadere sub ente rōnis: et quin super
ipm fundari possit aliq̄ intentio utputa ge-
neris vel specie vel differentie vel p̄p̄y
vel indiuidui vel saltē cause vel causat
quia ergo logica est de hmōi intentiōibus
que applicabiles sunt oībus reb⁹: ideo lo-
gica dicit ex cōib⁹ p̄cedere. Utter⁹ sc̄tē-
dū: q̄ licei logica q̄stiu ad doctrinā sit
ex cōib⁹. Diversus est m̄ vsus doctrine q̄
tradit in dialetica et in demōstratiua. Ma-
dialetica est ex cōib⁹: et in singulis sc̄tia-
bus ad p̄prias cōclusiones ex cōib⁹ argu-
it. Nam ostendit q̄ amor et odio sunt i eo
dem susceptibili: nō per p̄prietatem amo-
ris vel odij: sed p̄ hoc mediū: q̄ contraria
nata sunt fieri circa idem: vnde ex cōib⁹
nō arguit ad cōia: sed ex cōib⁹ arguit ad
p̄prias cōclusiones. Illa aut pars logice
que est demōstratiua: et si in doctrina tra-
dat de cōib⁹ p̄ta de syll'o demōstratiuo et
de attributis ad ipm que sunt cōia culib⁹
sc̄tiae: m̄ i singulis sc̄tia bus arguit p̄pria
mediū: Nā geometra vñf rōne demōstrati-
ua: vñ accipit p̄mas et veras causas cōclu-
sionis: et p̄p̄y mediū arguit ad p̄pria con-
clusionē. Sed arguēs dialetice alia et alia
cōclusionē in alia et alia sc̄tia p̄ idem mediū
p̄t ostendere: vnde i naturali phia et me-
dicina p̄t diuersa et diuersa p̄clo ostendi. Ad ar̄ p̄n
p̄ idē mediū. Ad p̄m argumētu in oppo-
situm dicendū q̄ vnius sc̄tia vñ⁹ est subie-
ciū p se. Utterius cū dicit ens in cōi cōside-
rat a p̄pho: dico q̄ ens nāe cōsiderat a p̄-
mo pho. Enī ante rōnis a logico. Ad alia
rōne dicēdū q̄ ipossible est aliqd eē i
rerum natura quin sicut h̄z esse sic habeat
quid quid ē modo vt habet qđ quid est:
sic a prio pho cōsiderat. Unde p̄ hoc qđ dī-
co q̄ ens nature a p̄io pho cōsideratur: et
ens rōnis a logico: nō intēdo aliqd exclu-
dere a cōsideratē p̄mi ph. Si enī cōsider-
at h̄c itēuonē que ē spes: et hanc que ē ge-
nus: in q̄stiu quedā specialia entia sunt: sic
collocant i genere determinato. Et cadūt
sub cōsideratē eius cui⁹ est quod qđ est

Liber

definire: in quā tamen intentiones sūt: sic cadunt sub consideratiōe logici: vnde ad rōnem dicendū q̄ iste intentionē si cōsiderātur vt qđam specialia entia sūt: sic nō sunt cōia. Si tamē cōsiderant vi sunt reb⁹ applicabilia cōia sūt: et sic de eis est logica. vnde consideratio logici est de hīmōi intentionib⁹ prout rebus sunt applicabiles. Et iō logica dicitur ēē de coibus:

Questio secunda.

Meritur vix ars so-

phistica sit

scia? Qz nō. pbatio: Itā scie-

tia est effectus demōstratio-

nis: p° posteroꝝ: s̄ ars so-

phistica nō est effectus de-

mōstratiōis cū sit effect⁹ syllogismi sophy-
stici: sicut scientia est effect⁹ syllogismi de-
mōstratiui. C̄ Itē ars sophystica ē appārēs
sapientia et nō existēs p° elenchoꝝ. s̄ qđ
est aliqd b̄m apparentiā tñ nō ē illud qđ
apparet: cū ergo sophystica si appārēs fa-
pientia t̄ nō existēs: nō erit scientia. C̄ Item
si sophystica esset scientia: sophysta et sci-
ens: consequēs falsuz: ergo antecedēs. Fal-
sus t̄cōsequētis pat̄ ex hoc q̄ sopysta ē ab
appārēte scientia t̄ nō existēte copiosus: p̄
mo elenchoꝝ. C̄ Itē sophystica operat ad
deceptionē: sed nulla scientia intēdit intēdit
deceptionē: nā ois ars t̄ ois doctrina bo-
num qđdā appetere videt. oppositū p̄ ḡ
philosophum.

Questio tertia.

Acta hoc q̄rit: dato

q̄ sophystica

sit scia: virtu sit d̄ syllogismo

sophystico tāq̄ de p̄ se sub-

iecto: q̄ nō vt: itā de subje-

cio op̄ p̄supponere quid ē

t̄ q̄ ē: sed syllogismi sophystici esse p̄bat
in ita scientia: ergo t̄c. C̄ Itē illō qđ est p̄
se obliquitas alicur⁹ rectē cognoscit ni
si p̄ cognitionē sui recti cuꝝ recti sui index
sui t̄ oblig: cū ergo syllogismus sophysti-
cicus sit p̄ se obliquitas syllogismi dialetici
nō erit aliqua scientia p̄ se de syllogismo so-
phyticō: sed p̄ se de dialeto: p̄ accidēs de
sophystico. C̄ Itē de nō ente non ē scientia:
nam scientia ē verit̄ ens t̄ vez cōvertun-
tur: cum ergo syllogismus sophystic⁹ sit n̄

Questio ii.7.iii.

ens: de eo nō erit scientia. Major pater de
se. Et minor patet: q̄ syllogism⁹ sophysti-
cicus peedit ex falsis: t̄ falsum t̄ non ens cō
uerunt fieri verū t̄ ens. C̄ Item illud qđ
tm̄ apparet nō cognoscit nisi p̄ attributione
nem ad illud qđ apparet: cū ergo syllogis-
mus sophysticus sit tm̄ b̄m apparetū ver⁹
elenchus: de eo non erit scientia p̄ se nisi p̄
attributionē ad vez elenchū. C̄ Ad oppo-
situm ē Aristotleles i dando suā intentionē,
dicens. De sophisticis autē elenches t̄c. p° elēchot
Similiter in separando suā disputationē capo p̄mo
ab alijs dices. De demōstratiuis t̄ dialeti-
cis dictum ē: de agomisticis: vō t̄ linguis
nūc dicem⁹. C̄ Ad primam questionē dicē Ad p̄m
dum q̄ sophistica t̄ dialetica vno mō consi-
derate habent rōnem scientie. Alio modo
considerate a rōne scientie recedūt. Si enī
dialetica consideret ut habet cōsideratio-
nem de quibusdam intentionib⁹ quas ratio
ad inuenit in re: instituēs i illis quendam
modū quo p̄cedere p̄tā principiis ad con-
clusiones: sic dialetica deberet dici scientia. Si
autē isto modo ad inuenēto vtatur in alijs sci-
entijis sic a scientie rōne recedit. Nam sic lo-
cum procedit ex probabilitib⁹: vnde scientia di-
aletica tradit⁹ p̄ demonstrationem: vñis in
eius in probabilitibus consistit. Similiter
etiam de sophistica est dicendum. Si enī
sophistica consideretur prout habet cōsi-
derationem de principiis sophisticis: in-
stituēs in illis quendam modū quo po-
test procedi ad conclusiones quas conclu-
di sophysta: sic sophistica est scientia: naz
sic sophistica traditur p̄ determinata prin-
cipia. Ita enī ostenditur apparentia de syl-
logismo sophystico per vnitatem vocis;
tanq̄ per propriū mediū: sicut habere tres
de triāgulo per ei⁹ diffinitionē. Stauem
isto mō ad inuenēto vtas ad cōcludendū ali-
quid falsum per syllogismū sophysticum:
sic a scientie rationē recedit. C̄ Ad primam
rationē in oppositū dicendū q̄ maior est
vera. Ulteri⁹ cum dicis sophistica non est Ad ar⁹ p̄
t̄c. Dico q̄ si sophistica cōsiderer p̄sonā est questionē
quedam scientia tradita per demōstratio-
nem sic est effectus demōstratiōis. Sed si
accipiatur pro falsa credulitate aggenera-
ta per syllogismū sophysticum: sic nō est
scientia nec effectus demonstrationis.

Ad alia rōnem dicēdū q̄ si sophystica cōsideret put̄ est quēdā scientia tradita per principia determinata sic nō solū ap̄ parens scientia sed existēs. Sed si accipiat p̄ falsa credulitate agḡenerata p̄ syllogismum sophysticū; sic eit solū appārēt̄ scientia et non existēs; nam sic arguēt̄ sophystice vī argueret; cū tñ non arguat. Ad alia rōnem dicēdū; q̄ sophystica accepta put̄ est tradita per principia determinata ē scien-
tia; et habēs eam dicit̄ scien-
tia. Sed si accipiatur p̄ falsa credulitate nō ē scientia vt pri-
dictū est nec habēs eam dicit̄ scien-
tia. Ad ultimā rōnem dicēdū q̄ nō determinatur de alijsbus obliquitatib⁹ vī eis utamur; s̄z ut ab eis caueamus. Si enī nulla eēt ob-
liquitas que posse decipere supuacū eēt de ea determinare; vnde de sophistica nō determinat p̄ se vi faciam⁹; deceptionē sed vī deceptiōne vitemus. Et q̄ deceptio vī-
tarī nō pōt̄ nisi cognita ideo deteriuam⁹ d̄ modo decipiēdi. Ad alia qōnem dicen-
dū q̄ de syllogismo sophystico ē ista sci-
entia tāq̄ de p̄ se subiecto. Nam illud ē subie-
ctum in scientia qđ habet passiones de eo
demonstrabiles in scientia p̄ cām; sed syl-
logismus sophysticus ē h̄mōi; ergo r̄c̄ p̄-
batio assumpsiōi minoris. Nam apparen-
tia pot̄ ostendi de syllogismo sophysti-
co per unitatē vocis tanq̄ per ppriū me-
diū; ergo habet passiones de eo demonstra-
biles p̄ ppriū mediū; pot̄ est ergo ē sci-
entie sophystice subiectū. Et ad hoc signum
evidens. Nam Ari. separādo disputatio-
nem de qua intēdit in hoc libro ab alijs; di-
cit de demonstratiōi et dyaleticis in alijs; di-
ciū ē; sed de lingōsis nunc dicem⁹. Lūz ergo ista de quib⁹ determinat Aristo. in h̄
libro sint principia syllogismi appārētis in-
q̄stum appārēt̄ ē syllogismus sophysticus
erit subiectū in ista scientia. Ad p̄mā rō-
nem dicēdū q̄ q̄ nō ē manifestū q̄ ali-
quid sit subiectū in scientia; nihil p̄hibz p̄
suadere ēē illius subiecti; verū tamē subie-
ctum in scientia nō pōt̄ p̄bari p̄ aliqua p̄n-
cipia priora in illa scientia nam subiectum
debet ēē primū in scientia. Nunc aut̄ Ari.
ostendit syllogismus sophysticus ēē p̄ simili-
tudines et non p̄ priora simpliciter. Q̄ in
enī syllogismus sophysticus appārēt̄ est et

non existēs; iō vīle sui ostēdere syllogis-
mum sophysticū ēē in hoc libro. Alter dī
q̄ ostendit ipsū esse deceptorū; et hoc vt
dicit̄ exposito; appareti si media p̄bi sp̄c̄
antur; nam p̄bus accipit h̄ mediuū primo
q̄ in rebus ita ē q̄ quedā res apparent ēē
tales quales sunt et qđā quales nō sunt. Et
ideo circa tales decipimur; vñ syllogismus
sophysticū ēē deceptorū ostendit in ista sci-
entia; et nō ipsū ēē. Ad secundā rōnem cōce-
ditur maior; ad minorē tamē cum dicit̄ q̄
syllogismus sophysticus ē per se obligas
syllogismi dyaleticū; intermediuū est cui⁹ ra-
tio est; nam obliquitas alicui⁹ nature p̄stu-
tuit in esse solum p̄ negationem sui recti.
Sed syllogismus sophysticus nō cōstitut-
tur in ēē solum p̄ negationē syllogismi dia-
letici; nā in esse cōstitut p̄ appārētis; et ap-
parentia etiā p̄tinet ad suū rectū. s. ad syllo-
gismū dyaleticū. Ad tertiā dicēdū q̄
si syllogismus sophysticus cōsiderat put̄
cadit in vīl arguēti sophystice sic p̄cedit
ex falsis; et sic syllogismus sophysticū nō ē
subiectū; nec de ipso est scientia; immo vt sic
rōnem scientie a se excludit. Si tamē cōsi-
deref put̄ est qđ traditū p̄ determinata p̄n-
cipia que sūt media ad determinatas con-
clusions. Quoꝝ vñl pōtissimū et primū
est vñtas vocis; sic est eis suo modo; et po-
test ēē subiectū scientie. Ad quartā ratio-
nem dicēdū q̄ lic̄ illud qđ tanū appa-
ret nō cognoscat nisi per attributionē ad
illud qđ apparet; nihil tamē p̄hibet alijs
passiones esse de eo demonstrabiles. Et p̄
cōsequens de tali pōt̄ esse scientia.

Questio quarta.

Heritetur vtrū syl-
logism⁹
habens p̄missas falsas; vel
p̄missam que dī peccans ī
materia sit syllogismus? Et
videt q̄ non. Nam p̄missae
sunt cause cōclusionis; q̄ in rōne syllogis-
mi accipit q̄ cōclusio sequat̄ ex p̄missis
ex eo q̄ hec sunt. Sed non ens nullus est
causa. Et falsū et nō ens cōvertuntur; sicut
verum et ens. Cum ergo p̄missae sint fal-
se per postum non possunt esse causa con-
clusionis. Ad istud dicitur q̄ licet p̄missae
falsa non sint cause cōclusionis in essen-

Liber

Questio

do: sunt in cause in inferendo. **C**ontra: si ad rationem syllogismi sufficeret quod premisse essent causa conclusionis in inferendo: sequeretur quod petitio principij sit bonum argumentum: cōsequens falsum: ergo antecedens. Falsitas

I. elen. cōsequens patet ex hoc quod Aristoteles reducere

capi. I. 2. tredecim locos sophysticos de quoque nūero est petitio principij in ignorantiam elenchi. eo quod oīs sunt in modis discendi: probatio con-

sequente: nam in petitio principij potest esse bona illatio. Si enim arguit sic: oīum op-

positorum est eadem disciplina; contraria sunt opposita: ergo et ceterum. Hic est necessaria illatio coclusionis ex premisis: et in est petitio huius principii: quare et ceterum. **C**um quod est de ratione argumenti est de ratione syllogismi: sed ratione argumenti est quod faciat fidem de coclusione: nam argumentum est ratio rei dubie faciens fidem: sicut boētius: sed falsum non facit fidem: ergo et ceterum. **C**um quod ad eam aliquid speciei vel cōpositi requiruntur duo. scilicet materia et forma: illa species vel cōpositum non solum potest deficere propter defectum formae: sed etiam propter defectum materie argentea: et talis forma non solum deficit a specie denarij propter defectum formae sed etiam propter defectum materie argentea. **C**um ergo ad syllogismum requiratur materia et forma: sicut deficit propter defectum formae sic deficit propter defectum materie: sed talis syllogismus deficit in materiali que dicitur peccans in materia: ergo et ceterum. **C**on-

ca. I. positum patet per Aristotelem. **S**yllogismus sophysticus quod procedere ex falso: syllogismus est et syllogismus dicitur. **I**tem due premisse se habent ad conclusionem: sicut antecedens ad consequens: quod ergo non impedire cōsequentiā: non impedit syllogismum. Sed falsitas antecedentis non impedit cōse-

quēnā. Nam hec est vera: si Socrates volat sortes mouetur. Et si hec: si homo est animal homo est animal. **C**onad questionē dicendum quod non est de ratione syllogismi quod procedat ex veris neque ex necessariis neque ex probabilitibus: quod veritas necessitas et probabilitas sunt proprietates ipsius rei. **C**um ergo syllogismus summa formaliter sit ens rationis: iste proprietates non erunt syllogismi: in quantum syllogismus est. Unde syllogismus sic se habet ad syllogismum qui procedit ex falso: et ad syllogis-

mum dyalem et demonstrativum: sicut circulus habet huius ad circulum ligneum et en eum. Circulus vero nullam suam sibi determinat: unde in quacumque maniera reperias suum sive debili: dummodo forma circuli ibi salutis circulus dicitur. **N**on syllogismus ergo reperias in materia necessaria vel probabile: hoc sibi accedit in quantum syllogismus est. **E**t huius signum est nam tria de syllogismo in eodem ostenduntur quod procedat ex veris neque ex necessariis: sed istas tria dividuntur de syllogismo demonstrativo. **H**oc et per primum probationem comunitatem in his: quod: ubi ad probandam veritatem syllogismi docet ipse sumere oppositum conclusio cui altera premissa inferendo oppositum alterius premissa: et si syllogismus probans ut bonus et probatus: si ergo syllogismus minus procedit ex veritate: syllogismus ex opposito habet unam premissam falsam. **C**ad primam argumentationem quod ad **A**d argumentum tria requireuntur. scilicet figura quantum principali ad dispositionem terminorum. **E**t modus: quantum ad dispositionem propositionum. **E**t tertio requirentur necessaria illatio secundonis ex premisis. **E**t id in divisione syllogismi accipitur quod per ea quod posita sunt aliquid alia a positis necessitate evenire. **C**um licet premisse false non sint causa in ecclae: sunt tamen causa in inferendo. **C**ad rationem contra hoc dico quod petitio principij est demonstrativa sciens: potest esse bonus argumentum: unde petitio principij non procedat contra syllogismum probante. **E**t ergo deceptio per probationem non in syllogizatiōe: et ideo dicitur quod sumitur quod probari debet: et sequentia non negatur. **C**ad aliud argumentum potest dici quod boētius non diffinit argumentum in sui contatione: sed solum argumentum probans: et hoc quia illa que non probant videntur esse vana. **C**um ergo syllogismus ex falso procedere non sit argumentum probans hoc concedo. **C**um potest dici quod argumentum est ratio quod aperte natam est de se facere habet: quod in non spacio faciat fidem hoc est per applicationem ad materiam. **S**icut loquendo de natura mortis in contatione dicitur: quod oī mouet velociter et tarditer continuitate moueri: si tamen applicetur ad materialis spalem alius est motus nec tardi potest nec remitti. **C**um dico quod non est argumentum faciat fidem: hoc est per applicationem ei ad materialis. **C**ad alium dico quod si syllogismus deficiat a ratione materiali quod ad syllogismus simplis requiritur: que

Ad quoniam

sunt tres termini et due propositiones; et talis syllogismus a ratio syllogismi deficit sicut si deficeret in forma: in syllogismo non dicit peccans in materia; quod peccet in materia que requirit ad syllogismum simpliciter; sed quia peccat contra specialem conditionem syllogismi.

Qd. 5^a.

Meritur viru nomine equo sit nomine vnu vel plura nomina? Et quod pluravidefacit multiplicatio eo quod est formale in aliquo multiplicatur et ipsu: sed ratio significandi est formale in termino equoco: et in eo sunt plures rones significandi: ergo ipsum nomine equinocti multiplicatur: quare et. It est impossibile e duobus accidentibus eiusdem speciei esse simul in eodem subiecto: et huius ratione etiam est impossibile e idem subiectu moueri ad eadem specie duobus motibus: ut quod aliquod subiectum simul et semel moueat duabus dealbationibus ad eandem albedinem secundum spem est impossibile: sed deus rationes significandi sunt eiusdem speciei: ergo impossibile est quod sint in uno nomine plures rones significandi: cum ergo in termino equoco sint plures rones significandi: ipse erit plura nomina. It est sicut modus specificus se habet ad priorem orationem: sic ratio significandi se habet ad nominem: si plures modi specifici adueniuntur alicuius vocis: illa vox dicetur plures partes: ut amor est non unum et verbu: ergo eadem vox habens plures rones significandi dicetur plura nomina: ergo et. Oppositi p: per phuum.

ca.1. Qd. eni: in principio huius quod res sunt infinitae: nomina vero finita: et tunc multitudine: id necessarie est vnu nomine plura significare. It est si nomine habebis pluree rones significandi dicetur plura nomina: eadem rone habebis plures artes et plures scientias: diceatur plures artifices et plures scientes: hoc autem non dicimus: consequence patet: nam scilicet a scientia denominata sicut nomine rone significandi. Ad qd enim dicendum: quod nomine equo nec debet dici simpliciter vnu nomine nec plura nomina: sed nomen multiplex quasi sub uno multa plicas: hoc est manifestum: nam nomen de tale eo quod sic per intellectum ponitur: unde intellectus est princi-

piatum nominis: cum sit imponens ad placitum. Nomen ergo est quoddam artificiale: sed in artificialib: tota substantia est ipsa materia. Unde artifex operatur ex materia qua sibi ministrat natura: sed ipsa vox emateria et substantia nominis: manente ergo unitate vocis non dicitur illud nomine plura nomina: sed in termino equiuoco vox est vna: et et. Nec simpli debet dici vnum nomine: nam ubi sunt plures rones significandi. Relinqitur ergo dicendum quod sit nomine multiplex. Et hoc vult Boetius in divisionibus. Dicit enim quod si res non sit significata vox non dicit signum. Si autem plures voices imponantur pluribus rebus: ille voices dicentur plura nomina. Si autem vna vox imponeat vnu rei: illa vox dicetur vnu nomine vel nomen simplex. Si autem pluribus rebus imponatur vna vox: illa dicetur nomen multiplex. Ad ipsum argumentum dicendum quod in rebus naturalibus multiplicatio eo quod est formale: multiplicatur et ipsum: non autem in artificialibus: sicut est in proportionate: quod ipsorum substantiae sunt sue materie: et non sunt forme: sicut est in naturalibus. Ad aliud dicendum: quod illa propositio potest intelligi de accidentibus que inducunt per mouit: rones autem significandi non inducuntur per motum sed sunt intentiones inducunt per animam. Ut potest dici per interemptionem: quod non omnes rationes significandi sunt eiusdem speciei: quia rationes significandi diversificant secundum diuersitatem conceptus. Ut potest dici quod rationes significandi sunt in signo viri in termino. Ille autem plures relationes possunt esse in eodem sicut in termino. In eodem enim patre possunt esse plures filiationes tanquam in termino. Ad ultimum cum dicatur: si plures modi specifici adueniantur: falsum est: non enim dicetur plures partes: sed pars multiplex.

Questio sexta.

Meritur viru nomine equo sit nomine colineatus sua significata per modum distinctionis: Qd: sic viru nomine equo: proportionat ratione vni: sed ratione vnde quodlibet suu suppeditate deteritate poterit et nullum actu quantum est de se: ergo similiter se habebit vox equi.

a 4

Ad arg^{ta}
principalia

uoca ad sua significata. Cum ergo totum vniuersale disiunctive se habeat ad sua supposita. Et vox equiuoca sili se habebit ad sua significata. Si dicaf q̄ vox inq̄tū vox se habet ad sua significata; sicut totum vniuersale ad sua supposita. Sz vox vi habet diuersam rōnem significandi non respicit sua significata sicut toni vle sua supposita. Sed cōtra; sicut totū vniuersale bī alid sui et aliud correspōdet vni supposito et alteri sic termin⁹ equocus per alia et alia rationem significādi respici vnu significatum et aliud; ergo vox equiuoca vi habet diuersas rōnes significādi ppositiones totū vniuersali; et p q̄ns reddit argumētum. C̄tē ad pincipale ois vox significatiā ordinatur ad exprimēdū mētis cōcepium: q̄ necesse est vocē significare; sicut possibile est eam cadere sub vsu exprimētis. Sz vox equiuoca sub vſu exprimētus solū cadit p hoc vel pro illo; nam simul nō potest nisi vnu intelligere ergo z̄. C̄tē p Aristotele Illa disiunctive p terminū iponātur degibus cōtingit querere virū sermōe plato. Sed sic dico Lanis currunt cōuenit quere re virū aial latrabile sit vel sydus celeste. et sice de alijs; ergo z̄. C̄tē per Ari.i thopisicis; ad cōstruendū multiplex sufficit cōstruere i altero sensu hoc vel illo. C̄tē in termino equoco semel positō conuenit vnu equoce p Boetii ergo termin⁹ equoc⁹ determinate accipere p hoc vel p illo. Ad oppositū si sic ēt; nō ēt respondendum ad terminū equoc⁹ per distinctionē si predictū vni significatoz cōueniret unmo respondendū ēt simpliciter q̄ talis ppositio ēt simpliciter vera. Nā disiunctiva est vera cuius altera pars ē vera ergo z̄.

Questio septima.

Arta hoc q̄rit; virū termin⁹ equoc⁹ cōueniat sua significata per modū copulatiōis; q̄ sic videt. Nā q̄ significat actu plura significat b̄ s̄; sed termin⁹ equiuocus eo q̄ equoc⁹ est si gnificat plura actu; ergo z̄. C̄tē illa si gnificantur copulatiue p terminuz q̄ actu cōcipiunt sermone prolato. Sed sic dicio Lanis currunt multa significata possunt ap-

prehendi ergo z̄. C̄tē p Ari.in lib. pier menias si tunica iponat hoī; et equo; et dicatur Tunica ē alba; id ē ac si dicere hoīmo est albus; et equo ē albo; Sed hic multa iponant copulatiue ḡ z̄. C̄tē p phm non refert qrere vtrū. Callias et Thē. sint domi; q̄ sicis ēt vnu nomine; ipsis in diuersis; sz hic cadit copulatio ḡ z̄. Ad oppositū si sic esset tunc ad orationē multipli cēm nō esset respondendū p distinctionē. Sed respondendū ēt ēt simpliciter vera vel simpliciter falsa. Vera enī si predictū omnib⁹ significatis attribueret; falsa si alteri significato non cōueniret; nā copulatio ē falsa cui⁹ alta p̄ ē falsa. Ad p̄ .q̄ dicēdū; q̄ hec q̄; vt̄ termin⁹ equiuoc⁹ continet z̄. dupliciter pōt querere. Uno modo virū termin⁹ equiuoc⁹ significet vnu totum disiunctū. Et alio modo virū significet hoc vel illud indeterminate. Si dicēdū q̄ neutrō modo. Non p̄mo modo quia sic equiuoco cū vnu solum significaret; hoc enī totū aial latrabile vel celeste fid⁹ sub rōne determinata occurreret intellectui; et p q̄ns terminus equiuoc⁹ vnum solum significaret. Sed de rauide equiuoci est plura significare. Nec scđo modo: nā q̄libet vox significativa aliquid determinante representat intellectui; qd̄ enī vnu nō significat nihil significat; sed si significaret hoc vel illud disiunctiva nihil determinante significare; hoc idē patet p rōnē sup̄tz in oppositū. Ad primum dicendū est; si cuit dicebatur. Ad illud in pirariū ddm q̄ h̄c vox equiuoca in eo q̄ b̄m aliud; et aliud respicit aliud et aliud significatiū puenit cum vñ; quod b̄m aliud et aliud respicit sua supposita; in alio tamen est differētia; nam i termino equiuoco non cōtingit cōsiderare aliq̄s rōnē cōēm in qua significata cōueniat pter solā vocē; sz in toto vñ cōtingit cōsiderare aliquā rōnem in q̄ sup̄ positiayn iuocant; et iō non est sile. In alio enīam ē dñia; nā ois ratio significādi actu i poratur p terminū equiuocū; sed nullum suppositū iponatur actu p terminū cōmūnem ideo nō est simile. Ad alia rōnem cum accipit q̄ necesse ē vocem significare solū sicut possibile est eam cadere sub vſu exprimētis dico q̄ illud falsuz est; nā voces

c. i. 2 co.
mē. in eo,
dej loco.

Ad p̄m
q̄nem.

Ad arg⁹.

p̄ q̄nem.

sunt finite; et rationi multitudine res aucte infinite. Et ideo necesse est vnu nomine plus res res significare; et tu vires non potest vnu illa voce sicut et semel nusip vno significato. Ne potest dici quod quod multa per terminum actu iportantur; ideo viens potest vnu hoc termino per hoc significato vñ illo. Ad alid respodendum est quod interemptione minoris quod accipit sic dicto. Canis currat conungit querere de quo cane sit sermo; hoc non est verus. Nam si dicatur quod callias et themi sunt domini non pertinet querere viruz callias sit domus. Sicut est in propositio; nam actu significans per latu sermone. Ad aliud dicendum quod illud habet intelligi quodam multiplicitas est latet; nam ipse subdit quod videtur est huiusmodi loco i his quod latent. Ad ultimum dicitur quod licet vires termino equo consilium et felicitas non possit vnu eo pro pluribus significari; illa tamen dictio est plurim significativa. Ad alia quoniam dominum quod illa questio triplice potest habere intellectum; et duo intellectus sunt falsi; et tertius potest habere veritatem. Primo potest sic intelligi; quod terminus equoculus significat vnu conceptum copulatum sicut faciunt utrumque duo et tria in ista oratione; duo et tria sunt quatuor. Alio modo potest intelligi sic quod significat duos conceptus ad unum copulatos mediante copulacionem; sicut est in propositione copulativa. Tertio modo potest intelligi; quod inter actum significandi cadat copulatio; et iste intellectus potest esse verus. Primum intellectus est falsus; nam de ratione equoculi significare plura sicut de ratione vni. Vnicus significare vnu; et quod hec vnu ratione intelligendi si significet potest habere vnam rationem significandi. Sed totum copulatum potest habere vnam rationem intelligendam; cum sit extremus orationis; ergo habebit vnam rationem significandam. Sed ad terminum equoculi requiriuntur plures rationes significandae; ergo iste intellectus questionis est falsus. Secundus intellectus est falsus. quod significat duros conceptus ad unum copulatos. Nam de ratione poris non est aliqd posterior; sed tempore significata per nominem est naturaliter post item. Non significata per coniunctionem; sed de intellectu duros non erit copulativa coniunctionem. Itē fallacia equocationis non peccaret secundum multiplex nam in omnibus oportet nomen equum. Cu pōi significato; et non quoniam per uno quoniam

per alterum; et per quādū secundum multiplex non peccaret fallacia equocationis. Si tertio modo intellectus significandi cadat copulatio; non autem iter res significatas; tunc intellectus potest esse verus; nam canis significat latrabile animal; et significat marinam beluam. Tercium inter actus significandi cadit copulatio; non autem iter res significatas. Nam inter significata termini equoci nulla est hitudo. Ad primū argumentum dicendum quod si intelligit quod inter actus significandi cadit copulatio; tunc cōcedo maiorem. Si inter significata nego. Ad secundum nego maiorem. Ad tertium dicendum quod id est dicere equum est albus et hec est albus et dicere; tunica est alba; quoniam ad pluralitez significatoꝝ; non autem quoniam ad modum significandi. nam sicut hec hec est albus et equus est albus; significat plura; sic hec; tunica est alba. Ad ultimum dicendum quod quoniam ad pluralitatem interrogacionis verus est quod dicit Aristoteles. Et ideo subdi Aristoteles. quod id est rectum ad plures interrogaciones respondere una response non erit rectum ad nomine equoculi una response respondere. Questionis octava. Veritur viru terminus equoculus habeat omnia sua significata actu respectu predicti. Et intelligo questionem sic: Tertius vniuersus vniuersus determinatus vnu significat; et illud actu ponit respectu predicti terminus vero equoculus significat actu pluri; id est quod viru illa pluri actu respectu predicti sicut terminus vniuersus vnu; quod non videtur; quod si sic; hec esset in cogitativa. Canis currat; quod hic significat subiecta et non significat actum. Tertius si sic esset; tunc hec consequentia erit bona: Canis currat; ergo animal latrabile; currat; consequens est falsum quod et antecedens. Falsitas consequentis pater; nam determinata falsitas in consequente arguit determinata falsitatem in antecedente; si ergo hec est falsa; latrabile animal currat; hec est falsa canis currat; quod non est verum. Consequentia praeceps; quod illud quod actu significatur per terminum se ferat ad ipsum. Tertius ceteratorum alephader dixit; quod terminus equoculus significat vnu significatum ac si aliud non significaret;

Liber

Questio

Si hoc non esset nisi vnu tm significatu pone
ret actu respectu pdicati. Itē de eo qd actu
significat p terminū: statu est querere p
lato simone: an de ipso fiat fmo: sed sic di
cto: Canis currit: vere pot queri de quo ca
ne fiat fmo vnu de latrabilis animali vñ ce
lesti sydere: g: r̄. C Itē si sic eē: non posset
costrahi ad aliquid istoꝝ p aliquid immediate ad
iunctū: cōsequēs falsum: nā aliter nō cōti
geret cōceptū mentis significare: cōsequē
tia patet: nā nihil contrahit ad illud qd actu
significat: hō enī ad naturā humāna contrahit
nō potest cū illā actu significet. C Item
si sic esset: ppositio multiplex nō eē disti
guenda: pns est falsum vt pꝫ p plim: cōse
quētia etiā pꝫ: nā distictio ē determinata
acceptio termini p vno significato: sed si
oia significata actu ponenter respectu pd
dicati: tunc oibꝫ attribueret predictati: q
re r̄. C Ad oppositū. Si vox equiuoca n
haberet oia sua significata actu respectu pd
icati: oporteret qd positivū aliquid ab ip
sa voce tolleref posita respectu pdicati: qd
ab ea perse sumpta nō auferet: sed nihil au
feret a voce posita respectu pdicati nisi so
la negatio: ergo r̄. C Itē illud determinia
te ponē in qdne ad cuius rñsionē exiguntur
dicere ad illud sic aut nō sic: sed si queraſ:
currit ne canis: hec questio qrit rñsionem
ad oia significata istius termini canis: ad
omne. n. multiplex est rñdē sic aut non
sic: sed nō vna rñsioꝫ: g: r̄. C Itē illa signi
ficant p terminū que cōcipiunt simone p
lato: sed sic dictio Canis currit: pūt plura
actu cōcipi: qd vnu pot accipere ly canis
pro aiali latribili: et aliis pro celesti syde
re: ergo r̄. C Itē si alius ad multiplex rñ
det vna rñsionem nō cōtingit ipsum vitare
contradictionē: sed si terminus equiuocus vnu
tm significatu ponenter respectu pdicati: pos
sem simpli cōcedere orōnem p illo signifi
cato: nec fieret mihi redargutio i amittendo
multiplex: g: r̄. C Circa ista qdne ē du
plex modus dicendi. Quidā ponit qd lz de
rōne termini equoſi sit qd significet pla: tñ
de rōne ei nō ē qd semp actu repenteſt pla
nā si ponat i orōne ponet vnu significatu
tm respectu pdicati ideterminate tñ: nā alii
terminus equoſi eē signū lūile. Et lz pſi
māt p̄ tres rōes p̄ ſi positas p ordinē. Qua

rū pria ē de pñtia ista: Canis currit: g: aial
latrabile currit. Ista at pofitio nō pot stare
pp duo: nā terminus equoſi signū sua signi
ficata sub pp̄s rōnibꝫ. S̄z ponere qd ter
minus equoſi repenteſt indeterminate aliqd
suoꝫ significatorꝫ: ē potē ipm significare
sua significata sub rōne cōi. Ponere g: ter
minus equoſi significare aliqd suoꝫ signi
ficatorꝫ ideterminate: ē potē ipm nō signifi
care sua significata sub pp̄s rōnibꝫ. Et p
pns ē potē ipm nō ē equoſi. Itē si termi
nus equoſis vnu suoꝫ significatorꝫ respe
ctu pdicati ponere: possit tal' orō pcedi vñ
negari simpli p illo significato: nec opor
teret ad terminū equoſi rñdē p distictioꝫ
sc̄ ad multiplex. Et iō dō ē qd terminus eq
uoſi actu q̄tū ē de se: oia sua significata po
nit resp̄ci pdicati. Ethui rō ē: qd vox non
ppor' ipi re: nisi p rōne significādi. S̄z iter
nō equoſi sit actu ples rōnes significā
di: g: i termio equoſi erit actu pla signifi
cata: maiors et mīor patet. C Ad p̄m ar̄m dō pncipala
qd terminus equoſi repenteſt et significat vnu
significatus ac si alid nō significaret: qd iter
significata termini equoſi nulla cadit hinc
qd media. Unū canis nō significat ea p modū
simultatis: necq; p modū geminatū necq; nu
merat. S̄z tria repenteſt sine h̄tudine: quoꝫ
qdlibet pot ē sufficiēs subiectū respectu
pdicati: t̄ iō nō eti icōgrua hec: Canis cur
rit. Ad hoc aut qd ē eti icōgrua oporteret
qd actus sub rōne vnu attribueret subiecto
sub rōne geminatū. C Lōtra ista rñsionem
arguit: qd nō ē eti hec icōgrua. Sores
Plato currit: et illud nō significat sub rō
ne simultatis. Dicēdū qd hec nō ē icōgrua
Mā Ari. vñ talibꝫ interrogatibꝫ. Est ne ce
lū terra mare vel nō. C Ad 2m dō: qd ista co
sequētia nō valeat Canis currit: g: aial latrabi
le currit. Mā ad lz qd pñtia sit bona op̄z qd
pns vñualit icludat i aincedēte: t̄ nō sub p
pria rōne: nūc at pns sub pp̄a rōne icludi
at i aincedēte et iō pñtia n̄ valz. Sed fore
alius diceret ad lz: qd ex copulativa sequit
qdlibet ps: et tñ qdlibet ps icludat i copulativa
na sub pp̄a rōne g: s̄l r̄ pñtia ista erit bona.
Dicēdū qd ex copulativa in q̄tū hz ples di
stinctas ad inuicē nō copulatas: nō seq̄t
altera ps: s̄z in q̄tū hz itellectū copulativi di
stinctiū ab itellū viriusq; pñtis. Sed i termi

no equoco nō est aliquis perceptus cōdis dībus significans; qz nihil est eis cōe nisi sola vox, tō nō ē sile vīrobiqz. Cēd 3^m pncipale dō qz cōmentator alexander nō itelli git nisi qz terminus equocous significat sua significata sine aliqua habitudine media. Ad aliud dō qz sic dicto; canis currit: nō dī queride quo sit hīmo, nā hīc actu plura ponunt. Sz pōt qz p qz significato vīens dī vī termino equoco. Ad aliud vīz terminū equocū posuit trahī vel nō videbis inferi?; verū rō eqūlter cōcludit trahī illī positionē sicut cōtra istā. Hā si de rōne termini equocū sit reprītare vīnum indetermīnate respūcū p̄dicati. salua rōe termini equocū nō possit cōtrahī p aliquid ad determinatiū significatiū. Ad vīlūm cū dīcīt; distincio est determinata acceptio z̄. falsūz ē quia distinctio istam determinatā acceptiū p̄fūponit; z est vīlē manifeſtatio sensus veri z sensus falsi; quare z̄.

Questio nona.

Neritur vīrū terminū minus eqūcous possit trahī p immediate adiunctū: ita qz de virute hīmonis solū possit accipi p altero ei^m significato? Qz sic vī. Nā multū ē equoco ad multū in aere z in aqz pp̄bīm. vī. physicoz; s̄z cūz dīcīt multū in aere trahī; ḡ z̄. Cīte per p̄bīm ibidē z p̄ thōpi. Albū est equoco z ad albū in voce z ad albū in colorē; sed cū dī albū in voce iā trahī; ḡ z̄. Cītem si dicaf aīaz venit ad troīa; z aīaz forūter pugnauit; cerū est qz de eodem fit sermo; aīaz ergo contrahīt p hoc relatiū idē. Cīte vībī terminū equocū nō possit cōtrahī p immediate adiunctū; i noībus p̄pīja frūstra adderent cognomina; naz cū sī dī. Petrus hīlye vībī ly hīlye qd ē cognomē nō trahēret et ly petrū; frūstra ad dēret. Ad o^m! Ilībil trahīt ad illī dī qd acī signifīcat; qz nō significat naz hīuanā; iō ad nām hīuanā trahī nō pōt; s̄z terminū equocous acī signifīcat plura sub p̄pījs rōmībī; ḡ ad nullū eoz trahī potest. Cīte adiunctū non p̄mutat nām illī cū

adiungit; qz si sic sibi nō adiūgeref; sed de rōne termini equocū est qz signifīcat plāg manēte ei^m nā ad nullū eoz trahī potest. Cīte si possit trahī p immediate adiunctū tūc qz vīz illud immediate adiunctū signifīcat idē qd terminū equocū i altero eius signifīcat; vel signifīcat aliquam ei^m p̄pītātē; vel signifīcat aliquod quod p̄tinet ad alterū signifīcatū qd contrahī nō dī. Si p̄mo modo; erū ibi nugatio. Si secundo modo. s. qz si ibi trāctio ratione alicui^m si ḡnificatiū p̄pītatem alterius signifīcat. Et ita rōne p̄ueniet rei sit trāctio; tunc possit eēcōtractio bōe aīal est homo. Si ter^m mō; erū repugnatiū itellectū; qz z̄.

Questio decima.

Arta hoc queritur vīrū terminus equoco possit trahī p mediate adiunctū. Et vide tur qz sic. Nam p Boetiu

sī dicatur Cannā romano-ru sanguinē sorbuit. Hīc ly cannā est equū uocū; z idifferēt vt accipiat p fluuiō z p̄calamo. Si in dicaf Cannā romano-ru san- guinē sorbuit plenū; iam cōtrahīt vt accipiāt pro fluuiō; z additū est mediate adiūctū. ergo z̄. Cīte amor est equocū ad nō men z ad vībū. Sītī dicat amor est bonū; iam cōtrahīt ad nomē. Ad oppositū; si terminū equocū p mediate adiunctū posset cōtrahī ad alterū significatoz; hec nō ei- se distinguēda Canis currīt; s̄z h̄ ē falsū; p̄se quētia p̄z. nā ly currīt trahīt ly canis ad illud signifīcatū cui cōpetere pōt cursus.

Cēd p̄m qōnē gdā dicūt qz necesse i equū uocū cōtrahī p immediate adiunctū. Et rō eorū est ista; qz finis imponit necessitatē his qz sūt ad finē; vnde a fine accipit neces- sitas i rebī. Quia enim finis ferre est diu- dēre; i hīc aut finē nō pōt nisi sit dentata; nec dentata p̄t i illū finē nisi sit ferrea; Et iō a fine accipit rō; quare necesse ē ferrā eē ferrea z dentata. Sili dicūt in p̄posito. Si nīs enim sermonis est vt exprimāt que apud nos sunt. i. que in mēte cōcipim^m; vñ ad hīc finē ordīat qlibet vox signifīcatua. Sed oratio in qua ponit terminus equoco; in hīc finē nō possit nisi p immedia- te adiunctū cōtrahēret. nā cū actu plura

Ad p̄mas qōnem.

Liber

p terminū equiuocū significens: nisi possit contrahi nō possemus vnu eo palterō significato: et p cōsequēs vel oporteret eo vnu p omnibus significatis vel p nullo: s̄z eo vnu p plurib⁹ s̄l nō possumus: vñ ḡ sit: inst̄m cōueniens ad illū finē: necesse est q̄ per imediate adiūctū strahat. Et vlt̄r̄ dicit q̄ sic ut impositōib⁹ vocū nō est rō que renda: cū imponātur ad placitū: sic in tali contractione equo ci nō est rō querēdar: q̄ ex volūtate imponit terminū equiuocum sic contrahi. Cetera istos arguit. Et primo videt q̄ sic dicētes singāt aliqd a pte ipo-sitionis vt evitent difficultatē questionis. Nam si contrahit p immediate adiūctū et habeat b̄ ex ipso imponente vt sit inst̄m cōgruens in suū finē. Eadē rōne potuit ipofitor posuisse terminū equiuocū p media-te adiūctū contrahi posse. Nam sic etē inst̄m magis congruū i suū finem. Et tolle reū ambiguitas i sermōe. Et per psequēs h̄mōi ppositiones Lanis latrat: Lanis lu-cer: Lanis natat: nō ponemus cē distin-guendas: eadē coacti necessitate vt ppter finē sermonis. Ulterius q̄n accipiunt q̄ i impositōib⁹ vocū non est ratio querēda: illud non videt verū. Nā licet significata incōplexorū pbare nō possumus: si-significata tñ cōplexorū pbare possum⁹: q̄ vox habemus media determinata: vt signifi-cata icōplexorū: q̄ ḡ h̄mōi Lanis cur-rit: et alij h̄mōi determinate significēt ali-qd: hoc nō debemus accipe a volūtate im-ponēti: sed recurrere debem⁹ ad signifi-cata icōplexorū. Cetero ista duo q̄sita intelligendū est q̄ terminū equiuocū p-prie loquendo nō potest strahi per imme-diate sibi adiūctū: nec p mediate. Nā stractio est determinatio alicui⁹ cōis: ita q̄ aggregatū ex strahēt et stractio necesse ē representare intellectū determinationē q̄s sit stelleci⁹ ipsi⁹ stracti de se. Sed in termino equoco non ē itellēs cōis oībus significati. q̄ cū equo cata p terminū equiuocū signi-ficent sub pprījs rōnib⁹: nihil ē eis cōe p-ter solā voce que strahi nō pōteū sit singu-laris. Proprius qđ vox equo ca pta signifi-cāt sub pprījs rōnib⁹ de vi h̄monis nō p-strahi ad alterū suoꝝ significatorū. nā ibi sūt plures rōnes significādi actu correspō

Questiō

dētes diuersis significatis: qbus nihil ē cōe nō vox. Per accīs tñ t p quēndā di-scursum possumus accipe terminū equocū p alterō significato. Nā audiens aliquem loquēt p terminū equocū b̄i pcpit q̄ nō intendit significare nō vnu: nā nō pōni si vnu simil intelligere: illud autē vnum subito pcpit audiens ex determinatiōe ad dīta ip̄i termino equoco. Nā si dicat Ne-currat audiens b̄i pcpit q̄ pferens inten-di log de aliquo vgo: qđ autē si illud vnu pcpit ex determinatiōe sequēte: cū dī petrus helye currat: sed nō ē ita itelligēdū q̄ hec determinatio helye faciat vocē p̄io plura si-gnificatē nōc determinate significare vnu ita q̄ nō aliud. Sed q̄ p quēdā discursum in eius cognitionē facit deuenire. Ad p-mam ḡ qđnē dicendū q̄ terminū equiocū p immediate adiūctū strahi nō pōr̄: s̄z per tale immediate adiūctū possit audiens ma-nuduci vt accipiat terminū equocū p alte-ro suoꝝ significatoꝝ determinate. Ad p-primū argumētum in oppositū dicendū. q̄ quedam sunt noīa penit⁹ vnuoca et illa sunt quoꝝ ratio substātie eadē ē t nomen idem. Quedā sunt nomina que p prie di-cunt equo ca vt illa que actu plura signi-ficant sub pprījs rōnib⁹: et illa sunt quoꝝ nōmē ēt idē t ratio substātie diuersa. Et alij sunt noīa q̄ significat p̄io aliqd cōe: s̄z illud cōe diuersimode rep̄it i diuersis. Sicut i h̄mōi significat illud cui⁹ n̄ ē termi-n⁹: s̄z b̄ diuersimode rep̄it i magnitudē t-nueris et i p̄tinuis et discretil: q̄ ḡ h̄mōi no-mia significat aliqd cōe: iō p̄he nō dicunt equo ca. Et q̄ illđ cōe diuersimode rep̄it i diuersis: iō talia noīa n̄ dicunt p̄he vnuoca s̄z dicunt p̄he analoga: q̄ ḡ h̄mōi noīa signi-ficat aliqd cōe p̄io: iō immediate adiūctū cō-trahi p̄it. H̄mōi autē noīa sunt: multi et al-bū, nā multi p̄io significat excessus i qua-titate: et iō strahi p̄it. Sicut albi p̄io signi-ficat aliqd facili⁹ mouē sensus: et iō p̄ strahi. Q̄ ḡ multi et albi significat aliqd cōe: iō p̄ immediate adiūctū strahi p̄it. Equo cuī autē in quaū equocū nihil cōe significat et iō strahi nō pōr̄. Ad 3^m dī q̄ ly idē pōt manuducit vt ali-qd determinate apprehēdat audiēs. Bau-lem ē p accīs t per discursum vt dictū est.

Cad quartum patet quid dicendum p idem.
C Ad altâ questione dicendum: q terminus equiuocus p mediate adiunctus contrahi nō potest; nec p tale mediate adiunctus p otio manuduci vt concipiatur aliquis determinatus cōceptu de virtute sermonis: quia nihil tale mediate adiunctus cadit in idem, ut ex tate extremitate cui addit mediate. Et ideo nō pot est modus intelligendi alterum extremum. Verumq; intelligendu est q ipsi termino equiuoco annexus quodam vniuersatio in modis significandi respectu sibi correspondentib; penes res significatas diversas: verbi ḡa: amor significat cōceptu nominalē et verbale; qui duo cōceptus sufficiunt ad equuationem in ipso tamē potest esse vniuersatio i modis significandi respectuus: cuiusmodi sunt persona: numerus etc. sufficiens ad tractio per accidē termini equiuoci. Unū si terminus equiuocus sub uno mō significandi conueniat alteri significatoꝝ: si ille modus significandi respectuus contrahat modū significandi ipsi modū significandi p se erit tractio: equoci at p accidēs. Verbi ḡa: Lanna ē equiuocum ad flumū et ad calamū: si tñ dicat: Lanna romanoru sanguine fluit plenus: ita ipsi generis est tractio p se: equiuoci autē per accidēs: et per hoc p z ad argumēta.

Questio vndecima.

Meritur utrum signum vniuersale aduenies termino equiuoco possit ipsum distribuere pro omnib; suppositis cuiuslibet sui significati? q̄ sic videt. Nam signum vniuersale circa subiectus et eius significatum si sibi cōforme ponit suū modū significandi: ḡ sic dō: ois canis currat. ly ois circa ly canis ei. quodlibet ei significatum cū sibi cōformetur ponit suū modū significandi q̄ e distribuendo. C Itē signum vle aduenies termino equiuoco distribuit ipm p suppositis aliorū significati. nā alī sibi frustra addere. Sed q̄ rōne distribuit p suppositis vniꝝ et cuiuslibet pbatio huiꝝ nāque p sub termino continet. C Itē agēs rōnis pportionalē agēti nāe: cu ars unitet nām inqz̄ p. s; agēs nature si pragere i multa passibilia; sicut

ignis i multa cōbustibilia: cu ḡ significatis termini equoci sint distribubilia: ipm p oībus distribuet. C Ad oī. In qbuscung; reperit aliq; pprietas cōis: repit in illi p aliqua rōne cōe: sed i termino equoco nihil ē cōe nisi sola vox: q̄ distribui nō pot: cu sit singularis: ḡ i termino equoco ista ppetas q̄ ē distributio nō repit p oīb; suis significatis: etiā q; tūc iste syllogismus ēt recto p dici de oī. Omnis canis currat: celeste sydus est canis: ḡ celeste sydus currat. Nam p oīb; potest fieri sumptio p qb; fit distributione: vnicō actu distributionis. C Ad qō. nē dicendum: q signū vniuersale aduenies termino equoco pot distribuere ipm p oībus suppositis cuiuslibet significati. Sed i intelligendū ē q̄ sic ut terminus equius significat vnu significatum: ac si aliud n̄ significaret et vnu representat respectu predicationis: ac si aliud nō representaret: h̄ ē sub nulla habitu: sic enā signū vniuersale distribuit vnu significatum ac si aliud nō distribueret: hoc ē vnu distribuit sub uno actu distribuēdi et aliud sub alio. Et huius ratio est. Nā distributione ē acceptio aliorū cōis p quolibet eius supposito: quorū quodlibet est ipsuꝝ. Multū aut in termino equoco non est aliqd cōe sup qb; possit cadere distributione: qz nihil ē ibi cōe nisi sola vox. Et iō distributione cadit sup uno significato ac si super aliud nō caderet: q̄ sup qdlibet: s; h̄ ē a actu distribuēdi et a. C Rōnes ad pām pte ostendunt q signū vle possit distribuere terminū equiuocū p oīb; suis significatis: et hoc est vēx sed nō vnicō actu. C Otra h̄ pot argutias. Signi semel positi est vnu significatum et vnu modus significandi. ḡ et vnu actu distribuēdi. Dicendum q̄ sine cathegorematā h̄ nā vnitatem actus distributionis ex distributis: euz ergo hic sint actus plura significata q̄nū nullū ad aliud habet habitudinē vt dictū est: diuersi hic erūt actus distribuēdi quoꝝ nullus ad aliū h̄z habitudinē. C Rōnes ad altā pte oīdūt q signū vle nō possit distribuē terminū equo cu p oībus suppositis cuiuslibet sui significati vnicō actu distributionis: et h̄ est vēx. C Ex his p q̄ cā apparet i equocationē est vnitatis actus vociis incomplexe binā materiam et formam p hoc q̄ ei apparetia est in dicione

Liber.

Questio xii. t. xiii.

separatur a locis extra dictioñem; et p hāc
particula vocis icōplexo separat ab amphibio-
logia; et p hoc quod additur sūm materi-
am et formā: separat a cōposituē et diuisiōe
et accentu: nam ibi ē vnto sūm materiā nō ta-
men sūm formā. Per hoc aut̄ quod dī vni-
tas actualis vocis: separat a figura dictio-
nis: nam ad figurā dictioñis nō requiriſ nō
nō vnitatis fantastica. Si at̄ ibi mator vnitatis
reperiāt: hoc accidit figure dictioñis. Et sic
p̄ q̄ fallacia equinoicationis distinguuntur
ab omnibus alijs i dictioñe et extra dictio-
ne.

Quesitio duodecima.

Meritur vtrū syllo-

gismus sophysticus peccātis in for-
ma: sit defectus syllogismi
comungit in hū simpliciter vel syllogismi
et in modis dyaleticis? Q̄ syllogismi sim-
pliciter: vñ. q̄ ō nō syllogizās qd̄ tu videt
syllogizare dicitur a rōne syllogismi simpli-
citer: sed syllogism⁹ sophystic⁹ peccātis in
forma est hī dī ergo r̄. Maior patet: nam
non syllogizare ē a rōne syllogismi defice-
re. Itē modus est de rōne syllogismi in
q̄tum syllogismus ē: sed ōs syllogismi so-
phytici deficiunt a modo: dī enī in princi-
pio hī q̄ ōs sophystici deficiunt eo q̄
sumi imodificati. Si dicat q̄ sunt īmodifi-
cati: q̄ deficiunt a ratioñe syllogismi dyale-
ticū: et nō q̄ deficiunt a rōne syllogismi sim-
pliciter. C̄dīra, a rōne syllogismi simpli-
citer dicit alij simpliciter inferēs et syllo-
gizans. Si ergo syllogism⁹ sophystic⁹ nō
deficiat a rōne syllogismi simpliciter: nec
deficiat a rōne inferēti simpliciter: quare r̄.

Ad opp^m.

C̄dī oppositum. Obligatus syllogismi
simpliciter: determinatur in libro priorū
q̄ ibi determinatur de syllogismo simplici-
citer: iō et de ei⁹ obligatib⁹ h̄ ibi nō deter-
minatur de syllogismis sophysticis: ḡ r̄.

Quesitio decimateria.

Artia hoc q̄rit. Sup

posito q̄ sit de-
ficiens syllogismi dyaleticū
et syllogismi simpliciter. Lui⁹
hoc p̄misit si defect⁹ q̄ syl-
logismi dyaleticū vñ: q̄ syl-

Lapi. i. logismus litigiosus p̄ Ari. i p̄ thopico ruz
et syllogism⁹ ex apparente pbabilib⁹. Et

primo hūius dicit q̄ litigiose disputatioñes
pedeunt ex his que vident pbabilia et nō
sunt. Ex his arguit sic. Illius est syllogis-
mus sophystic⁹ obliquitas p̄mo cuius ap-
parentia p̄pendit: sed p̄pendit appare-
tiam syllogismi dialetici. nā videt p̄cedere
ex apparetē pbabilib⁹. et pbabile ē p̄
p̄mū dyaleticū: ḡ r̄. Aliquis diceret ad hāc
rōnem q̄ dictū Ari. in thopi: et in p̄ hī
h̄ intelligi de syllogismo peccate in mā:
qui vñ p̄cedere ex pbabilib⁹ simpli⁹. CSz
cōtra. licer p̄misit in syllogismo peccate in
forma possint ē vere: vt in ad mediū com-
parant: nēcessē ē vt altera sit falsa: ergo vñ
q̄ de vitroq; sic habeat auctoritates intelli-
gi. Itē formalē in syllogismo sophystico ē
q̄dam falsa habitudo: supra quā decurrit:
Verbi grās dicit. Lam currit: sydus ce-
lestē ē canis: ergo r̄. Hic ē syllogismus so-
phytici de currēns sup hanc habitudi-
nem vel maximā fallāvni soli nomini cor-
riat vñares sola et sūm istā falsam habitu-
dinē localem cōtradicū dyaleticū: ergo
p̄ p̄tra dyaleticū peccat. Qd. 14^a.

Artia hoc q̄rit vtrū

syllogismus demōstratiū: Ur-
q̄ sic: quia illi⁹ est defectus
cui⁹ p̄pendit apparetia: sed
sophystic⁹ p̄pendit apparetia
scientie cū ars sophistica sit apparetia
pientia: ḡ r̄. C̄ Oppositi⁹ p̄ Ari. p̄ po-
sterior. In demōstratiū nō cadit paralo-
gism⁹ in dictioñē neq; extra. Itē demōstra-
tiū ē alicui⁹ generis determinati: sed so-
phyticia nō ē alicui⁹ generis determinati:
ergo r̄. C̄dī q̄onē primā dicēdū q̄ syllo-
gismus sophystic⁹ q̄d̄ peccans in forma
vñ icidū alij loc⁹ de nūero irēdecis pec-
cat contra syllogismum simpliciter: et con-
tra syllogismus dyaleticū. C̄ Circa quod
intelligēdū ē q̄ sicut syllogism⁹ dyaletic⁹
addit supra syllogismū simpli⁹ quandā ha-
bitudinē localē vel maximā verā sup quā
decurrat: sic syllogism⁹ sophystic⁹ q̄ dī pec-
cans i forma decurrat sup quandā habitu-
dinē localē falsaz. Verbi grā. Si dicat om-
nia q̄ p̄t miles facere p̄t et rex: sed miles
p̄t debellare castrū: ḡ et rex: hic ē syllo-
gismus dyaletic⁹ de currēs sup hāc maximā:

qd min⁹ pōt r̄ mai⁹. Exemplū secūdū. Si di-
caf canis currat celeste sydus ē cānus; ergo
et. Hic ē syllogism⁹ sophystic⁹ decurrens
sup hāc maximā falsā: vni nomini soli cō-
respōdet vna res sola. Propter qđ dico qđ
syllogism⁹ sophystic⁹ peccat cōtra virūnqz.
nam nec ē syllogism⁹ simpliciter: nec syllo-
gismus dyaleticus: in ejūz̄ enīz̄ initū isti in
debitē habitudinī locali peccat cōtra dy-
aleticū: in qđtū aut̄ in isto loco vell̄ sita habi-
tudine falsa locali: nō pot̄ saluari prin-
cipia syllogism⁹ simpliciter in qđtū syllogis-
mus est: qđ sunt dici de omni et dici de nullo:
peccat cōtra syllogism⁹ simplr. Cōtra virū.
ergo peccat. Sed dubiu⁹ ē cōtra quem
istoz̄ p̄mo peccat syllogismus sophystic⁹.
Et hoc p̄ qđne. 2. Ad hoc aut̄ dicūt quidā
qđ syllogismus sophysticus p̄o peccat con-
tra syllogism⁹ simplr: qđ ad destructiones
inferioris nō sequit̄ destrunctio superioris.
Si ergo syllogismus sophysticus p̄o pec-
cat cōtra syllogism⁹ dialeticū: ex hoc nō
segit̄ qđ peccat cōtra syllogism⁹ simpli-
citer. Propt̄ l̄ ponūt qđ peccat cōtra syllo-
gism⁹ simplr et deinde cōtra syllogism⁹ dy-
aleticū. Sz̄ qđt̄ cūqz̄ s̄t̄ h̄ rō nō p̄cludit: nā
aliquā p̄nt in esse p̄o iſerio: et mediate iſerio
ri p̄nt in esse supiori: sicut h̄ e tres p̄o cōue-
nūt ipsi triāgulo et mediate triāgulo p̄uenit
ipſi figure. Ergo s̄l̄ p̄t eē in oposinōe
et repugnātia: qđ aliquid p̄t repugnare iſerio
ri et ex p̄sequēt̄ suo supiori. Et tūc ad
rōne eoz̄ qđ dicūt qđ ad destructiones r̄.
Dico qđ supius iſerius p̄nt duplicit̄ cōſiderari: vel absolute. Et tūc ad destructiones
inferiori nō seq̄t̄ r̄. Cet p̄nt cōſiderari pro
ut supius h̄z̄ eē iſuo iſerio. Et tūc ad de-
structiones iſerius seq̄t̄ deſtructio supiori
Liz. n. n̄ sequas. h̄ nō viuit: ḡ hoc nō ē. Tn̄
sequr. Soties n̄ viuit: ḡ soties nō ē: et iñ vi-
uere ē iſerius qđ eē. S̄l̄ cū formale iſyllo-
gismo sophystico s̄t̄ qđa falsa habitudo loca-
lis i qua nō p̄t forma syllogismi saluari;
talis syllogismus sophystic⁹ rōne illi⁹ falso
habitudo p̄o opponis syllogismo dyaleticō.
Et qđ iſta habitudo falsa n̄ p̄nt saluari p̄n⁹
syllogism⁹. dicit̄ oī et dicit̄ n̄l̄o: id ex cō-
seq̄nō peccat cōtra syllogism⁹ simplr. Un
qđ p̄o peccat cōtra syllogism⁹ dyaletic⁹ ē opio
mūloz̄ et expōitor. Hic. ii. expōitor: qđ

qđ habitudo locali vā p̄o cōpetit syllogismo
dialetico: iō syllogism⁹ sophysticus: i qđ est
habitudo localis falsa: p̄o repugnat syllogis-
mo dialetico: qđ si p̄positū i p̄posito: et op-
positū in oposito. Cōrōnes qđ ostēdūt qđ
peccat cōtra syllogism⁹ simplr debet p̄ec-
di. Et s̄l̄ rōnes que ostēdūt qđ primo pec-
cat cōtra syllogism⁹ dialeticū. Et tūc ad
rōne in opositū p̄t dicit̄: qđ cum ad syllo-
gism⁹ requiratur quātitas debita qđitas et
ordō triū terminorū: et etiā ipsa habitudo
et forma syllogistica: qđ de illis obliquita-
tibus que deficiunt a syllogismo rōne qđi-
tatis et quantitatis et ordinis terminorū: i
libro priori determīnauit Aristoteles. Sz̄
de illis que deficiunt a syllogismo rōne for-
me syllogisticē hic determinat. Clerūtāmē
alīa pars bene p̄t sustineri scilicet qđ syl-
logism⁹ sophysticus primo peccat cōtra syl-
logism⁹ simplr. Et hoc p̄pter ista rōne
nāz̄ omnis non existētia in quo cūqz̄ lo-
co sophystico ē defect⁹ alīcī⁹ p̄tūle regi-
te ad syllogism⁹ unde syllogismus ē. Hoc
patet discurrendo p̄ nō existētias locoz̄ so-
physticorum: nam diuerſitas rei latēs sub
vniuitate vocis: est causa non existētiae in
equiuocatione: diuerſitas autē rei variat
mediū. Et ideo arguit in quatuor termi-
nis. Sed vnitas mediū per se requiri ad
syllogism⁹ unde syllogismus est. Amphi-
bologia rōne diuerſitas s̄t̄ cōſimilem
cāt defect⁹. S̄l̄ i fallacia figure dictiōis et
i alijs: h̄ ēt p̄z̄ i fallacia accītis vbi variatio
mediū cāt extraneitatē. Cāt Aristoteles dicit̄
i illo ca⁹. Qui vō i eo qđ duas r̄. palogis-
mi accītis fiunt manifesti diffiniri syllō.
Similiter fallacia que dī plures iterroga-
tiōes vt vna facēt peccat cōtra vnitatē p̄pō-
nis. Et nō cā vt causa defect⁹ est in syllō ad
i p̄ossible. Clerūtāmē alīqz̄ loci in dictione
et alīqz̄ extra vt fin qđ et simplr. et ignoratiā
elēchi: sp̄al̄ peccat cōtra p̄tradictiōes: et cō-
tradiccio ē formale i syllō dialetico: qđ Ari-
stoteles dicit̄ qđ dyaleticē disputatiōes sunt colla-
tive p̄tradictiōnū: iō dicit̄ qđ peccant cōtra
syllogismo dialetico: et ex cōſequētē cōtra syllogis-
m⁹ simplr. Cāt rōnes illi⁹ p̄tis. Ad p̄mā dicē-
dūt sicut dicēt est. Et ad illi⁹ in p̄tarū dicē-
dūt qđ in syllō peccante in forma p̄missa
p̄n̄ eē in se vere: et i resp̄ū ad mediū falle.

Liber

Nam si sic dicatur homo est species: sones est homo: ergo et. si hoc referat ad idem: una ppositio erit falsa: sed tunc erit syllogismus bonus peccatis in ma. Ad secundam dicendum quod licet iste syllogismus: ois canis currit. et. decurrat super hanc maximam fallitam: vni voce responderet una res sola: verum tam non existentia que latet sub hac maxima non repugnat dyaleticu in quatu syllogismus dyaleticus est: hoc est manifestum: Nam diversitas rei et mediij est causa non existentie: sed unitas rei et mediij non requirit ad syllogismus dyaleticu in syllogismus dyaleticus est: led ad syllogismus in syllogismus dyaleticus est: i.e. ad syllogismus simpliciter. Sed contra hoc potest argui specialiter ostendendo quod syllogismus sophisticus non peccat contra syllogismus simpliciter. Nam petitio principij non peccat contra syllogismum simpliciter: quod insert ex necessitate: sed videt quod iste locus sophisticus specialiter non peccat propter contra syllogismus per se. Expositor dicit quod petitio principij peccat contra syllogismus simpliciter. Nam de ratione syllogismi simpliciter est ut ex premissis positis. et. sequitur ex necessitate aliud ab his que posita sunt. Sed in petitio principij non sequitur aliud: quod idem accipitur ad probandum idem: sed idem non est aliud a se. Et ultius dicit: quod in petitio principij est necessaria illatio: non tam necessaria illatio syllogistica. Si tamen dicatur quod non peccat contra syllogismum simpliciter in cuius hoc dicatur quod syllogismus sophisticus propter peccat contra syllogismus simpliciter. Potest dici quod hoc est vere propter maiori parte locorum sophisticorum. Et id nihil prohibet aliquem eorum peccare contra aliquam speciem conditionis syllogismi. Aristo enim dicit quod loci sophistici extra dictiones: prior peccant contra contradictionem. Et hoc tamen veritate habet propter maiori parte locorum. Nam alii loci extra dictiones specialiter peccant contra contradictionem utputa sim quod est simpliciter: et ignorantia elenchi. Dicunt enim plures quod sim quod est simpliciter est ex eo quod de eodem non est affirmatio et negatio. Similiter potest dici quod loci sophistici in eis peccat contra syllogismus simpliciter: nihil tamen prohibet aliquem illorum specialiter peccare contra aliquam rationem vel conditionem specialem syllogismi. Ad ultimum

Questio

mam quoniam dicendum quod syllogismus sophisticus non est defectus syllogismi demonstrativi in quantum syllogismus demonstratus est. Nam prout nullus particule requisite ad syllogismus demonstrativum ut talis est causa non existentia in syllogismo apparente: hoc patet discurrendo per non existentias locorum. Nam diversitas rei latentes sub unitate vocis est causa non existentie in equivocone: Sed unitas rei non est aliquid propriatum ipsi syllogismo demonstrativu in quantum syllogismus demonstratus est: et id non est ibi defectus et. et sic in aliis. Ad rationem dicendum quod sophistica dicitur apparente sapientia: quia procedit ex apparente probabilibus: que tamen probabilita non sunt. Et non dicitur apparente sapientia quod procedat ex apparente veritate: quare et. **Questio decimaquinta.** **V**eritur circa primum modum quoactionis viri possibile sit aliquid nomine significans unum prius et reliqui posteriori: quod non videtur. Nam si hoc esse possibile: aut hoc erit ex parte vocis aut ex parte ipsius imponens: aut ex parte ipsius rei. Non ex parte vocis quod vox in quantum vox est: nulla rationem sibi determinat. Nec ex parte imponens quod ex quo imponens ponitur ad placitum potest ponere nomen ei quod est posterior in re. Nec ex parte ipsius rei nam licet res inter se ordinem habeantur tamen posteriori sunt significabiles: quod illud quod est posterior: videtur est prius significari. Ad istam rationem dicitur quod quedam sunt res que iter se ad quoniam ordinem non habent: et quedam quod ordinem habent. Iste autem res que nulla adinventur habent ordinem: si significantur per voces: pure equivoce significantur. Iste vero res quod ordinem adinventur habent: significantur sub modo prius et posterioris: Nam intelligere sequitur esse: et significare sequitur intelligere. Ex quo ergo est in re ordine prioris et posterioris in significando: erit ordine prioris et posterioris. Sed contra istam solutionem arguo duplicitem. Primo sic: Significare est quidam actus intellectus: potest attribuirur ipsius

Ipsis reb^o: sed illud quod posterius est i re
pot esse magis t prius noui apud intelle
ctum q^j illud q^j simpliciter prius est in re
Et sicut intelligit intellectus sic iponit nomine
ad significandum: ergo ei q^j posterius est i
re prius pot nomen imponere prioritas: g
t posterioritas in intellectu no*cōcludit p
otitatem et posterioritatem in reb^o* prout sunt
significabiles: ergo *r̄c*. CItem si aliquod
nomen iponit diversis: aut ergo illis ipo
nitur vna ippositio: aut plurib^o ipositionibus.
Si vna ippositio. Luz vna ippositio ac
cipiatur sub vna rōne significari illa duo
in vna rōne vniuocabulū. Si eis imponi
tur diversis ipositionib^o. Cum pma impo
sitione no*magis ipumas vocē q^j secunda illa*
duo equaliter representabuntur. Propt hec
d^r aliter: q^j nomē analogū significat pri
mo vnam rōne cōem: ista tamē rōne p^r p^r
et posterius un diversis reperit. Sicut ista
rōne in diversis reperit: sic nomē illud p^r
us et posterius de eis dicitur. Verbigrauita:
Enī primo significat entitatem et vnum
primo significat indivisionem. Sed rāno
essendi primo cōpetit substatia: deinde qua
titati et secundariis pdicamentis. Et sic hoc no
men ens per prius d^r de substatia et p^r
sterius de qualitate et alijs. Similiter ē de
vno. C Sed cōtra hoc: Līcā idē et diversū
no*cōdit mediu*m**: ergo omne q^j cōcipit: cō
cipit sub eadem rōne vel diversa. Sz illa
que cōcipit sub eadem rōne sub illa
ratioē vniuocantur. Que aut sub diversa
ratione cōcipiuntur sub illis rōnibus diver
sis equiuocantur. Cum igitur inter idem et
diversum no*cōdit mediu*m**: Omne nomen
vel erit simpliciter equiuocū vel vniuocū
C Itē termin^o q^j pmo significat supponit
respectu predicatori: si ergo nomē analogū
significaret vnu cōmune: illud supponeret
respectu pdicandi: et per cōsequēt ad tale no
men no*esser respondēdū p distinctionem*
q^j ibi esset vniitas et no*duplicitas*: et p con
sequēt talis analogia equocationem non
causaret. C Itē quod additur de ente veri
tate non h^r: nam pmo no*significat aliquā*
ratioē cōem illis de qbus d^r. Et hoc pro
pter tria. Nam per pnum duplex est mate
ria: sensibilis et intelligibilis. Que autem
dabitur materia sensibilē vel intelligibiliē

no*statim sunt id q^j sunt: nam i illis mate
ria expectat aduentū forme. In illis ante
in quib^o no*est materia nec sensibilis nec i*
telligibilis: statim sunt id q^j sunt: quia ibi
non ē aliquid expectans aduentū ipsius for
me. Et exēplificat de ente et uno: ha*ens: et*
vnu statim sūt quale et q^j rōne: r̄c. Sed si es si
gnificare aliquā rōne cōem: illa rōne ex
pectat et aliqd additū p q^j determinare
tur ad substantiā vel ad accidētē. Luz ergo
statim sūt decem genera: no*significabit ali
quam rōne cōem*. C Itē si ens significa
ret aliquā rōne cōem: diversa pdicamenta
minus differēt q^j due species eiusdem ge
neris: ha*due species eiusdem generis cōue
niunt in rōne cōi generis*. Et differēt per
differētias cēntiales. Sed si ens significa
ret vna rationē cōem ad diversa pdicam
enta: in ista rōne cōi cōuenirent et no*dif
ferēt p differētias cēntiales*: quia ens no*est genitū*: q^j extra intellectū generis ē dif
ferētia et cōverso. Et de differētia p se no*p
redicatur genitū: sed ens de differētia p
se pdicatur*. Cli ens non dividit in decem
genera per differētias cēntiales: sed per di
uersos modos cēndi: quib^o cōrrespondēt
diversi modi pdicandi: et ideo dicitur pdi
camenta ergo *r̄c*. C Item quilibet conce
ptus aut est cōparati aut absolutus: ergo cō
ceptus entis vel erit absolutus vel compa
ratus. Sed cōceptus absolutus ē conce
ptus substantie: et cōceptus cōparatus ē
cōceptus accidentis: ergo cōceptus enī vel
erit cōceptus substantie vel accidentis. C Hor
te dicer et aliquis q^j in isto argumento est
fallacia figure dictioēs: ac si sic argueretur:
Omne animal vel rōnale vel irrationale
ergo animal significat rōnale vel irrationa
le. Hic est fallacia figure dictioēs a supposi
tione psonali ad simplicē. Licer enim in re
animal no*fuerit aliud q^j rōnale*: vel irra
tionale: animal tamē potest significare idif
ferētias ad rōnale et irrationale. Similiter
līcēt quilibet cōceptus fuerit absolutus vel
comparatus: ens tamē potest significare i
differētias ad hūc et ad illum. Sz ita respō
sio no*impedit argumentū: nam absolutus*
et comparatum sunt differētiae ipsius con
ceptus. Sicut rationale et irrationale sunt
differētiae animalis vnu rerū natura exi
biuntur.*

3°. meta
l.c. 10.

Questio

Quia. Sed impossibile est in rerum natura reperire aliquid animal quod indifferenter se habeat ad rationale et irrationale: ergo impossibile est esse aliquem conceptum qui idifserenter se habeat ad absolutum et comparatum. Quare relinquit quod ens non significat primo unum rationem communem illis de gibus dicitur. Et similiter gnomus analogum non significat primo unum rationem communem que per prius et posterius in diuersis reperiatur. Et per consequentes responso illa data non sicut sufficiens nec bene fundata. Quare et ceterum. Ad partem affirmatiuam arguit. Et primo sic: differencia est inter uniuocum et equiuocum et analogum. Uniuocum enim significat unum. Equiuocum vero plura sed equaliter. Ergo analogum significat unum per prius et reliquum per posterium. Ceterum per philosophum in libro 4. metaphysice. Ens dicitur multis modis: et per hoc innuitur non per uniuocem: sed nec equiuocem: ergo per ipsum. Ceterum intelligere sequit esse: et significare intelligere. quod modulus intelligendi sequitur modum essendi: et modulus significandi sequitur modum intelligendi: sed in re est habitudo: ergo et in significando est habitudo. Ceterum in hoc libro distinguit philosophus nomina que dicuntur per prius et posterius: ergo et ceterum. Ad quod si non est dicendum: quod quantum est ex parte vocis significantis non est possibile vocem significare unum per prius et reliquum per posterium. Non significare est aliqd intellectui representare quod ergo significat ab intellectu concipiatur. Sed oportet quod ab intellectu concipiatur: sub distinctione et determinata ratione concipiatur: quod intellectus est quidam actus: et ideo quod intelligit ab alio distinguit. Omne ergo quod significatur sub distinctione ratione et determinata significatur: hoc pater: nam materia prima que de se est ens in potentia si intelligitur oportet quod intelligat sub ratione distincta. Et si ita sit de materia prima: multo fortius hoc erit verum de aliis. Si ergo dictio analogia vel vox imponit diversis: necesse est ut sub ratione distinctione et determinata eis imponeatur. Si ergo dictio analogia sub diversis rationibus diversis imponatur: necesse est quantum est ex parte vocis significantis: quod ea equaliter representet. unde in re potest analogia: sed in voce significante nulla cadit prioritas vel posterioritas. Aliqua enim

proprietas que magis conuenit vni rei quam alterius: sed non est aliqua proprietas quod magis conuenit substantie vocis quam alia. hoc etiam patet per signum quod Ari. in libro predicationis dicitur: ubi determinat de vocibus significatiuissimis: nullam mentionem facit de his que in re sunt analogae: sed solum ibi de uniuocis et equiuocis. Unde Boetius dicit ibide: quod cum Ari. dicat quod equiuoca sunt quoque nomine est commune et ratio substantiae diversa: quod sub ista diffinitio comprehendit que in re sunt analogae: et omne genus equiuocatiois. Unde ratio substantiae per ipsius accipit: ibi per rationem de terminata quam intellectus attribuit ipsis rebus: et non per rationem putat constat ex genere et differentia. Propter quod dico: quod quantum est ex parte vocis significantis: nulla cadit prioritas vel posterioritas: licet res significante ad inducere habeant habititudinem. Ceterum prius rationem dicendum quod quantum est ex parte vocis significantis medium: non cadit inter uniuocum et equiuocum. Ceterum altius rationem dicendum est: quod naturalis et etiam metaphysicus ipsas res considerant. Logica autem considerat res rationis. Et ita multa sunt uniuoca apud logicum: quod dicuntur equiuoca apud naturalem. Naturalia enim dicentur quod corporis equoce dicuntur de corpore superiori et inferiori. Sed logica dicere quod de viroque dicere est uniuoce. Unde a quibuscumque post logicus abstrahere unum rationem coem: dicunt illa in illa ratione coem uniri vel uniuocoari. Unde quod in corpore superiori et inferiori contingit reperire unam rationem coem: quod hec et illa corpora conueniuntur habendo tres dimensiones: ideo logicus dicit tam hec quam illa in illa ratione communi uniri. Sed quod naturalis applicat suam considerationem ipsis rebus. Et alia est natura corporis corruptibilis et corporis incorruptibilis. Ideo naturalis dicit quod corpus dicitur de hoc equiuoce. Et de illo logica etiam dicit quod oculi eiusdem generis species in suo genere uniuocantur. Sed naturalis dicit quod in genere latent equiuocationes multe. unde logicus considerat res ipsis vel sub ratione cadit. Et quod inter ideo et diversum non cadit medium: ideo logica medium non ponit inter equiuocis et uniuocum. Unde per hoc ad formam argumenti dicendum: quod quod primus plus considerat res secundum suas quidditates. Et in re est ita

L.c.2.

capi. 2.

Ad quoniam.

q; quedam res adinuicem habent habitu-
dinem: ideo dicit primus phis q; ens dici-
tur de substantia et accidete analogice. S; q;
logicus considerat res visub ratione ca-
dunt: ideo dicit q; ens equinoce dicitur de
substantia et accidete. Unde Porphyrius di-
cit q; si quis oia entia vocet: equinoce non
vnuoce nūcupabit. Sed contra hoc ar-
guitur. Si enim vox q; dicitur analogia q;
num est ex parte vocis significantis: non si
gnificaret vnum per prius: et reliqui per
posterioris. sequetur q; primus modus eq-
uiuocatiois et secundus nō differrent: nam
primus modus est quādo aliqua dictio si-
gnificat equaliter plura. Ideo dicendum
est q; analogia non causat secundum mo-
dum equiuocatiois: q; proprie analogia
reducitur ad primū modum equiuocatio-
nis. Unde ad presens dicitur q; translatio
et transsumptio a propria significatioe ad
impropria p aliquam similitudinem cau-
sat secundum modū equiuocatiois hoc p;
Art. in littera. Dicit enim q; secundus mo-
dus equiuocatiois resultat ex hoc q; soliti-
sum sic dicere. Sicut ridere p prie signi-
ficat actū hoīs: et per quandā translationē
floritudinem pratorum: vnde diceret q; h
est secundus modus equiuocatiois. Quic-
quid ridet habet os: pratum ridei. ergo rē.
Unde in secundo modo nulla cedit habitu-
do: vnde si illa que in re habent habitudi-
nem adinuicem sub diversis rationibus si-
gnificant equiuoce: q;num est ex parte vo-
cis importantur. Unde talis analogia ē re-
ducenda ad primū modum equiuocatio-
nis. Celd alius dicendum q; si accidens in-
telligitur ut habet habitudinem ad substā-
tiā: et nomen si sic sibi imponitur sub ra-
tionē distincta et determinata sibi impone-
tur: et per consequens si idem nomen im-
ponatur viri: illa equiuoce representabit:
vnde licet prius sit causa esse posterioris:
non tamen oportet q; prius sit causa qua-
re posterioris significetur: nam posterioris i-
re pot est magis et prius notum intellectui
et per consequens sibi prius pot nomen i-
poni: vnihiud in re nō cōcludit necio p-
oritate et posterioritate ī sūmōe. Alid p;
Questio decimasexta.

Veritut. viruz ter-
minana
logus per se positū stet solū
p mō famosior? Q; sic vi-
detur: nā hic ē fallacia sūm
qd ad simplici sūm pīm: hoc
est opinabile: g; h est. Q; dō nō esset nisi ly eē. I. e. en.
i cōsequētū solū staret p eē in actu. C; Item ta pi. 2.
arist. cōcedit istā cōsequētā: Est in poten-
tia. g; nō ē. sed hoc nō ēt nī in pīsequētū ne
gatio solū negaret esse ī actu. C; Itē Ap. 7.
ethy. dicit q; si dicatur: incōtinētū stat
ly incōtinētū hic p eo qd excedit certam rō
nem in gustu vel ī tactu. Sed si dicatur in
cōtinētū ire: tam stat p eo quod excedit cer-
tam rōnē ī ira: sed excedere rectam rōnē
ī gustu vel ī tactu ē modus famosior incō-
tinētū: ergo rē. C; Alid oppositū dicit boe-
tius q; si dicaf. Homo viuit: hic stat ly hōp
homine picto et viuor sed hō viuus est mo-
dus famosior: ergo rē. C; Itē si sic dicatur.
Quecunq; expeditū bona sūt: mala expe-
diunt: g; rē. paralogismū ē equiuocatiois:
sed si terminū analogus p se positus staret
p mō famosiori: nī ēt hic aliqua duplicitas
nam maior nō ēt duplex: q; ponit ly ex-
pedire per se: nec minor q; cōtrahit ibi p
ly mala. Si cōcedat q; neutra istaz pposi-
tionū ē per se multiplex: hoc nō pot stare:
q; paralogismi in dictione nō solū peccat
cōtrarylogismū fī pītra cōtradictionē: sed
in nō multiplicib; saluat vera cōtradictio
sequit g; q; hic nō ēt fallacia equiuocatiois:
si neutra premissaz ēt multiplex. C; Itē
Aristo. ī pīmo physicoz arguit sic. Si unū
vnū ens ēst: aut ergo ens illud ē substantia
aut accidens: sed talis forma arguendū non
valeret nisi ens q;num est de se posset acci-
pi pro substantia et accidete. C; Itē dictum: ē
q; terminus analogus q;num est ex pte vo-
cis significatiū vtriq; significatiū rep̄sentat
equaliter: cū ergo accidētale sit sibi q; ora-
tionē ponat: sequitur q;num ē de se pīviroz
significato possit accipit: cū nullū accidēta-
le pīmet et cōtinētū. C; Itē si ponat q; aliq
vox pluribus imponatur. s. rei et eius simi-
litudini: vni si homo imponatur nature hu-
mane et eius similitudini: volo significare
vivere ī esse similitudini hominis licet fal-
so: s; hoc nō possū facere nisi sic dicēdo: hō

212

Ad q̄dneſ vīgī: ergo r̄c. C. **A**d questioñem dicitur: q̄ analogum p̄ se possum statuſ ſolū p̄ modo ſapienti: naſic vīunt auctores vt patet p̄ exēpla adducta: ſed ois significatio nomi-
niſ debet eē nota in ſcientia: q̄ per ratiōeſ ſcieſ ſignificata terminoꝝ probare nō
poſſum⁹. Ergo q̄ auctores ſic vīunt iō cō-
cedere de bebiuſ terminuſ analoguſ ſie de-
bere accipi. C. **S**ed contra hoc arguo ſic:
Si terminuſ analoguſ qui dī importare
multitudinē imponat diuerſis: queror vīz
eis vna ipoſitioē imponat vel diuerſis i-
poſitioňib⁹. **S**i vna: cuſ vna ipoſitio acci-
piatur ex vna ratiōe ſignificandi iſta diuer-
ſa in illa rōne vniuocabunt. **S**i diuerſis i-
poſitionib⁹ cuſ p̄ma ipoſitio nō magis i-
pumat voci q̄; ſecunda: ſequitur q̄ quātum
eſt ex parte vocis ſignificatiuſ atq; p̄ viroꝝ
accipieſ. C. **T**ie iſta reſpoſio nō vadit ad
queſtione q̄ hic non querit de ſignificato
termini analogi: q̄ eius ſignificata debe
muſ ſupponere. **S**ed hic q̄ritur de modo
ſignificatiuſ analogi: licet enim nō poſſum⁹
p̄bare q̄ homosignificet naturā humana
tamē eius ſignificatio moduſ eius accipie-
di: p̄ ſuis ſuppoſitiuſ p̄bare poſſum⁹. **P**ro
pter hoc dicēdū q̄ cuſ terminuſ analoguſ
vīlq; ſignificatiuſ repreſentet tāq; ſignū
vīruſq; hiſ ſignū vīruſq; per hoc q̄ ſub
determiňata rōne ſi diuincia vīruſ ſi po-
nuntur. **E**t iō cōcludere poſſumus q̄ q̄tuſ
eſt ex parte vocis ſignificatiuſ vīruſq; ſig-
niſcatiū equaliter repreſentat: ſi p̄ coſequenſ
q̄ p̄ viroꝝ accipi poſſu. **U**nde iſtelligēdū
q̄ terminuſ analoguſ q̄tuſ plura repreſen-
tati: quādoq; hiſ vnu: ſed illud vnu ſim di-
uersa eē in diuerſis repreſentat. **E**xempluſ pa-
ri: **E**xpediſ ſignificat expeditione q̄ eſt i-
bonis: ſi vilitatē que ē in malis: ſi iſta duo
in voce ſignificante nō ſe habet ſim priu-
ſi posterius. **S**imiſuerit ens ſignificat eſt qđ
eſt ſubſtatiā ſi ens qđ eſt accideuſ. **E**t licet
ens quod eſt accideuſ in re habeat attribu-
tionem ad ſubſtantiam in voce tamē ſigni-
ficante nullā habeat habitudinē ad ſubſtan-
tiā. **E**t iideo omnia talia analogia habet
reduci ad priuū modum equivocationis.
Exempluſ ſecundi: nam ſanu ſignificat p̄o-
porione calidoꝝ ſi frigidorum humidioꝝ
ſi fecorꝝ: iſta p̄portio in animali reperiuit.

Question

vt in subiecto; et in virina ut in signo; et in
cetera ut in cōseruante; et similiter ē de elemē-
to respectu ignis et materie prime. Et talis
analogia reducēda sunt ad vniuocationes
cum solū ynu primo significet. Ad p̄mū Ad ar¹⁰
argumēti dicendum q̄ hic ē fallacia s̄z qd p̄ncipialia
ad simplicit; est opinabile ergo ē. Et cū di-
citur esse opinabile secundarū significa-
tum huius qd dico esse. negoynde dico q̄
esse in opinione ēē nō significat sed hoc to-
tum ēē in opinione illud intellectu rep̄sen-
tat. Ad secūdū dico q̄ ēē nō significat ēē
in potētia; et ideo Ari. concedit utā p̄nax
est in potētia; ergo nō est. Ad tertiu dico
q̄ incontinens significat excessum ratiōis
in gustu et tactu; significat excessu ratio-
nis similierte et hoc equoce. Sed termio
equoco ynu possumus pro altero significa-
tori; ideo hoc nomine incontinens ynu pos-
sumus et pro excessu ratiōis in tactu et gustu;
et p excessu rōmis in cōmuni. Et q̄ cōmu-
ne de se non accipitur pro aliquo determi-
nato nisi per additum determinetur; ideo
incontinens quod significat excessum ratio-
nis in cōmuni; potest determinari ad alte-
rum eorū ita q̄ possit accipi p excessu ra-
tionis in ira; sic dicēdo; in cōmuni īre; et c.

Questio decimaseptima.

Eleritur utrū tertius modus
equivocationis resulteret ex
hoc solum & aliqua dictio
significat vnu de se: et aliud
ex adiuncto. Et hoc est que-
rere utrū hec sit distingueda: laborans sa-
nus est? Cidem & non nam per Arist. tres sunt
modi cōes equivocationis & amphibologie
Et tertius modus est quando dictio signi-
ficat vnu de se & reliqui ex adiuncto. Cum
ergo in ista oratione: laborans sanus est: non
sit aliquid quod possit coferre huic quod dico la-
borans: multitudinem aliquam sequitur &
hec non sit distingueda: laborans sanus est.
CItem Priscianus in magno volumine
dicit in illo capitulo Tempora quoque participi-
pijs accidunt: quod nobis deficitum duo par-
ticipia: presens passiu: & preteritum acti-
ui: concludens ex hoc & participium dī-
nens in ens vel ians nisi significat p̄teritum.

Et nihil ponis in hac oīone: laborans sanus est: quod possit serre huic qd dico la borans: aliquam multiplicitatē: ergo rē. C Itē multiplicitas consignificatioz deter minari pōt p adiūcū: h̄ ergo laborās d̄ se signifiet duo tēporā: tamē in ista oīone: la borans sanus ē: ad vñ tēpus determinat Assumptū pater p Boetiu qui dicit: q̄ si di catur Lāna romanorū sanguinem sorbuit plen⁹: iam cōtrahit canna p mediate adū cūm. C Itē in multiplicitib⁹ vtraq; ps con tradičionis pōt ēssē vera: s̄z hec fīm Arīst. i ap. 2⁹. Iīa est determinate vera: sanus ē non labo rans: et hec apparet determinate falsa. La borans sanus ē: ergo rē. C Ad oppositū Illa ppositio est distingēda vt multiplex: que pot habere fīm vocē virāq; partē con tradičionis verā: sed iste due possunt ēē ve re. Illa laborās sanus ē: et laborās san⁹ est idē: ca. vt p̄ in Iīa. Dicit enī Arīst. ver⁹ qd̄ sana batur laborās: sanus ē autē non laborans Sed nō laborās nūc sed pri⁹. C Itē in eq uocatiōe multiplicitas latet sub vītate vo cis in cōplexo: h̄ si huic qd dico laborās: cō ferat tēpus ex adiūcioz segnūt q̄ tota mul tiplicitas equocatiōis ēē in cōplexo: et nō in incōplexo. C Circa ista qōnem duplex qōnē est opinio. Quidā dicit q̄ hec nō est disti guenda. Laborans sanus ē. Et quidaz q̄ sic. Et rō p̄mōz est illa q̄ tacta ē. s. q̄ tres sunt modi cōes rē. Ille tamē est distinguē da fīm ipsos: laborans sanabat. Et hui⁹ rō uem ponunt ipsi: q̄ p̄teritū imperfēctum sicut ī imperfēctū factū sic ī imperfēcte p̄ns: vñ de verbū talis t̄pis cōsignificat actuz in choatu: sed tamē nō totaliter determinatū vnde de eo qui cōplevit totaliter actū scri bendi versum: nō possum dicere q̄ scri bebat versum: p̄p̄iḡ cōuenientia p̄teriti ī p̄fēctū ad p̄ns: volunt ipsi q̄ sanabat cōse rat tēpus ī imperfēctū huic qd dico laborans. Unde cū laborans de se nō consignificet nisi tēpus p̄ns: hec non erit distinguenda: laborans sanus ē. Et sic dicentes respon dent ad argumentū in cōtrariū. C Ad pri um dicūt quādo dicit iste sūt verē: labo rans sanus est: et nō laborans sanus ē ipsi negant. C Ad aliud dicunt q̄ nihil phibz q̄ aliquid alteri cōferat multiplicitatē: et tamē q̄ ista multiplicitas solū sit in dictio

ne vñ. Verbigrā hec ppositio. b. cōuenit esse. a. h̄ duas accepudes ab hoc verbo cōuenit: et tamē tota multiplicitas est in h̄ qd dico. b. Similr dicerent in pposito q̄ nū hil phibet q̄ temp⁹ cōferatur ab hoc vbo sanabat: huic qd dico laborans: et in q̄ to ta multiplicitas sit in hoc q̄ dico laborās. C Sed cōtra. Et primo cōtra hoc qd dicit q̄ hoc qd dico laborās n̄ significat duplex temp⁹. Priscianus in magno volumine di cit q̄ participū desinens in ans vel in ēs cōsignificat duplex tēpus sc̄z presens et p̄ teritiū īmpfectū: et idē dicit in minori: ergo rē. C Itē modi significandi absoluti et re spectivi p̄cedunt ordinationē dictioz in oratione cum sint principia ordinandi di ctionē cum dictioz in oratione. Et huius si gnum ē nā Priscianus in magno volūt ne p̄ determinat de mō significādi anq; determinat in minori de oratione: nō videt ergo rōnabile q̄ aliquis modus significā di cōferat dictioz ex ordinatione ei ī oīone. C Itē licet aliqua dictio alteri possit cō ferre aliqui modū significādi respectivūz cum hīm modos significandi respectivūs adiūciē dependant: nō tamē vñ q̄ aliqui dictio possit alteri cōferre aliqui modū significandi absoluū: cu ergo tēp⁹ sit modus significādi absoluū: nō videt q̄i aliqui dictio possit tēpus cōferre alteri. C Ad illō qd dicit de illa cōuenientia inter p̄sens et p̄teritiū īmpfectū: veritatē habere possit si caderent ex vñ parte oīonis. C Quid aut̄ sit tenēdū nō potest bñ phari p̄ rōnes demōstratinas. Illa ista mā p̄pinqua est ī pōsitionib⁹ nō nominū in quib⁹ nō est rō q̄rē da. Ut rōtāmē potest dici ad p̄sens q̄ hec est distinguēda. Laborans san⁹ ēē ex eo q̄ laborās potest accipi p̄ laborante nūc et p̄ us. Et ad hoc multū facit qd dicit Prisci anus. s. q̄ p̄cipiū cōsignificat duo tēporā. Propter hoc dico q̄ tert⁹ modus equo catiōis est ex hoc q̄ dictio de se cōsignificat plurā: et non ex adiuncto. C Ad primū ar gumentū dicendū: q̄ in duos uī modū eō mūmēs: et tert⁹ modū nō est cōmūnis: s̄z amphibologie appropriat. Et isto modo loquendi vñtūtū Arīst. in lī. 2⁹. de anima: vbi distinguunt sensibilia p̄p̄ia et cōmūnia. Erudit q̄ quinq; sumi sensibilia cōmūnia

Ad ad^{ta}.

T.c.64.

les motus quies numerus; magnitudo et figura. Et in ista non sunt cōia cui libet sensui sed quedā sic et quedā nō. Numerus enim odiorum non conuenit. Ad aliud dōz q̄ duo participia nobis deficiant, s. p̄ns passiū et pr̄teritū actur; qd̄ circulo quinur sic dicēdo. Sum qui legi; sed hoc non intelligit de pr̄terito imperfecto. Ad tertium dicēdū q̄ illud argumentum est cōe viri; p̄ti Nam quidā sunt modi significandi respectiū; et quidā absoluti; mō multiplex in modis significandi respectiū p̄de terminari per mediate adiunctū. Et hoc intelligit boetius. Sed ipsi ē modus significandi ab solutus et iō nō op̄z q̄ p̄ medianū determinatur. Ad quartū dicēdū q̄ iste due propositiōes vere sūt: nō laborans sanus ē et laborans sanus ē. Et adūgo sicut phus; laborans nō nunc sed prius. Itē ad principale q̄ nō sit distinguēda pbatio; q̄ q̄scū q̄ est multiplicitas in termino absolute. Ari. in manifestando exēpla; ad pp̄fūm semper manifestat vbi ē multiplicitas abso-
lute et ēē distinguedū. Dicit enim q̄ expedire ca. 2. est duplex. Sed ī manifestando exēpla iuxta tertium modū equocatiōis nō manifestat multiplicitatē in aliquo termino absolute. Dicit enim laboratē quēlibet facere vel pati nō tñ vñ significat. vñ ḡ q̄ multiplicitas fuerit in toto; et nō ī ista piticula laborans. eodez. c. Dico q̄ Ari. hāc multiplicitatē manifestas tertij modi equocatiōis dicit lō totū; laboratē quēlibet facere vel pati multa signifcare; et de hīc modū accipi penes significata dictiōnū; q̄ qd̄ sūr modi significādi qui modi significatiōis dictiōni sunt vñ orōne ordinā. Sūr enī modi significādi p̄ncipia ordinādi dictiōne cū dictiōne. Et licet ipsi non sit p̄n̄ ordinādi dictiōne cū dictiōne. s. appositiō cū supposito: est tñ mensura actus qui ab eo egredieatur

Questio decima octava.

Veritū vñ r̄as vocis complexe sit sufficiēs p̄n̄ di-
stinguēdi amphibologiaz ab equocatiōe; q̄ nō vñ. Qz cōplexū et incōplexū soluz differūt māliter; sed diuersitas in mā non cōcludū diuersitatē in forma. Sed loci so-

phytici distinguitur sūm specie; ergo p̄ cōplexū et incōplexū solū nō distinguitur. Cōte cōplexū et incōplexū differūt sīc ps et totū; sed ps et totū nō distinguitur specie q̄ que distinguit spē totaliter sūt diuersa sed ps et totū totaliter nō sūt diuersa. ergo zē Ad opp̄m. Equivocatio et amphibolo-
gia differūt sicut dictio et oratio; sed dictio et oratio differūt p̄ cōplexū et incōplexū. ḡ zē

Questio decimana.

Acta hoc q̄rit virū
diuersarō con-
struēdi regrāf ad amphibolo-
giā; q̄ sic vñ; q̄ oēs pa-
ralogismi eiusdē fallacie di-
cunt habere vñ p̄n̄ non
existētiē sicut vñ p̄n̄ apparentie; s̄z alig-
paralogismi hūi fallacie nō habēt alio p̄n-
cipium nō existētiē q̄z diuersa rōne con-
struēdi; ergo diuersa rōne cōstruēdi ad am-
phibologiam requirēt. Si dicāt q̄ oēs lo-
ci hūi fallacie habet vñā cām cōdēm non
existētiē. s̄z diuersitatē sentētiē. Et p̄ con-
sequēs q̄ illud assūptum est falsū q̄ acci-
pitur q̄ alig paralogismi habet diuersam
rationē cōstruēdi; p̄ nō existētiē. Cōtra
In aliquib⁹ paralogismis hūi fallacie di-
uersitas sentētiē resultat ex diuersitate con-
struciōis sicut ex cāmodo vñ effec̄tū
rationē. vna ē causa sūm rōne. Cum ḡ diuer-
sitas sentētiē in oib⁹ paralogismis hūi lo-
ci reperiatur; et in alib⁹ vi planū ē resul-
tet ex diuersitate cōstrucciōis; vñ q̄ diuersa
ratio cōstruēdi requirēt ad amphibolo-
giā. Item in oratiōe; amphibologie
tria requirunt s̄z vox significatiū; et modi
significatiōis dictiōnū. Sed diuersitas sen-
tentie nō resultat ex vocē; nam vox manet
eadem. Nec ex diuersitate significatiū. Hāz
hec per se requirēt ad equivocationē. Qz
ergo q̄ diuersitas sentētiē in amphibolog-
ia resultat ex diuersitate modorū signifi-
cādi dictiōni q̄ causat diuersitatē cōstruc-
tionis. Itē hoc p̄z per signū; nā Ari. in-
struens nō; circa istā fallaciā nō ponit ali-
quem paralogismū; quin in eo contingat
reperire diuersitatē cōstrucciōis. Ad
oppositionē. Quandoque duo sic se hūt
adūnicēt q̄ cōtingit reperire vnum sine
altero; vnum nō est de ratiōe alterius licet

.1.elen.
capi. 2.

ecōuerso. Quia enim cōtingit reperire animal sine homine; ideo homo nō est de ratione animalie licet ecōuerso. Sed cōtingit reperire amphibologiam sine diuersa ratiōne animalie. Nam cōtrahendit ut patet hic Litus arat: gōnem zē. Ad prīmā questionē dicendū q̄ vni-
tas vocis cōplexi sī materia & formā est sufficiens principiū distinguēti amphibio-
logiā a quolibet alio loco sophistico in di-
ctione & extra. Per hoc enī q̄ eius appa-
rentia accipit ex parte vociis distinguuntur
a locis extra dictionē. Et p̄ hoc q̄ dicit sī
materiam & formā distinguuntur a cōpositio-
ne & diuisione & accentu. Et per hoc q̄ est
ibi vera vnitas; distinguuntur a figura dictio-
nis: ad quam nō exiguntur nisi vnitas fā-
stica. Per h̄ q̄ dicitur vociis complexe: ab
equiuocatiōe distinguuntur. Est enī cōplexū
sufficiens p̄m̄ distinguēdi ipsam amphibio-
logiam ab equiuocatiōe. Nam diuersias
aliquorū sīm̄ speciē: prouent ex diuersi-
tate materie & forme. Sed cōplexum & in-
complexum differunt ex parte materie & for-
me: ergo loci qui accipiunt sīm̄ cōplexum
& incomplexum differunt specie. Ad autē
cōplexū & incomplexū differant ex parte ma-
terie hoc patet p̄ simile. Nam alia ē mā p̄-
pria ipsius lapidis & ipsius domus. Simi-
liter alia ē materia cōplexi & incomplexi.
Propria materia autem cōplexi sīt dictio-
nes & p̄ se significatiue. Sed materia incom-
plexi sunt syllabe & littere nō p̄ se signifi-
cant. Differunt etiam ex parte forme. Mā for-
ma cōplexi cōsistit in vnitone dictionū que
p̄ se significant. Sed forma incomplexi cō-
sistit in vniione litterarū & syllabarū que per
se non sunt significatiue. Differunt ergo ex
gōnē parte materie & forme: ergo zē. Ad pri-
mū argumentū dicendū q̄ cōplexū &
incomplexū magis differunt sīm̄ materiam
q̄ sīm̄ formam vt dictum est. Ad secundū
dicendū q̄ duplex est totū sc̄z ho-
mogeneū & etherogeneū. In toto au-
tem primo modo dicto est idem nōmē to-
tius & partis. Queliber enim pars signis ē
signis: & queliber pars carnis ē caro. Etiō
in toto homogenea pars non differt a to-
to specie. In toto autem secundo modo di-
cto nōmē totius non conuenit cuiuslibet
parti: queliber enim pars hominis non ē

homo. Et sicut duplex est totū sīc duplex
est pars. s. homogenea & etherogenea: p̄-
autem p̄mo modo dicta non differt a suo
toto specie. Sed secundo modo dicta po-
test dupliciter considerari. Aut vt est p̄ for-
mam totius. Et adhuc talis pars a suo to-
to non differt specie. Aut vt est quoddam
composite in se habens esse distinctum
ab esse tonus. Et talis pars potest differe
a suo toto specie. Et sic intelligimus amphibi-
logiam accipi ex parte vociis complexe
& equiuocationem ex parte vociis incomplexae:
put. s. incomplexum habet esse distinctū
a complexo. Cēd aliam questionem dice-
dū q̄ ad amphibilogia sicut ad quēlibz
alium locum sophisticum duo requirun-
tur s. apparentia & non existentia. Si enī
aliquid appareat & similē cu hoc existat: de-
ceptionē non causat. Similiter si aliquid
non existat nec apparentiaz habeat: nullā
causabil fallaciam. Sed sciendū q̄ du-
plex est multiplicitas in dictiōe & extra di-
ctionem. In dictiōe est triplex multiplici-
tas: scilicet actualis: potentialis & fantasti-
ca. Actualis multiplicitas est: quando ē
ibi idēitas vociis sīm̄ materiaz & formam.
Potentialis est quādo est ibi idēitas vo-
cis sīm̄ materiam & nō sīm̄ formam. Fanta-
stica est quādo aliqua dictio vnum signifi-
cat: sed pp̄ter aliquā similitudinē videtur
aliquid aliud significare. Nam oīs multi-
plicitas aut est vera: aut nō vera. Si nō ve-
rat: tunc ibi est figura dictionis. Si est vera
multiplicitas: aut ibi est identitas vociis sī
materiam & formam aut sīm̄ materiā tm̄. Si sī
materiam tm̄: aut hoc erit i voce comple-
xa: & tunc habemus cōpositionē & diuisionē.
Si in voce incomplexa tunc habemus
accentum. Si sit identitas sīm̄ materiam &
formā: & ista identitas sit i voce complexa
sic est amphibilogia. Si in voce incomplexa
sic est equiuocatio. Nunc videndum ē
vtū ad amphibilogiam requiratur di-
uersitas constructionis. Et dicendū q̄ eu-
amphibilogia operetur actualē multiplicatē
que prouent ex diuersitate sententiæ.
Diversitas autem sententiæ habe-
ri potest sine diuersa ratione construendi.
Concludēdū est ergo q̄ ad amphibilogiam
non requirit diuersitas cōstructōis.

Qd autē diuersitas sive nō semp pueniat ex diuersitate cōstrūtiōis: hoc p. Maz inter cōstrūtibilia que tñ vno mō cōstrūuntur adinuitc: pōt esse diuersitas sententie: qz inter illa pōt esse diuersitas habitudinis: et ex diuersitate habitudinis sequitur diuersitas sententie. Clerbi ḡ a: si dicatur liber est Ari. Nec pōt esse habitudo efficiens ad effectum: vt si sensus: liber ē Arist. vt efficiens. Cet pōt esse habitudo posselli ad possidentē: vt si sensus: liber ē Ari. vt possidentis. Similiter aliqua oratio pōt significare aliquē cōceptū: ita q̄ p̄tes illius orationis significantes partes cōceptū vt si dicatur Litus aratur. Nec enī oratio significat scissionē litoris: et partes orationis significantes partes illius cōceptū. Et ista oratio absḡ diuersa ratione cōstruendi pōt trans ferri ad significandū admissionē tēporis.

Et hoc ppter aliquā similitudinem: nam oēs transferentes s̄m aliquā similitudinem transferunt. Ad primū argumentū dicē dum q̄ oēs paralogismi istius loci habet vnu principiū cōe non existentis. s̄ diuersitatem sententie cui multo iens annectit diuersa ratio cōstruendi. Ad rationem in contrariū cum dī. Unius effectus tē. Dicendū q̄ ista ppositio non est generalit̄ vera. Nam sanitas potest inducia natura et per artem. Et quedā animalia eiusdem speciei possunt generari p̄ putrefactionē et p̄ propagationē. Cet licet diuersitas constructionis qnqz fuerit cā diuersitas sententie: hoc tñ non. concludit. q̄ ybicumqz fuerit diuersitas sententie: q̄ ibi fuerit diuersitas constructionis. Ad aliud principale dicendum q̄ si penes nullū istorū accidat diuersitas: adhuc pōt tota oratio complexa diuersa significare. Sicut patet iusta oratiōe multiplici s̄m cōponēt diuisionē. Possibile ē sedentē ambulare. Padē enī significata et eundē modū significandi h̄z ista oratio in sensu pposito et diuisio. Et similiter vt videſ potest esse in amphibologia. Sed illud non solvit: nam modus p̄ferendi coniūctum vel diuisionē ē modus p̄ferendi sive significandi ipsius cōplexi in quantū tale est. Et iō in p̄pone et diuisionē accidit diuersitas sententie p̄ tales modos significandi: sed in amphibologia nō sūt

tales modi significandi: pp qd vñ q̄ in amphibologia resuluet diuersitas sententie ex diuersitate modi significandi dictiōnum. Et dicendū est nunc ad rationē q̄ i amphibologia qnqz ex diuersa rōne cōstruēdi resuluet diuersitas sententie. Cet salutē diuersitatē sententie annectit diuersa rōne cōstruēdi. Q̄ s̄doqz autē in amphibologia diuersitas sive resuluet eo q̄ tota oīo trasfertur a ppria significatione ad ip̄opriaz vi si sic dicatur. Litus aratur. Ad ultimā dicendū q̄ Ari. sufficienter instruxit nos q̄tum ad h̄z quod p̄ se requirif ad amphibologiaz: qz ad illā requirif vnitatis vocis s̄m materiā et formā: et diuersitas sive. Et quantū ad hec duo sufficienter instruxit nos sed q̄ diuersitati sententie accidit diuersa ratio cōstruēdi: ideo Arist. ponit tales paralogismos.

Questio vigesima.

Meritū supposi-
to q̄ i ali-
quo paralogismo reperiāt
diuersitas cōstrūtiōis vñp-
talis oīo sub vno actu p̄se-
rendi possit multa significare. Et vñ q̄ nō
Nam ad hoc q̄ ista oīo. Pugnātēs velle
me accipe: representet diuersos sensus ne
cessē ē q̄ ibi sit diuersitas cōstrūtiōis. S̄
ad diuersitas plauōis: Nam s̄m q̄ ly me
ad diuersitatem cōstrūtiōis sequitur
cōstrūtiōis a pte ante: est vna platio. Et s̄m q̄
cōstrūtiōis a pte post est alia: sub vno ḡ actu p̄
lationis nō pōt multa significare. Item
s̄m q̄ ly me p̄struitur a parte ante: necesse
est intelligere modū significandi a pte ante:
et p̄ cōsequēs: necesse ē intelligere vocē ip̄-
sam a pte ante: qz modi significandi nō sunt
sine voce. Similiter s̄m q̄ ly me p̄struitur a
pte post: necesse ē intelligere modū signifi-
candi a pte post: et ipsam vocem: sed vnicō
actu proferendi non potest intelligi ly me
a parte ante et a parte post ergo tē. Cetē
cōstrūtiōis est congrua dictiōnum ordina-
tio. Sed in hoc dictio. Cetellem me accipere
pugnantes: est tñ vñica dictiōnum ordina-
tio: ergo tñ vñica cōstrūtiō. Ad oppo-
situm Ari. dicit ista orationē ēē distinguedā. I. elem.
Cet enī tacentem dicere: s̄z h̄z nō esset nisi capl. 2.
ista oīo vñico actu p̄ferēdi diuersa signat̄

Et h[ic] n[on] i[n] s[ecundu]m i[n] s[ecundu]m est: actualis multiplicitas n[on] differet a potentiali: q[uia] p[er] tanto dicimus aliquam p[ro]positionem e[st] multiplicem s[im]e compositionem et divisionem: q[uia] talis o[ro] diversis plationib[us] ad diuersos sensus determinatur.
Ad q[ua]n[tum] e[st] d[icitur] o[ro]: q[uia] c[um] amphibologia operatur actuali multiplicitate s[im]e alexandri: ne cesset e[st] amphibologica oratione sub uno actu p[er]ferendi diuersos sensus rep[re]sentare. Et ro[ti] h[ab]et est. Quo noia et verba transposita habent eadem significata: et eu[er]a modum significandi: cum significata et modi significativa sint essentialia dictio[ni]. Sed transpositio est sibi accidentalis: inter noia enim que tunc uno modo construuntur: manifesta est q[uia] transpositio non diuersificat constructionem: q[uia] non diuersificat modos significandi dictio[ni]: q[uia] sunt propria p[ro]pria p[ro]positio[ni]. Id enim est dicere. Nele filius et filius pelai. **C**Ulterius ista o[ro]. Pugnantes velle me accipere: sub isto actu p[er]ferendi actu rep[re]sentat hunc sensum. Velle me accipere pugnantes. Et ista o[ro]: pugnantes velle me accipere: actu rep[re]sentat hunc sensum. Velle me accipere pugnantes accipent me. Lu ergo nomina et verba transposita idem significant. o[ro] primo modo plata representabit actu sime sensum: et secundo modo plata primi sensum. Ista ergo o[ro]: pugnantes velle me accipere: sub uno actu p[er]ferendi presentat actu diuersos sensus. Et hoc sicut sequitur ex hoc q[uia] actuali multiplicitatez operatur. **A**d primi argumenti: concedo maiorem: sed cu[m] dicitur in minori: q[uia] ad diversitatem constructionis sequitur diuersitas plationis. Nego: q[uia] modi significati sunt cause constructioni qui manent in terminis transpositis. **A**d aliud dicendum: cum dicitur pugnantes velle me accipere: q[uia] ad hoc q[uia] habeat iste sensus. s. q[uia] vellem accipere pugnantes: necesse est intelligi ly me construi a parte ante ly accipere: ita q[uia] eius dependentia a parte ante terminet: q[uia] construi a parte ante nihil aliud est: q[uia] q[uia] modi significandi dictio[ni] correlative modis significandi ipsius verbis: q[uia] debentur et per comparationem quae habet ad substitutionem: a qua actus egreditur a parte ante. Et similiiter construi a parte post: nihil aliud est q[uia] q[uia] modi significandi dictio[ni] correspondet modis significandi ipsius verbi: qui ei

debentur p[er] coparationem ad substitutionem: a qua actus egreditur a parte post. Unde modi significandi dictio[ni] possunt habere correspondientiam cu[m] modis significandi verbis: qui ei debentur p[er] comparationem ad substitutionem: a qua actus egreditur. Unde congruitas orationis resultat ex correspondencia modorum significandi: et non ex ordinatio[ni] vocum nisi per accidentem. Unum potest intelligi alii qua dictio construiri a parte ante: licet vox a parte ante non ordinetur. Et cu[m] dicitur vltimo: q[uia] si modi significandi eius quod est ly me: intelligantur a parte ante: necesse est vocem intelligi a parte ante. Tercium est sime correspondientiam. Unde ad hoc q[uia] ly me construatur a parte ante vel a parte post: sufficit correspondencia in modis significandi. **A**d ultimum dicendum q[uia] hec consequitur non valet. Tantum est una ordinatio dictio[ni]: q[uia] tunc una p[ro]structio

Quæsto vigesima prima.

Veritur utrum oratione multiplex sime amphibilogiam uno modo platerit: sit multiplex quoque modo proferatur? Et q[uia] sic videtur. Quia cum

in actu et effectus in actu simul sunt et non sunt: ex quinto metaphysice. Sed modi significandi sunt causa diversitatis constructionis. Et modi significandi manent idem: quoque modo p[er]ferantur: ergo recte. **C**item nomina et verba idem significant: quoque modo: ergo modo transponantur: non auferunt multiplicitudinem a propositione ergo recte. **C**Item. Si determinata prolatione determinaret orationem multiplicem ad alterum eius sensum: actualis multiplicitas a potentiali non differret: consequentia patet: quia oratio multiplex sime potentialem multiplicitatem ad alterum sensum determinari potest per determinatas prolationem. **A**d oppositum. Nisi determinata prolatione determinaret orationem: non amphibilogiam ad alterum sensum: nulla habitudo syllogistica est sine multiplicitate. Et universaliter ubique q[uia] hoc est verbum est: predicatur tertium adiacens: talis oratio est et distinguenda: et sic tunc hec est: distinguenda homo est animal. **C**item orationes imperfecte essent simpliciter perficie. Hec enim esset perfectio: albus est homo

Libri

Ad q̄dōnē

Circa istam q̄dōnem est duplex opinio. Quidam dicunt q̄ oratio multiplex sīm amphibologiā vno modo prolatā est multiplex quoctq; alio mō pſerat. Unde illi dicunt istam orationē esse distinguendā: hō est animal. Cūlā opinio est q̄ oratio amphibologica nō ē alia q̄ illa que sub eodē actu proferendi multa significat vt in hac. Ita si sunt episcopi. Neutra istarū opinionū est vera simpliciter. Prima enīz ponit tantam indeterminationē in sermone q̄ vix homo posset: vbi hoc verbum ē: p̄dicat tertium adiacens cōceptum determinatiū audiēti exprimere: ergo ppter finē sermonis nō debemus ponere indeterminationē tantam in sermone. Secunda opinio ponit multas orationes multiplices sīm amphibologiam nō esse distinguēdas quia si dicat: pugnantes vellez me accipe. planū est q̄ ly me z ly pugnantes sīm hūc sensum non possent pluribus modis construi: ita q̄ ordo cōceptū correspōdeat ordinationi dictionū. Cūlā ppter hoc dicent dū q̄ oratio multiplex sīm amphibologiā cum op̄f actualē multiplicitatē vno actu pſerendi: multis sensus representat. Tamē oratio multiplex sīm amphibologiā vno mō plāta nō est multiplex quo cunq; alio mō pſerat. Et huius ratio est. Nam penes aliquē modū amphibologie puenit multiplicitas ex diuersitate cōstructionis actualis et nō potētialis. Sed cā diuersitatis actualis cōstructionis nō est q̄ dictōes habeant modos significandi sīm quos sūt adiuvicem cōstructibiles. Nec causa est q̄ dictiones in ordinatione sint sibi prime. Sed causa diuersitatis actualis cōstructionis est q̄ modus significandi dictōis sūt mutuo dependens: Ita q̄ dependētia ex viraq; parte dictionū fuerit mutua. Unde si dicatur: homo animal est. Hec oratio est distinguēda eo q̄ modus significandi huius verbī dependēs est. Et hoc qdō dico homo rōne qualitatis potest istam dependentiam terminare: Et b̄ qdō dico animal. Sed si dicat: hō est animal. hec oratio nō est distinguēda. Nam modi significandi nō sunt hic in mutuo dependentes: qdō dependentia de ly est: a parte ante et a parte post sufficienier terminatur. Cūlā tamen

Questio

intelligendū q̄ licet determinata platio determinet orationē multiplicatē scđm actualem multiplicitatē et potentialem: sicut accidit in compositione et divisione: etiam tamen multiplicitas ab alia differt. Illaz determinata prolatio orationē multiplicatē sīm potentialem multiplicitatē punctuādo ad alterum sensum potest determinare: manente semper eodem ordine vocū. Sed determinata platio manente eodem ordine vocū p̄nctuando nō determinat orationē multiplicatē sīm actualem multiplicitatē ad alterum sensum: sed ipsa trāpositio terminorum. Si enim dicat Pugnātes vellez me accipe: ly pugnates z̄: non per punctuationē ad alterum sensum potest determinari. Ad primūz Ad argū dicendum: q̄ causa diuersitatis actualis cōstructionis non est q̄ dictiones habeant modos significandi sīm quos sūt adiuvicem cōstructibiles: sed ad diuersitatem actua lis cōstructionis requiriſ q̄ illi modi sint depēdentes: ut dictum est. Ad aliud cuž dicitur nomina et verba et c. dicendum q̄ verum est: nō tamen in orationē multiplici. Et huius signum est q̄ Aristo. pbat istam propositionem per contradictionēz: et in multiplicibus nō est contradictionē. Quid autē sit dicendum ad tertium patet i questioē.

Questio vigesima secunda.

Meritur circa ter
tium modū amphibologie: vtrū
hec sit distinguenda: h̄z ter
tium modū amphibologie: scit seculum?
Et videt
q̄ nō: quia hec oratio est imperfecta in al
tero sensu: Ut cōstructo ly seculuz a parte
post quia tunc deficit suppositum. Ad
oppositum est Aristo. qui dicit q̄ hic ē ter
tius modus amphibologie: scit seculum.
Ad istaz questionēz dicūt quidaz q̄ hec
est distinguenda sīm tertiu modū: scit secu
luz. Et dicunt q̄ tertius modus amphibo
logie est: quādō oratio per se solū signifi
cat vnu: iuncta aut alteri plura. Sed si b̄
pnōmē hoc iungat isti orationi: hec oratio p̄
mo significabit plura: vt si dicat: Illo scit
seculuz: tunc significat q̄ seculum habeat
scientiā alterius: vel q̄ alterū habeat sciē

tiaꝝ seculi. Et q̄ sic debet intelligi & assi-
gnari tertius modus h̄oc dicūt ipſi: p̄t p̄
ca. Iſaꝝ Aris. quia tertius modus est ſim ipm
quādo oratio per ſe significat vnu: iuncta
autē alteri plura. Ceterius assignat diſ-
ſerentiaꝝ inter ſimū moduꝝ & tertiuꝝ: qz
primus modus est quando oꝝ significat
plura ſimō: & ſi ab illa oratione auferatur
aliqua eius pars adhuc significabit plura.
vt patet in ista: Pugnantes vellez me acci-
pere. Sed tertiuꝝ modus est: quādo ablato
aliquo: residuiꝝ nō significat plura. Ut pa-
ret in ista oratione: hoc ſcī ſeculuz. Aufera-
tur ly hoc: & reſiduiꝝ non significat plura.
Cetera arguo triplex. Primo q̄ ista
oratio quā ipſi ponunt multipliceꝝ nō fit
multiplex: qz in primo & tertio nō amphi-
bologie resultat diuerſitas ſententie ex di-
uerſitate coſtructionis actualis. Sz diuer-
ſitas coſtructionis actualis resultat ex hoc
q̄ modi ſignificatiſ ſunt a diuinciem depe-
ndentes: ſed dependētia huiꝝ verbi ſcī ſuſ-
ſcienter terminatur a parte ante & a parte
post. Cideret ergo q̄ hec nō fit multiplex
hoc ſcī ſeculum. Cetero dato q̄ hec fit di-
ſtingueda: oſtendo q̄ nō fit diſtingueda
ſim tertium moduꝝ. Primo p̄ litteram Ap.
quia ipſe dicit q̄ tertius modus amphibio-
logie eſt: quādo oꝝ per ſe ſignificat vnuꝝ
iuncta tamen alteri ſignificat plura: vt ſcī
ſeculū. Nam vtrūqz & ſcī ſeculū: ſi con-
tingat per ſe dicere: vnum quidem ſigni-
fiſat: ambo autem plura. Si ergo hoc quod
dico ambo in cludit coniuncum: & hoc qd
dico vtrūqz in cludit diuiniſim. videſ q̄ iſta
oratio ſcī ſeculū: nō iuncta alteri debe-
at plura ſignificare. Item multiplicitas
amphibologie ſim tertium moduꝝ proue-
nit ex hoc q̄ eadem oratio ſim materiam
& modum p̄nunciandi ſignificat plura al-
teri adiuncta: illa ergo oratio que primo ſi-
gnificat plura p̄cipaliter nō eſt amphibi-
logica ſim tertium moduꝝ. Sed hec: b̄
ſcī ſeculū eſt huiusmodi: ergo z̄. Proba-
tio minoris: quia iſta oratio: nō ſig-
nificat aliquo ut fit plurium ſignificatiua: ergo iſta
oratio p̄io plura ſignificat. Cetero: q̄ diſ-
ſerentia assignata inter primū modū & tertiuꝝ
nō valeat p̄batio p̄ ſimile in equocatiōe.
qad b̄ q̄ oꝝ ſit multiplex ſim equocatio

nē: et hoc p̄io mō nō requirit q̄ ibi ponā-
tur plures termini equoci. hec n. eſt diſtin-
gueda ſim p̄mu modū: Canis currit ſicut
& hec canis expedit ḡ ad hoc q̄ oꝝ ſit mul-
tiplex ſim p̄mu modū amphibologie: nō oꝝ
q̄ ablato aliquo remaneat multiplicitas i
ppōne residua. Cetero q̄onē ergo dicēdū Ad q̄oneꝝ
q̄ hec eſt multiplex ſim tertiuꝝ moduꝝ: ſcī
ſeculū. Sed intelligendū q̄ tertius mo-
duꝝ amphibologie eſt: qn̄ oꝝ de ſe ſoluz
ſignificat vnuꝝ: ipſa tñ iuncta alteri ſigni-
fiſat plura p̄ art. in līa: nō tñ ſcī ſtelligēdō
q̄ multiplicitas ſit in toto aggredato p̄io
ſicut ponit alia poſtio: ſed tota multiplicitas
eſt in iſta p̄ticulara: ſcī ſeculū: vt tamē ad
aliud refert ſicut eī in iſta ppōne: B. p̄n-
git eē. a. Huic enim quod eſt. b. attribuunt
due acceptioꝝ: & nō ipſi. p̄pōniō. Nec eī
ipſi. b. absolute p̄ſiderato: ſed ipſi. b. vt ſtat
ſub tali predicato. Similiter i p̄pōto. Maꝝ
hec oꝝ: ſcī ſeculū: d ſe ſoluz ſignificat vnuꝝ¹
iuncta in alteri plura ſignificat vt ſi dicat:
Sortes ſi eſapiēs: ſcī ſeculū: hoc p̄n̄ ſcī ſeculū
poſtis cōſtrui a pte poſt de ly ſit. Et tūc eſt
ſensus. Si sortes eſapiēs ipſe h̄ ſcī ſeculū de
ſeculo: & ſic eſt ppō vera. Si ly ſeculū con-
ſtruat a pte a n̄ de ly ſcī: iunc ē p̄poſitio fal-
ſa: ſub hoc ſenſu: Si Sortes eſt ſapiēs: ſe-
culū haber ſcientiam. z̄. Ceterius eſt in-
telligēdō q̄ diſſerentia eī ſer tertium modū
amphibologie & ſimū: qz primus eī quādo
oratio primo & p̄cipaliter plura ſigni-
fiſat. Ternū autē modus eī quādo oratio ſi-
gnificat plura: vt ad altitud habeat relatioꝝ
Unde dicerē q̄ hic eī primū modus amphibi-
logie: b̄ ſcī ſeculū: qz hec oꝝ p̄ & p̄ci-
pal p̄la ſignificat: Sz h̄ ſer tertiuꝝ modus: ſcī ſe-
culū: qz iſta oꝝ de ſe nō ſignificat vnuꝝ
& iſta adiuncta alteri p̄la ſignificat. Ita q̄ to-
ta multiplicitas ſit iſta p̄ticulara: ſcī ſeculū: p̄
ut alteri adiungit. Cetero hec ad rōne p̄ci-
palē: cu dicitur: q̄ huic orōni: ſcī ſeculū: p̄ncipal
deficiet ſuppoſitioꝝ. Si ly ſeculū p̄ſtruitur
a parte poſt. Dicendū qd hec oꝝ: ſuppoſi-
tu p̄t hec ex illo cui adiungit. Sz cō-
tra hec arguo triplex. Primo ſic. Null
multiplicitas actualis in orōne nō resultat niſi
ex coiunctioꝝ p̄iuꝝ ipſi orōniſ. Sed ex niſi
la coniunctione partium iſtius orationis

Libri

Scit seculū: resultat diversa sentētia: quia viriūq; de se vnu solū significat: ergo hec oratio Scit seculum: nō est multiplex sīm amphibologiam. Cetero fore dicereatur q̄ hec ratio solum cōcludit q̄ hic nō sit p̄mus modus amphibologie: Scit seculuz q̄ primus modus amphibologie est: quādo dūeritas sententie resūtates coniunctione partium orationis. Sed terti⁹ modus est quādo oīo de se significat vnu: et ipsa iuncta alteri significat plura. Unde q̄ h̄ nō sit primus modus amphibologie concludit ratio. Contra. Hec oratio non h̄z significatum nec modum significandi nisi ex partibus: quod ergo partib⁹ non cōserit significatiū: nec modū significandi nō facit orationē plura significare. Sed tale ad iunctū nō cōserit partibus significatum nec modū significādi: ergo hec oratio Scit seculū: nō significat plura ex adiunctione aliqua. Sed dicendum ē ad rōnem q̄ in partibus oratiōis per se accepte: sunt modi si gnificādi sīm quos ipse adiūcem diuersi mode possunt cōstrui. In hoc enim qđ dico: seculum: est casus rectus rōne cuius potest supponere verbo a parte ante: et cū eo intransītive construi in ratione suppositi. Et in h̄z q̄ dico Seculū: est casus accusatiūs rōne cui potest cōstrui cū verbo a pte post intransītive. Dicitur ergo q̄ adiunctū cōserit actum huic qđ dico Seculū: per quem i altero sensu potest cōstrui cū ly scita parte ante: per hoc q̄ suppositum pcedēt oratiōis pōt supponere verbo. Se cundo dat actum huic qđ dico Seculū: vt possit pstrūcū hoc qđ dico: scit: a pte post. Hec enim oīo nō posset esse pfecta: si hoc quod dico Seculū: a pte post construeret nisi aliqd redderet suppositū huic quod dico: scit: a parte ate. Unde q̄ reddit suppositum datactum huic qđ dico Seculū: vt construatur a pte post de ly scit. Et cetero. Item adhuc pōt obīci scđo sic: q̄ si hec oīo Scit seculū: nō significarē p̄la nisi vt alteri adiūgit: sequit̄ q̄ iotū aggregatū p̄tō significet plura: q̄r quādo aliqua operatio nō potest messe alīciū nisi vt illud iunctū ē cū alio dicimus: illam opationē ēē viriūsq; vt si trahere nauim nō insit. Sunt nisi per adiutoriū Platoni: viriū attributū h̄c

Questio

actū qui ē trahere nauim: et nō alteri p̄ se. Si ḡ hec oratio Scit seculum: non significat plura nisi vt iuncta alteri: vide q̄ iotū aggregatū p̄tō significet plura. Cetero tertio hoc videatur ēē de intētione Ari. Dicit r. elenchenum q̄ tertius modus amphibologie ē ca. 2. q̄n cōpositū significat plura: separatū vero vnu solū. Ut Scit seculū: nam ly scire et ly seculum vnu significat: ambo autē plura. Si ergo Arist. vniū formis accipiat ly virū q̄dū iūfū: et ly ambo cōiunctū: vide q̄ hec oratio: scit seculum: de se debeat significare plura: et non exadiunctiōe cū alio. Ad primū istorū duox̄ dicendū q̄ rād nō cōcludit quin tertius modus amphibologie sit ex cōiunctiōe alicuius cum alio. Et ad maiore rōnū cum dicitur: quādo aliq̄ operatio nō ēest vni nisi vt iunctū est alteri et cetero. Dico q̄ maior habet sic intelligit: q̄ ista opatio est viriūsq; vel vnuis partis vt atributonē h̄z ad alia. Ad alīud dicēdū q̄ Ari. in illa līa intelligit q̄ multiplicitas tertii modi nō resultat ex hoc q̄ aliq̄ dictio ibi h̄eat p̄les significatiōes. Unū id est acsi diceret q̄ hec oīo et p̄les solū vnu significant adiuncta aut alteri plura. Et ultimo scđū ē circa h̄c locū q̄ tres sūt modi amphibologie: et tres equiū catib⁹: tertius tñ modus assignat̄ a pho nō est cōis viriū: fallacie. Duo in modi cōes sunt viriū. Illa eodem p̄mū modus est vt dicit Ari. q̄n dictio vel oratio significat plura. Secundus q̄n ē trālatio a p̄pria significatiōe ad ipropria. Unū Ari. sic dicit q̄ secūdū modus resultat ex hoc q̄ solū sumus sic dicere. Et iuxta sīm modum equiūcationis sic sunt paralogismi: quicqd ridet habet os: prātū ridet ergo et cetero. Ridere enim p̄prie significat actū hominis: et p̄pter aliquam similitudinem significat floritionem in pratis. Juxta sīm modum amphibologie sic sunt paralogismi. Quādociūq; litus aratur terra scindit: sed quandocunq; in docilis doceatur: litus aratur: ergo quadocunq; in docilis doceat terra scindit. Arare enim litus significat p̄prie scissionem in terre: sed ille qui arat litus amittit tempus suum: ideo propter istam similitudinem transfertur ad amissionem teroris. Tertius modus equiūcationis est ex eo q̄ aliqua dictio plura consignificat

vi laborat. Similiter tertius modus amphibologie est quādō orōde se significat vnum; et ipsa eadem iuncta alteri significat plura: vi scit seculum.

Questio vicequarta.

Elen. de cōpositiōne et diuisiōne. Et p̄t vtrū cōpositiōne et diuisiōne sunt due fallacie distictae species: Et videatur q̄ nō. Nam sicut se habet multiplicitas actualis oratiōis ad orationē; sic se habet multiplicitas potentialis oratiōis ad oratiōem: s̄z multiplicitas actualis nō p̄stiruit nisi vnu locū sophistici vel vna fallaciā ut amphibologiam: ergo nec potentialis. C̄ Itē sicut se habet multiplicitas potentialis dictionē; sic se habet multiplicitas potentialis oratiōis ad oratiōem: sed multiplicitas potentialis di cōtōis nō cōstituit nisi vnu locū sophisti cum vt accentū: ergo r̄c. C̄ Itē loci sophistici distinguitur species per causas apparetiae: illi ergo loci qui habent eandem causam apparetiae vi unitatem materie: ergo r̄c. C̄ Ad oppositum. Nō est cōtē duobus nō distinguit illa spēs sed unitas mālis est cōtē cōpositiōne et diuisiōne: ipsa in diversis cōsideratibus dividit. Itē ponit sic p̄ponē orationē binā cōpōne: nō debet ea p̄ferre vi indifferēter se habet ad virtutēs sensū: q̄ sic ita de facili p̄cipet r̄ndēs sensū cōpositū falso: sicut sensū diuisum verū. Nec debet ea p̄ferre sub sensu diuiso vero determinate. nam manifestatio sensus diuisi veri est manifestatio sensus cōpositū falso. Sed dīz ea p̄ferre sub sensu cōposito falso cum habitudo ad sensū diuisum verū. Uli unitas mālis cū habitudo ad sensū diuisus verū est cā apparetiae in cōpositione et unitas materialis cū habitudo ad sensum cōpositū verē: est cā apparetiae in diuisiōne. Itē aut habitudo ē ex parte orōnis p̄p̄ter q̄ unitas mālis cū habitudo ad sensum diuisum verū est cā apparetiae in cōpōne. C̄ S̄z itē. In cā apparetiae cū sit p̄cipiū tegēdi defecū: nō dīz ēē aliquid occasio māifestati defecū: s̄z ī ista cā apparetiae ē sufficiēt occasio p̄cipiēdi virtutēs sensū: q̄ p̄ b. q̄ p̄ferre sub sensu cōposito falso possunt p̄cipere sensū cōpositū falso. Et p̄ b. q̄ p̄ferre sub habitudo ad sensū diuisum verū: ē ibi occasio p̄cipiēdi sensū diuisum.

Ad 2^{am}.
Elen. hoc queris vix unitas materialis vocis complexe sit sufficiens causa distinguenti cōpositionē et diuisiōnē: q̄ sic videatur: q̄ cum unitas materialis vocis complexe sit causa generalis apparetiae in cōpositione et diuisione nisi fuerit p̄cipiū sufficiens distingue di vnu locū ab alio: oportet super istā causam generalem aliquid addere q̄ ipsam determinet ad cōpositionē et diuisionez: et illud additū oportet esse aliquid pertinens ad modū p̄nūciandi: Et sic cōpositio et diuisio actualē multiplicitatē operariur quod falso est: p̄ia p̄z: q̄ ibi esset unitas materie et unitas modū p̄nūciandi: et hec duo integrant locū operariē actualē mālūPLICATĒ: ergo r̄c. C̄ Itē illud ē causa ap-

parētie in cōpositiōne et diuisiōne sub quo multa latent: sed sub unitate materialium multa latēti in cōpōne et diuisiōne: ergo est sufficiēt p̄cipiū distinguedi cōpositiōne et diuisiōne. Minor patet p̄ Aristo. i illo cap. 5. Fallacia aut̄ fit ex his. nam ibi vult Ari. q̄ pp̄ unitatem materialium credamus. I. elen. capi. 3.

Ad 2^{am}.
Elen. hoc queris vix unitas materialis diuisiōne: ipsa in diversis cōsideratibus dividit. Itē ponit sic p̄ponē orationē binā cōpōne: nō debet ea p̄ferre vi indifferēter se habet ad virtutēs sensū: q̄ sic ita de facili p̄cipet r̄ndēs sensū cōpositū falso: sicut sensū diuisum verū. Nec debet ea p̄ferre sub sensu diuiso vero determinate. nam manifestatio sensus diuisi veri est manifestatio sensus cōpositū falso. Sed dīz ea p̄ferre sub sensu cōposito falso cum habitudo ad sensū diuisum verū. Uli unitas mālis cū habitudo ad sensum diuisus verū est cā apparetiae in cōpositione et unitas materialis cū habitudo ad sensum cōpositū verē: est cā apparetiae in diuisiōne. Itē aut habitudo ē ex parte orōnis p̄p̄ter q̄ unitas mālis cū habitudo ad sensum diuisum verū est cā apparetiae in cōpōne. C̄ S̄z itē. In cā apparetiae cū sit p̄cipiū tegēdi defecū: nō dīz ēē aliquid occasio māifestati defecū: s̄z ī ista cā apparetiae ē sufficiēt occasio p̄cipiēdi virtutēs sensū: q̄ p̄ b. q̄ p̄ferre sub sensu cōposito falso possunt p̄cipere sensū cōpositū falso. Et p̄ b. q̄ p̄ferre sub habitudo ad sensū diuisum verū: ē ibi occasio p̄cipiēdi sensū diuisum.

Libri

verū: i cā g apparētie eēt sufficiēt occasio
ad defectū manifestādū. C Itē iferit pbaſ
q̄ ier plationē compositā z diuisam non
cadit aliq̄ relatio media: qd̄ in ponit ista
positio: q̄libet ḡ plato v̄l̄ ē determinate p̄
latio s̄esus cōpositi v̄l̄ s̄esus diuīſi. Et si vni
us sub assimilatiōne ad aliō. C Propter
hec dicit alr q̄ cā apparētie in cōpone; est
vniitas materialis sub actuali platiōe s̄esus
diuīſi veri. Q̄ op̄onēs sophistice tria d̄z
celare. s. pluralitatem significatorū: falsitā
te p̄ponit: t̄ in determinatiō ad virūq̄
sensum. Que tria p̄ cām apparētie tegunt
q̄ per vniitatem māle: tegit pluralitas si
gnificatorū. Per hoc q̄ p̄fertur sub determina
tione sensu: tegit ideterminatio ad virū
q̄ sensum. Per hoc q̄ iste sensus diuīſus
verus ē tegit falsitas p̄positionis. C Sed
cōtra ista viam arguo dupliciter: Primo sic.
oē qd̄ apparet h̄z aliquam similitudinē il
lius quod apparet: sicut auriculū qd̄ ap
paret aurū: habet aliquam similitudinem
auri: si ergo oīo cōposita apparet esse vera
oī q̄ in se habeat aliquam similitudinē ad
diuisam veram. Sed ista posuit non po
nit aliquā similitudinem i orōne cōposita
ad diuisam: ḡ ec. C Lōfir matur ratio. Nam
vera nā auri nō ēt cā quare auricalci ap
paret aurū. Ergo verias sensus diuīſi nō
est cā q̄re oīo cōposita falsa apparet ēt ve
ra. Sed sic dicētes fore dicēt q̄ veritas
sensus diuīſi nō ēt cā p̄cisa apparētie i cō
positōe: sed similitudo oīonis cōposite ad di
uisam. Et ista similitudo prouenit ex vniitate
māli. C Sed videſ q̄ ista r̄isko concedat
p̄positum: nā formale i cōpositōe est ista
similitudo. Et ista similitudo puenit ex vniitate
māli: ergo vniitas materialis ē sufficiēt p̄n
cipiu apparētie i cōpone z diuisōe. C Itē
in oī loco in dictiōe: idē ē qd̄ regit falsitāte
p̄positiōe vel pluralitatē z qd̄ facit appa
rētie p̄tradictiōe. Sed vniitas mālis ē. cā
apparētis contradictionis: ḡ ec. Adiutor p̄baſ
nā si q̄raf: vidiſi ne oculo hūc p̄cūſi. hec
p̄positio cōceditur. Si iterū querat: vidiſi
ne hūc p̄cūſuz oculo: hec negabit. Et
cā isti apparētis contradictionis ē vniitas ma
terialis: ḡ ec. C Propter hec dicitur alr q̄
cā apparētie in cōpone est vniitas materia
lii plata in sensu cōposito falso. Et hoc v̄i

Questio

hēri ab Arist. q̄ Arist. in p̄mo hui⁹: vbi de capi. 1.
terminat de locis sophistis q̄tu ad eōp̄
apparētiānō ponit aliquā orōne in falla
cia cōponis: quin in sensu cōposito sit falsa
nec aliquā iuxta diuisiōne quin in sensu di
uiso sit falsa. C Sed cōtra hanc viā argui
tur duplicitis. Primo sic. Illud nō pōt ēſſe
causa apparētie in loco sophistico: sine q̄
cōuenit reperire locū illū: q̄ locū sophi
sticus nō ē sine apparētie. Sed puenit re
pire cōponē z diuisiōne sine falsitate alte
ri sensu: vt p̄ exēpli. Clideo homines
magnum baculum tenentes: hic est cōpositio z
dimisio: eo q̄ hec determinatio noīal ma
gnū: pōt determinare hominem vel bacu
lū: z i vtroq̄ sensu pōt ēe p̄pō vera: posito
casu possibili. C Itē sophista d̄z argueret ex
apparēter veris: sed si causa apparētie i cō
pone ēt vniitas mālis plata in sensu com
posito falso: ex manifestis falsis argueret
sophista: qd̄ ei nō ēt cōuenies. Et p̄terea
vt argutū est in cā apparētie nō d̄z ēt i ali
q̄ occasio manifestādi defectū: exquo defec
tus latere d̄z sub apparētie. S̄ plato cō
positiō falsi: ē occasio manifestādi defectū:
ḡ ec. C Propter ea p̄t dici ad questionē: q̄
vniitas materialis est cā apparētie genera
lis in cōpone z diuisōe: sed q̄ cōe in q̄tū
hīmōi nō distinguit: iō ipsa diuīſa vel p̄tua
p̄ diuersas drīas diuersos locos cōstituit.
Nam similitudo orōnis cōpositie ad diuisam
est cā apparētie in cōpone. Et similitudo oī
nis diuīſe ad cōpositā est causa apparētie
in diuisōe. Nūc aut̄ iste similitudines diffe
rūt fīm speciē: z ideo p̄t distingue locos
fīm specieſ. Q̄ aut̄ iste due similitudines
differant fīm speciem. p̄batio: nam relatio
nes diuersificant fīm spēm fīm diuersitatē
fundamentū fīm speciem. Nūc aut̄
fundamenta istarū similitudinū sunt mo
di p̄ferendi cōpositum vel diuisim. Et isti
modi differunt fīm speciē: ideo iste simili
tudines differunt fīm speciem. Adiutor patet
nam similitudo que fundatur super albe
dine: differt specie a similitudine que fun
datur sup nigredinem: q̄r albedo z nigre
do specie distinguitur. Secūda pars mi
noris patet. s. q̄ modi p̄ferendi cōpositum
vel diuisim differunt fīm specieſ: q̄r maior est
diuersitas int̄ modos p̄ferendi cōpositi ūl̄

dimisim: q̄ iter mālia hūc & iterū prolata
s̄ materialia nūc & iterū prolata differūt
s̄m numerū: ergo modi p̄ferendi cōposi-
tū vel diuisim differūt s̄m speciē. Et p-
p̄terea modi p̄ferēdi sunt forme locoꝝ dif-
ferētiū s̄m speciē: ergo t̄c. Prīa p̄ mino-
ris p̄z que fuit: q̄ iste similitudines fundan-
tū sup istos modos p̄ferēdi specie diuersos.
Nam similitudo orationis cōpositae ad diui-
sam vel attendit solū penes vnitatē mate-
rialū vel penes modos p̄ferendi compo-
stū vel diuisim. Non penes vnitatē ma-
terialū: nā tal similitudo nō causat dece-
ptionem que appropriaſ cōponi & diuisio-
ni: nā in materialib⁹ cōpositio & diuisio
non distinguunt. Si n. aliḡ credat mate-
rialia esse eadē p̄p̄ hoc non decipit. Ista s̄
similitudo attendit secundū mō: hoc p̄z si nos
inspiciamus ad modū quo decipimur s̄m
cōpositioñem & diuisione. Si enī queri-
tur: putas ne verū dicerē nūc: qm̄ tu fact⁹
es. Lito respondens hāc concedet. Si er-
go vlt̄r⁹ inferat: factus es: ergo nūc: dece-
ptio non accidit q̄ r̄ndēs credat mālia eē
eadē. sed ppter similem modū p̄ferendi
cōpositū: & diuisim. Et h̄ vult Ari. iaz̄ p̄
mo h̄r⁹ q̄ in scđo. Dicit. n. q̄ nos decipi-
mur scđm cōpositionē & diuisionez: eo q̄
nihil putat differre cōposita et diuisa ora-
tio. Unde dicendū q̄ vnitas materialium
eū similitudine orōnis cōposite ad diuisaz
est causa apparentie in cōpositioñe & econ-
uerso in diuisione. Et l̄ iste similitudines
radicaliter puentiant ex vniuitate materia-
lii: iste m̄ similitudines sup modos proferē-
di cōpositū vel diuisim fundant: q̄ sūt spe-
cie differentes. Utterius intelligendū
est q̄ arguens sophistice s̄m cōpositionē
habet proferre talem orationem in sensu
diuiso vero. Nam si proferret eam in sen-
su cōposito falso: ibi esset occasio mani-
festandi defecū & falsitatem. Sed tamē ve-
ritas sensus diuisi nō erit causa apparentie
in cōpositione. sed similitudo orōnis cōposi-
te ad diuisam vt dicū est. Sed cōtra h̄
arguo & ostendo q̄ ista similitudo non sit
causa apparentie in cōpositione: q̄ cā ap-
parentie in omni loco in dictione debz eē
objiectum sensus. Cum ergo similitudo ista se-
sui non obiecta: nō erit cā apparentie in cō-
positione. Dicendū est q̄ ista relatio obiecta

sensu p̄ hoc q̄ vnitas materialium sensu
obiectur: sicut similitudo fortis ad plato-
nem in albedine sensu obiectur. Ad p̄
mā rōnen istius secunde questionis cum p̄ncipalib⁹
dicit: Si vnitas materialis nō sit sufficiens
cā apparentie cū sit generalis: oportet super
istam aliqd addere. Dicendum q̄ illud ad
ditū est similitudo orationis cōpositae ad diuisā
& nō modus proferendi. Ad secundā p̄z
p̄ dicta ī qōne. Ad tertiuā quādo dicit: q̄
vnitas mālis tegit defecū t̄c. Dicendū q̄
vnitas materialis nō facit apparentiaz sine
similitudine: nec tegit defecū. Ad rōnes Ad arg⁹:
prime qōnis. Dicendum pro prima rōne p̄ncipalib⁹
q̄ simile est quo ad hoc q̄ viraq̄ multipli p̄c qōnis
causas est in orōne: sed tamen ex hoc nō seq-
uir vlt̄r⁹ q̄ si in actuali multiplicitate
orōnis non est nisi vnu locus: q̄ iō scđm
potentiali multiplicitatē nō sit nisi vnu
locus: nā in potentiali multiplicitate ora-
tioniis est distinguere duas causas appar-
tie in specie differentes: sicut dictum est. Et eti-
duas causas non existēt latentes sub illis
causis. Sed in actuali multiplicitate oīo-
nis non est distinguere nisi vna cā appa-
rente: & vna cā nō existēt: ideo non est
sile. Ad aliud dō: q̄ circa hoc sunt diver-
se opiones de q̄bus videbit insert⁹. S̄z t̄n
dō est pro nūc q̄ q̄tu est ex potētiali ml̄
ultiplicitate Aristō. potuit distinguere duos
locos penes accentum sicut penes cōposi-
tionē & diuisione. S̄z forte cōsiderauit hūc
locū put magis quenies ē vni sophistico.
Et hoc est in scriptura & poematiū vripe
testat: Et cōsiderādo accētu put ī scriptu-
ra & poematiū ē ibi solū vna cā appa-
rente. s. edē lte & syllabe. Ad 3^m p̄z p̄dcā ī qōe
Questio vigeſi magnita.

Meritur utrum ad
fallaciā cō-
ponis regrat: q̄ s̄lūs cōpo-
siū sit falsus. Et v̄ q̄ sic. nā
loc⁹ sophistic⁹ nō ē sine sua
cā apparentie & non existēt. nam ex his
duobus integratur locus sophisticus. S̄z
causa non existēt in cōpositione est fal-
sitas sensus cōpositi & t̄c. Forte aliḡ interi-
meret minorē dicendō q̄ causa non exi-
stēt est diuersitas orationis composite
ad diuisam. Et hoc patet p̄ Arist. q̄ dicū q̄. i. elen⁹.
cōpō & diuisio in ignorātiā elenchi re capi. 4.

ducunt; qd nō est eadē orō cōposita et diuisa. C. Lóira: Illud nō ē sufficiens cā nō existēt huius fallacie; qd adiūctū sue cause apparētē nō pōt in p̄p̄m effectū isti fallacie; sed diuersitas orōnis cōposita ad diuisaz annexa cāe apparētē huius fallacie; nō pōt in p̄p̄m effectū: ḡ r̄c. Probatio assum p̄q; qd p̄p̄m effectū fallacie ē fallere: nullus aut fallit nisi credēdo falsuz etē verū. Sz si qnq; r̄ns credat sensum diuisuz etē idē cūz sensu cōposito; nō credit falsuz etē veruz vi patz in exemplo isto: Clideo hoīem magnū baculū tenente. C. Itē rō eoz q̄ sunt adhinc a fine sumit. Sz locus sophisticus ordinatur ad metā: sz ad metā nō ducēnū p̄ p̄p̄ne fallam ḡ r̄c. C. Itē recta solo est manifestatio falsi; et p̄ qd accedit falsuz. Siz diuisio si solo cōponis; qd p̄b̄i falli cōpō soluit diuisio; necesse ē ḡ r̄c sensus cōpositus in cōpositiōe sit falsus. C. Ad oī. Ex falso cōtingēte concessio a r̄ndente cū aliqua p̄p̄ne vera de sensu cōposito sequit̄ iconueniēt; qd non sequit̄ cū eadē p̄positione vā in sensu diuiso: sz h̄ erit p̄ aliquem locū sōphisticū et n̄ nū p̄ cōpositionē: ergo r̄c.

Ad qōnē
C. Ad qōnē dictēdūm q̄ cōposito pōt dupliqueat cōsiderari. Aut i se et absolute; aut p̄p̄m p̄t ad suūm sophistice. Si primo mō cōsiderat nō est necesse in cōpositione sensum cōposituū etē falsuz qd ad potentiālē multiplicitatē nō regritur nisi q̄ materialia sub diverso mō p̄ferēdi diversia significent. Q; aut illa materialia sint vā vel falsi; p̄ in alio sensu vera et alio falsa; hoc accidit potentiālē multiplicitati. Si cōsiderat secundō mōdo; sic necesse ē sensum cōpositum in cōpositione esse falsum. Illaz op̄ponēt sophistice intendit respondentem dicere ad metām sed hoc nō facit nisi faciat ipsūm op̄unari falsum esse verū; p̄pter similitudinem falsi ad verū. Et propter hoc Aristo determinat de locis sophistice p̄iudicant ad metām; omnes orationes quas ponunt in cōpositione fallunt in isto sensu. Et omnes orationes qd ponunt in diuisiōe; sunt false i isto sensu. Prie ratiōes ostendit q̄ p̄i cōpositio dicit ad metām; necesse est sensum cōposituz etē falsuz. C. Ad illud in oppositū dicendum q̄ quādoq; oratio vera in sensu cōposite;

ē incōpossibilis alitem contingēti falso. Et eadē oīo in sensu diuiso vera eidem falso p̄ttingēti non est incōpossibilis. Et tunc ex p̄positione vera in sensu cōpositionis; cum isto coniungēti falso; sequit̄ inconveniēt ppter incompossibilitatē inter ea; qd tamēn falsum non sequit̄ cū orōne vera in sensu diuiso. Unde forte fallacia compositionis non accidit ppter illationem illius falsi. Sed m̄ statim impossibilitas ē causa illius falsi. Intelligendum est q̄ ea dem cōpositiōd; que vt est fallens dicitur fallacia compositionis; que vi est soluens dicitur sensus compositionis. Et similiiter est de diuisione.

Quodlibet vigesima sexta.

Meritur circa modos cōpositionis et diuisiōnis. Et p̄mo circa p̄mū modū virū hec oratio: Sedemē amba lare est possibile; sub diuersis platiōib; possit diuersa significare. Clideo q̄ non nā oīis diuersitas orōnis; v̄l puenit ex diuersitate significatiōi v̄l ex diuersitate modū significandi. Sz mālia diuersimode plata h̄nt eosdē modos significandi et eadē significatiōi ḡ r̄c. Mātorp̄. Illaz diuersitas in significādō; resultat ex diuersitate intelligēdō. Sz diuersitas i intelligēdō vel puenit ex diuersitate significatiōi vel modo et significatiōi ḡ r̄c. C. Itez q̄ sensus compositionis non sit ibi possibil p̄batio. nam sedēs; cuius p̄sentis tipis significat illū qui sedēs ē. Sz ly ambulare; p̄ ampliarip̄ modū possibilatis; significat igit̄ q̄ iste q̄ nūc est sedēs possit in futuro ambulare; et iste ē sensus diuisiōnis; ḡ r̄c. C. Itez q̄ sensus diuisiōnis non sit ibi possibil p̄batio. Mā termin' p̄cret aut supponit forū mā tm̄; et tūc est oratio falsa; q̄ iterūq; con strucibiliā diuidans. Si supponat tūc subiectū; ut hic n̄ est fallacia figura dictionis; Quicq; heri vidiliū hodie vides; albi he ri vidisti ḡ r̄c. Operet igit̄ dicit̄ q̄ supponat formā vi subiectū p̄cēnit. Sed tūc ad gut sequit̄ id; qz nūc denotat potēta etē in sedē vi concernit subiectū. Sz sicut vna forma non p̄t etē alia sic nec subiectū sub tāli forma ē i potēta ad formām oppositā. C. Id oppo-

ca.2 Ad oppositum est Ap. in primo huius.
Ad questionem dicendum quod materialia illius
orationis: Possibile est sedentem ambula-
re: sunt in potentia ut significet diversa sub
diversis pluriibus: ut ostendit Ap. in secun-
do huius: per simile in dictione plura sub gra-
uitate et acuto. Nam si ipa dictio est in po-
tentia ut pthuat intellectu simplicem sub ac-
centu gravi: et alii pceptu sub accentu acu-
to. Sic materialia istius sedentes et sunt
in potentia ut diversas sentias sub diversis
modis pferendi significet vel representet.
Et ista similitudo pth: nam sicut accentus est
quidam modus significandi attributus dictio-
ni per quem vnu intellectu simplicem ab alio di-
stinguit. Sic modus pferendi est quidam
modus significandi per quem nos distingui-
mus vnu intellectu ab alio. Unde sicut ac-
cetus variat potestatem dictioonis: sic mo-
odus pferendi variat potestatem orationis.
Unde quod dicit quod orationi non attribuit mo-
dus significandi: nisi quod attribuit pluribus ei.
Hoc habet intelligi de modis significandi
grammaticibus quod sunt principia construendi
vna dictio cum aliis: sed in modi signifi-
candi logicales ipsorum attribuitur. Sed con-
tra modus pferendi quod est modus significa-
di orationis ex parte nostra est: nam quod pstruc-
tibilia sic vel sic pferant hoc est ex parte
nostra. Si ergo constructibilia sub diversis
modis pferendi diversa significaret: seque-
retur quod multiplicitas eo per ex parte nostra ac-
cipere est. Et tale diversitate orationis incre-
pat Ap. 26. Dicendum quod diversis modis p-
ferendi est ex parte nostra. Sed quod oportet p-
laia hoc significet: et sub alio modo proferre
di significet aliud: hoc non est ex parte nostra.
Unde Ap. non iacebat in multiplicitate ex par-
te nostra: dummodo oratio habeat in se multi-
plicitatem: quod enim pendere pferat sub accen-
tu gravi vel acuto ex parte nostra est. Sed quod
dictio plura sub gravi accentu significet vnu
et sub alio significet aliud: hoc ex parte nostra non
est: sed ex parte dictiois. Sed vltius oportet
videre quod modus pferendi facit sensum
compositionis diuisum. Et dicendum est quod co-
tinua prolatione eius quod est sedentem: cum hoc
quod est ambulare causat sensum compositionis
iste autem modus proferendi possibilis est
in oratione: nam si modi significandi gra-

maticales ad invenientes dependentes terminantur
et quod nata sunt coniungi coniunguntur. Iste autem
sensus accedit actioni ppter aliquam violenter:
ideo iste sensus magis proprius orationis
Sensus autem diuisus accedit ex diuisione
nua platione earumdem partium. Et quod que
nata sunt coniungi ad invenientem separantur: id iste
sensus minus proprius orationis: unde ac-
cedit ei cu quada violentia. In primo sensu
ex continua platione eius quod est sedentem cu
ambulare invenimus extremam referri ad
idem: unde finis quodam de hoc toto: sed en-
tem ambulare: ponit possibiliter modus
finis: alios: modus possibiliter dicit dispositionem circa ista extrema. Sed siue sic siue sic
semper ista extrema in sensu compositionis ad
idem habet referri. Sed in sensu diuisio-
nis ex diuisione platione istarum dictio-
num potest sedens accipi per uno ipse: et ly am-
bulare per alio: unde in sensu diuisione mo-
dum dicit dispositionem circa ista extrema per
eo dem tempore: sed pmittitur quod per diversis
ipibus accipiat. Ad rationes. Ad primam
dicendum quod si maior intelligit solu de mo-
dis significandi grammaticalibus: quod sunt princi-
pia construendi vna dictio est cu aliis: tunc fal-
sa est maior. Sed si intelligit quod omnes diver-
sitas in oratione: vel puenit ex diversitate si-
gnificati vel modorum significandi logicalium
tunc vera est et minor falsa: Nam modus
pferendi est quidam modus significandi
logicalis per quem vnu intellectus ab alio
distinguitur. Ad secundam: cum dicitur: quod se-
dens significat illum qui nunc est: sedens et
et ly ambulare ampliat per modum possibili-
tatis. Dico quod in sensu compositionis ad idem
pus ad quodam ampliatur ly ambulare ad illud
ampliatur ly sedentem. Unde a parte de ly
sedentem: est possibilis ut amplietur. Nam
Priscianus dicit quod principis presentis tem-
poris insunt ipsa quaeadmodum infinitius.
Unde cum dicit: Fuit legens: est legens:
erit legens: ly legens accipitur per ipse pthum
sed non pro tempore quod est presens: sed
pro eo quod erit vel fuit presens. Celd vlti-
mum dicendum quod terminus cocremus suppo-
nit formam ut concernit subiectum. Sed hoc
dupliciter contingit. Aut puit cum forma
coniungitur: aut puit in se et absolu te consi-
deratur. Primo modo supponit in sensu

Ad arta
principia

deposito. Sed in sensu diuiso. Et cu[m] dicit viterius q[uod] in sedente denotat pot[est]ia ad ambulandum: suppositio q[uod] h[ab]et verum. Di- cendum q[uod] i[n] sensu diuiso supponit subiectum ratione forme cui inest sessio. Et id sufficit solu[m] subiectum e[st] p[otes]ta ambulatio[n]is q[uod] terminat pot[est]ia. Exempli huius est m[ea] p[otes]ta ut est in pot[est]ia ad formam; n[on] est in pot[est]ia ad formam nisi vi est sub p[otes]tione. Et id m[ea] p[otes]ta est in po- t[est]ia p[otes]tio[n]is. Et q[uod] est sic i[n] pot[est]ia vis solu[m] co[m]unitas; n[on] o[ste]nsio actus terminati pot[est]ientia: sic est i[n] p[ro]posito: q[uod] forma sessio[n]is solu[m] est in pot[est]ia ad ambulandum p[otes]tio[n]is. I[ps]o n[on] o[ste]nsio q[uod] sit p[otes]ta cu[m] subiectum p[otes]tio[n]is est cu[m] ambulatione.

Questio vicesima septima.

Veritur utrum

hec p[ro]p[ter]o: Sedentia ambula- re est pole: sit vera in sensu diuisio[n]is? Cidem q[uod] non. Nam pole sub quo cu[m] m[od]o p[ro]ferat dicit polem vnitatem eius q[uod] est se- dentia cu[m] ambulare. S[ed] uic arguit sic: illa p[ro]p[ter]o est falsa q[uod] significat polem vnitatem eorum q[uod] adiuicem coponi non potest: sed hec est talis: q[uod] r[es]pondeat. Item in sedente denotat esse pot[est]ia ad ambulandum: sed cuius est pot[est]ia: eius est et actus. Nam actus et terminus p[otes]tio[n]is pot[est]ia significat: q[uod] p[ro]positione in sensu diuiso q[uod] sedens sub forma sessionis possit esse coiu[n]ctio cu[m] ei ambulatio[n]e q[uod] est impote. C[on]tra item p[ro]p[ter]o vera de possibili h[ab]et aliquam veram de inesse: nam pole est quo posito inesse non ac- cedit impote: sed p[ro]p[ter]o de inesse ridens isti de possibili est hec sedens ambulare: q[uod] sim- plicer falsa est: q[uod] r[es]pondeat. Albus dicit q[uod] hec sedentia ambulare est possibile: debet sic po- ni inesse. Sedens p[otes]ta ambulat. Sed in aliis sic debet ponni in esse hoc vel aial am- bulat. R[es]pondeat hec: nam ex discordan[ti]a p[la]tinae istarum partium sedentia ambulare: p[otes]ta mutatur q[uod] ly sedens possit accipi p[ro]p[ter]o et ly ambulare p[ro]p[ter]o: et hoc virtute modi po- t[est]ie: p[ro]pter ea sic debet ponni in esse: Sedens p[otes]ta ambulat. R[es]pondeat est pot[est]ia respectu il- lius respectu cuius est solu[m] p[otes]tio[n]is non cor- r[es]pondet actus. Unde p[ro]p[ter]o debet ponni inesse ratione subiecti sessionis: ut hoc ambulat vel aial. S[ed] p[ro]p[ter]o arguo sic: Diuersis p[ro]po-

nitionibus de poli cor[re]ndet diuise p[ro]posi- tiones de iesse: sed iste due p[ro]positiones sunt diuise p[ro]p[ter]es de poli: sedentia p[otes]ta pole est ambulare: et sedentia pole est ambulare. S[ed] p[otes]ta de possibili cor[re]ndet hec de inesse. Sedens p[otes]ta ambulat: q[uod] scilicet de poli cor[re]ndet hec sedens ambulat. It[em] iste sunt diuer- se de possibili. Aial ambulare est pole: et se- dentia ambulare est pole. S[ed] p[otes]ta de possibi- li cor[re]ndet hec de inesse: aial ambulat: q[uod] isti sedentia ambulare est pole: cor[re]ndet alia de inesse. Ad oppositum hec p[ro]p[ter]o: Possibile est sedentia ambulare: sequitur ex veris: q[uod] est vera. Sequitur enim ex istis: pole est sorte tre- sordes est sedens: ergo r[es]pondeat.

Questio vicesima octaua.

Uita hoc

querit

vtrum sit vera in sensu copio[n]is? Et q[uod] sic videat. Nam ly se- dentia potest copari ad diuer- sa ipsa p[otes]ta pot[est]ia: et p[ro]p[ter]o se- quens potest esse sensus in p[ro]p[ter]o sedentem p[otes]ta est ambulare. C[on]tra item p[ro]p[ter]o plati- nio eius q[uod] est sedentia cu[m] ly ambulare: n[on] facit q[uod] sedentia et ambulare accipiant p[ro]p[ter]o de itip: nam sic dicto: Homo q[uod] fuit est: potest ly ho- mo accipi p[ro]p[ter]o: et ly fuit p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o: n[on] ob- stante q[uod] sub istinua platiode p[ro]ferat: q[uod] eadē r[es]one in p[ro]posito. C[on]tra Oppositorum vult. Et p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o p[ro]p[ter]o questione intelligendū est q[uod] pot[est]ia dicitur multis modis. Et in q[uod] busdā est multiplicitas equocatio[n]is: et in q[uod] busdā est multiplicitas analogie p[ro]p[ter]o. in principio, 9. meta. Aliq[ue] enim dicunt pot[est]ia nō habet aliquid principiū transmutatio[n]is. Et sic repertur pot[est]ia in geometria et in logica. Linea enim q[uod] est radix alicuius q[uod] dicit pot[est]ia ipsius: sicut in numeris dicimus q[uod] ternarius est pot[est]ia no[n] ne- narij: ista autem pot[est]ia nō dicit p[ro]p[ter]o aliquod principiū transmutatio[n]is: sed p[ro]p[ter]o aliquod similitudinē. Sicut m[ea] est pot[est]ia actus quia transmutat ad actus: sic numerus dicit pot[est]ia alteri q[uod] ex ductu eius in seipsum resultat alter. Similiter est in logica: possibile enim et im- possible nō dicimus in logicalib[us]: p[ro]p[ter]o aliquod principiū transmutationis: sed solum propter ordinem ad verum et ad fal- sum. Sicut enim ens non solum significat

ens extra animā: sed verum circa compo-
sitionē intellectus. Sic potentia cum dicat
ordinē transfertur ad cōpositionē et diuisi-
onē in ppositionibus. Unde illa pō dicitur
possibilis que pōt esse vera: et illa im-
possibilis que nō pōt esse vera. Sed hoc
nō est ppter aliquā potentia actuā vel pas-
sūam: sed solum ppter cōvenientiā et re-
pugnantiā terminoz. Potentia autem in
naturalibz accipitur prout est principiū
transmutationis que in analogiam diui-
ditur. Hoc suppositio: dicendum q̄ pposi-
tio pōt esse vera in sensu diuisio: sedentem
ambulare est possibile. Nam propositio si
gnificat q̄ vno predicati ad subiectū est
possibilis. Sed h̄ pōt esse dupliciter. Uel
pro eodem tempore et sic est composita et
falsa. Uel pro diuersis temporibz: et sic est
diuisa et vera. Unde illud qd̄ est subm̄ sessi-
onis in uno tpe: pōt esse subm̄ ambulatio-
nis in alio tempore. Et q̄ potentia equoce
accipit in logicalibus et naturalibus: ideo
logicus dicit multas ppositiones esse veras
quas tū diceret naturalis esse impossibili-
les. Unde concedit istam propositionem:
Sunt potest esse verum: in altero sensu:
Et etiam istam: Nec potest esse videns.
Ad prūni argu^m cui dicas q̄ pole sub q̄
aliquo modo pferat tē. Dico q̄ vēpē. Sed h̄
potest esse dupliciter. Uel p̄ eodē tpe: et sic
ppositio falsa est. Uel p̄ tibz diuersis: et
sic vera est ratione subiecti. Ad aliud cui
dicas q̄ in sedente denotata esse potentia tē.
Dico q̄ ppositio nō significat q̄ composi-
tio extremo p̄ est possibilis. Unde ppō nō
significat q̄ in sedēte: ut in subiecto sit po-
tentia vt subiectū ad predictā. Verūtamē
hoc posito. Dicendū est ad rationē vlti-
rus: cui dicas: eius est actus cui⁹ est potēta.
Dico q̄ cui⁹ est potēta vñ subiectū p̄ se eius
erit actus. Cum tñ est potentia vt subiecti
ip̄ accīs: nō oꝝ q̄ eius sit actus: nec p̄ se nec
p̄ accīs. Itā p̄ uātu et forma opposita sunt
in potentia p̄ accīdē ad formā q̄ est terminus
motus: et tamen nec p̄ uātu nec for-
ma opposita manet sub actū. Et hoc quia
non est alia potentia earū q̄s potentia ipsi-
us materie. Verūtamē propter intellectum illius propositionis est sciendum q̄
sicut aliquid se habet ad potentiam sic se

habet ad actum. Et si per accidēns se ha-
bet ad potentiaz: per accidēns se habet ad
actum. Et intelligendum q̄ aliquid pōt p̄
accidēns accidere illi qd̄ p̄ se est in potentia
ad actum. vel illi ad qd̄ est in potentia. Ex-
emplū primi: nam materie accidit p̄ uātu
et forma opposita. Exemplū secundi: nam
forme humāne ad quā materia hominis
est in potentia: accidit esse album vel musi-
cum quod est in potentia primo modo. nō
oportet q̄ sit sub actū: nec per accidēns nec
per se. Sed quod est in potentia secundo
modo potest esse in actu licet per accidēns.
Ad vltimum dicendum q̄ hec proposi-
tio: Sedentem ambulare est possibile: de-
bet sic poni inesse: sedens in a. ambulat in
b. Et sic homo ambulat posito q̄ homo sit
proprium subiectū sessionis. Si enim pro-
positioni de possibili correspōdeat ali-
qua de inesse ratione subiecti per accidēns.
tunc sic debet poni inesse: Sedens in a. tē
Si autem propositioni de possibili solum
correspōdeat proppositio de inesse ratio-
ne subiecti per se sic debet poni inesse: Homo
ambulat. Ad rationes in oppositu
ez dicitur q̄ sunt diuersae de possibili tē. Ad ar^m
Dicendum q̄ iste due propositiones: Se
p̄n^{lia}
dentem prius possibile tē. prout accipi-
tur in sensu diuisio: non differūt. Ad
aliā eodem modo dicendū est. Ad se
cundam questionem dicendum q̄ hec est
falsa in sensu compositionis: sedentem am-
bulare tē. Nam ex continua prolatione
eiū quod est sedentem ambulare: signifi-
catur q̄ vno istorum extremonū est pos-
sibilis pro eodem tempore. Ad primum
argumentum cum dicitur q̄ ly sedentem
ampliatur per notā potēti: dicendum
q̄ hoc posito proppositio falsa est: nam qd̄
cunqz tempus ampliatur ly sedentem ad
idem tempus in sensu compositionis am-
pliatur ly ambulare. In de in sensu com-
posito proppositio significat q̄ cōpositio
istorum extremonū pro eodem tempore
possibilis est. Ad aliud dico q̄ sic dicos:
Homo qui fuit est: et hoc sub continua pro-
latione. Uel homo accipitur pro preteritū
vel pro presenti sub ratione preteritū: vñ
de ratio accipit falsum.

Questio vigeſimanona.

Meritur circa istū palogis-
mū: Quinque sūt duo et tria;
et querit virū hec dictio et:
possit copularē inter terminos
nos vel p̄positiones? Et q̄
inter terminos virū: Nam p̄ Priscianū p̄iu-
ctio copulat iter partes orationis: sed orationes
nō sunt p̄tes rōnis. ergo r̄c. C̄Item cōiunc-
tio cōſtruit cū illis inter que copulat: sed
p̄ſtructio fit rōne modoꝝ significandi: cuꝝ
ergo orationes nō hēant modos significandi: hec
p̄iunctio et: inter orationes non copulat.
C̄Ad oppoſitum p̄ Prisci. Neū idem homo:
ab: hodie: cōcedit: lapsus. hec sunt omnes
p̄tes orationis p̄ter cōiunctionē: que si appon-
neret exigeret aliam orationem: hoc nō effet
nisi inter orationes copularet. C̄Item copula-
tio videtur esse inter similia. s̄z sic dicitur:
Quinque sūt duo et tria; oꝝ precedit cōiunc-
tione, ergo alia orationes exigit sibi quinque.
Questio trigesima.

Meritur virū

q̄ hec dictio et operatur poten-
tialē multiplicitatē? C̄Id detur q̄ non. Nam multi-
plicitas dictionis eiusdem
fīm materiam et formam non manet multi-
plicitas potentialis: nam ad potentiale multo
multiplicitatem requiriatur diuersitas for-
meret: sed hec dictio et: manet eadem fīm ma-
teriam et formam ergo r̄c. C̄Ad oppoſitū
dissoluit compositionem et diuisionem: er-
go r̄c. C̄Ad p̄nam q̄onē dicendum q̄
cōiunctio vel copulatio per se copulat iter
terminos: per accidens autem terminos
inter p̄positiones. Et huius ratio est: nāz
cum cōiunctio sit pars orationis habet
modos significandi fīm: q̄ cum alijs par-
tibus orationis construi potest: sed nō cō-
ſtruit nisi cum illis inter que copulat:
opozet iugur ista habere modos significa-
di sibi p̄positionabiles qui sunt p̄incipiū cō-
ſtrutionis: ergo non copulat inter orationes.
Sed tamē quia terminos inter quos
copulat accidunt partes vnius orationis esse
vel diuersaz: ideo dicit copularē inter ter-
minos vel inter orationes. Magistruꝝ p̄prie-

Ad q̄onē

Questio xxix. et xxx

potest dici q̄ p̄iunctio possit copularē iter
terminos vnius orationis vel iter terminos di-
uersaz orationis. C̄Ad p̄mū argumētū in op-
positum: cum dicitur: Neū idem homo et:
sunt omnes partes orationis p̄ter cōiunctionē:
nem: que si apponat exigit aliam orationem
sibi adiungi. Dicendum q̄ cōiunctionē appo-
nita per accidēs fit copulatio inter orationes
quia per se fit copulatio inter partes diuer-
saz orationis. C̄Ad scdm cum dicitur q̄ co-
pulatio vult esse inter similia: vix ē de co-
pulatis per se: cuiusmodi sunt dictiones.
Neū potest dici q̄ in hanc orationē: Quinque
sūt duo et tria: copulatio soluz copulat vna
parte p̄dicti alteri. Et tunc est sensus com-
positus et copulat simile simili. Neū potest
sic p̄ferri. Quinque duo sunt et tria. Et tunc
copulat orationē precedentem orationi sub
sequuntur: et sic est sensus diuiniſōis et significat
q̄ quinque sunt duo et quinque sunt tria diu-
niſō. Et tunc copulat simile simili: quia ora-
tionē orationi. C̄Ad questionē altiam dicē-
dum q̄ distinctio solvens hunc paralogis-
mū. Quinque sunt duo et tria: opatur po-
tentiale multiplicitatē: nam p̄uenit ex hoc
q̄ eadem mālia diuerſimode plata diuer-
ſa significant huic distinctioni accedit q̄ h̄
dictio et copulat inter terminos vel inter
p̄positiones. Unde et ex distinctione in se cō-
ſiderata: operatur potentiale multiplicitatē
iz nō p̄mo operet potentiale multiplicitatē.
Et hoc probant rationes. Q̄d. xxxi.

Meritur virū ille paralogis-
mus: quinque sunt duo et tria
sit verus in sensu compo-
ſitionis. Et q̄ sic videt. Nam
duo et tria sunt alijs nūer⁹.
Aut q̄ gnari⁹ aut maior aut minor numer⁹.
s̄z nō maior nec minor: q̄ r̄c. C̄Item q̄ libet
nūer⁹ addit⁹ alteri. Iſtituit nūer⁹ ternari⁹ q̄
addit⁹ binario. Iſtituit aliquē nūer⁹: et non
aliū q̄ gnari⁹. C̄Item iste paralogism⁹ ē pa-
logism⁹ diuiniſōis. q̄ ē veri⁹ in sensu cōponis:
Nam vbi fallit diuinoſo ſolū ſc̄pō. C̄Item du-
plex ē totū: vle et integrale. Tonū vle de suis
pub⁹ diuiniſōis p̄dicat: s̄z tonū integrale nō nūi
cōiunctum hec q̄ ē vā. Duo et tria sūt quinque et p̄
p̄seqns hec p̄ questionē: Quinque sunt duo s. mēc.
et tria. C̄Ad oppoſitū ē Ap̄. de q̄litate: q̄libz T.c.29.

res h̄z eēsemel z nō bis; vñ cōcludit q̄ sex est semel sex z nō bis tria: ḡ eadē rōne: qnq̄ est semel qnq̄ z nō duo z tria. C̄ tē sic dico: qnq̄ sunt duo z tria: p̄ma ps p̄dicati de subo nō p̄dicat: s̄lī nec sc̄da: ḡ r̄c. C̄ tē p̄ Az. in. 5. meta. ps nō p̄dicat de toto nisi cōcretive: sed duo z tria sunt p̄tes qnarij ḡ r̄c. C̄ Ad q̄onē dicēdū q̄ ē falsa formaliter loquēdo. nā qnarius h̄m se est vñi: q̄ h̄m se est ens. Et vñuqdq̄ sicut est ens sic est vñi: h̄z qn aliqd est h̄m s̄vñi: z explorib⁹ p̄tibus compositus: regritur aliud vniens istas p̄tes: sed qnarius cōponit ex multis vnitatibus q̄ h̄m se sunt distincie: ḡ regrit aliqd vniens istas vnitates: illō aut vniens nō p̄t eē aliqd vnitates: q̄ ex ista vnitate z alijs cōstituet qnarius. z tūc remanet q̄stio qđ vnit istas vnitates ḡ oī: q̄ illō vniens sit aliqd ab vnitatib⁹ h̄z est forma ipsius qnarij. Sicut em̄ ex elementis cōponit mixtū: z in mixto est aliqd qđ nō est elementū: sic in qnario est aliqd qđ nō est vnititas numeratis: nec ex vnitatib⁹ cōpositū: z hoc est forma eius. Cum ergo nā nō p̄diceat de cōposito ex mā z forma: z qnarius est quoddā cōpositū ex vnitatibus z sua forma: z duo z tria sunt mālia iōius qnarij: hec erit falsa formaliter loquēdo: qnq̄ sunt duo z tria. C̄ tē sicut hec ē falsa: hō est carnes z ossa. sic hec est falsa: qnq̄ sunt duo z tria. C̄ Item p̄hs L. 23. in. 7. meta. dīc q̄ q̄ dīc domū eē lapides z ligna: dicit domū esse iō domū: nā lapides z ligna sūt mā domus. Quīḡ dicit qnq̄ esse duo z tria solū dicit qnarij esse qnarij in potētia. Nam duo z tria sunt mā qnarij. Unde si hec fit vera aliqd modo: Quinq̄ sunt duo z tria: hoc erit solū mālt loq̄ndo: formaliter em̄ pp̄dā fala est. C̄ Ad prūmū argumētū: cū dicēt q̄ duo z tria sunt aliqd numeratis. Dico q̄ duo z tria possunt duplū cōsiderari. Aut put̄ sunt in potētia ad vlt̄rioē formā. Aut put̄ distinguētur p̄ suas formas. Prūmo mō sunt aliqd nūerū in potētia. Sc̄do mō sunt duo numeri sp̄e distincti. C̄ Ad aliud dicēdū q̄ q̄libet nūerus addit⁹ alteri cōstitut nūerū mālr̄ h̄z ad formā nūeri regrit for⁹ vniens q̄ nō habet sic dicēdo: qnq̄ sunt duo z tria. C̄ Ad tertiu dico: q̄ hec ēt falsa de vñture sermōnis in sensu cōpositōris: qnq̄ sunt duo z

tria. Az. iii p̄cedit eam ppter apparentiaz vñtatis. Nam apparentia sufficit ad so- phistam. Et q̄ nūerus est quātus discreta: iō multoties admīnimum tales p̄pōnes. C̄ Ad vlt̄mū dicēdū q̄ totū integrāle nō significat suas p̄tes: h̄z significat cōpositū ex p̄tib⁹ sub sua forma h̄z p̄tes nō significat vñri sub forma totū: nī noīe totius. C̄ tē sic dicto: Duo z tria: iste p̄tes nō significantur vi vñtate sunt in forma totius sed soluz significatur vñri p̄ copulationē. Unde ad argumentū dico q̄ totū integrāle p̄dicari p̄t de oībus suis p̄tibus vi vñtate sunt in forma totius: nō tñ potest p̄dicari de partibus suis vñtatis p̄ copulationē. Unde hec nō est vñ dom⁹ ē lapides z ligna. h̄z hec domus est cōposita ex lapidib⁹ z lignis: in forma tñ totius vñtatis.

Questio trigesimasecunda.

Meritur vtrū

iste paralogism⁹: Qđ vñi solū p̄t facere plura p̄t sa cere: s̄t distinguēdus h̄m cōpositionē z diuisionē p̄tly solū tenet adverbialr̄: Et videat q̄ nō nā adverbii est adiectiuū verbū: h̄z adiectiuū verbī nomē determinare nō p̄t: ḡ r̄c. Minor p̄z: nā adiectiuū verbī h̄z modos significandi qbus nō p̄portionat ipi nomīni. Et confirmat rō. nā adiectiuū noīs verbū determinari nō p̄t: ḡ adiectiuū verbī nomē determinari nō p̄t. C̄ Item adverbium suos modos significandi solū ponit circa verbū: q̄ solū vñbū definiabit: q̄r̄c.

Questio trigesimatercia.

Meritur vtrū

q̄ sit distinguēdus h̄m cōpositionē z diuisionē p̄tly solū noīaliter tenet: Et videat q̄ nō. Nam vt supra adiectiuū noīs verbū determinare nō p̄t. C̄ Ad oppo. hec est distinguēda: oīs hō est vñus solus hō h̄m cōpositionē z diuisionem. C̄ Ad p̄ma questionē z secūdā dicēdū q̄ Ad h̄mā ita: qđ vñi solū r̄c. est distinguēda h̄m cōpositionē z diuisionē p̄tly solū tenet adverbialiter: nō aut p̄t noīaliter. Rō p̄mi est: nā adverbii h̄z sit adiectiuū verbī

nō tñ h̄ modos significādi sp̄ales q̄b⁹ ipsi soli v̄bo p̄portionat. Nam q̄ h̄ modos significādi ḡniales; id determinare p̄t yūci-
piū & p̄nomē & ipm nomē. Qd̄ determinet ipm nomē p̄z. Nam talis oīo admittit. Iste medio crit bon⁹ bñ currit. Qd̄ determinet p̄ti cipiu p̄z. Nam bñ dī. Iste fortis pugnās vīn-
cit. Propter ea ly solū p̄t determinare ly p̄t; & tūc est sensus cōposit⁹ falso. Et tūc signif q̄ illud q̄ p̄t facē vnu ita q̄ nō alio facere p̄t pla. Si aut ly solū determinet ly vnu; si ē sensus dīsus ver⁹; & tūc signif q̄ illud q̄ p̄t facere vnu ens; & nulli associati p̄t facere pla; & h̄ vez est diuisiue. Unū palogism⁹ p̄t sic formari. Qd̄ vnu solū p̄t facere pla p̄t facē. Sz q̄ vnu solū p̄t facē n̄ p̄pla facē; ḡ q̄ p̄t pla facē n̄ p̄t pla facē. Major & minor ē distingueda; sz major est vera i sensu diuisiōis; & minor est vera i sensu cōponis. Scđm acceptū p̄z. s. q̄ si ly solū teneat noialr; nō est distingueda bñ cōpositionē & diuisiōne. Nam adiectiū nois h̄ modos signi sp̄ales q̄b⁹ suo substatuo p̄portionat; puta numerz casū & genūs; sz p̄tales modos signi d ipm adiectiū nois v̄bo nō p̄portionat; ppter q̄ accepto ly solū noialr; pp̄t est distingueda bñ equocationē; ex eo q̄ ly solū p̄t teneri i categorematice vel sincathēgōrematice si. catēgōrematice sic p̄t ee vera; q̄ rūtū signif q̄ illud q̄ p̄t facere vnu nō associati alieri p̄t facere pla. Nam sic ly solū signif q̄n-
dam solitudinē; sz si teneat sincathēgōrematice; tūc signifcat p̄culam acceptiōne illius cui adiungit. Sz h̄ p̄t ee dupl. Cela-
solute; vt sortes est vnu solus h̄. Cela in cōponis ad acū; vt sortes currunt. Sz siue sic siue sic; sincathēgōrematice tenet; est pp̄ falsa. Ad p̄mū argumētū dicē-
dū q̄ aduerbiū est adiectiū verbī & alia-
rū p̄mū. vñ est pp̄iū verbo; sz nō soli v̄bo
sicut Pr̄clian⁹ dicit q̄ ablatiū casus est p̄
pus casus passiōis; et accusatiū p̄pus acti-
uoz; et in cū alijs v̄bis cōstrui p̄nt. Ad
affirmationē dico q̄ nō est sile vi dictū est.
Nam adiectiū nois h̄ modos signi sp̄ales q̄b⁹ suo substatuo solū p̄portionat.
Sz aduerbiū h̄ modos signi ḡniales; &
ib⁹ nō est sile. Et p̄ idē p̄z ad vñmū p̄me q̄
stionis. Ad illud sedē q̄onis dicendū q̄

Ad ar^{ta}
pn̄a p̄me
q̄onis.

Ad ar^{ta}
x q̄onis

ista. Dis h̄ est vnu solus h̄: est distin-
guēda bñ equocationem.

Questio trigesimaquarta.

Meritur circa

accentū vñz accētus sū due fallacie? Et videf q̄ sic. Nam sicut se h̄ multiplicitas potētalis oīonis ad oīonē; sic se h̄ multiplicitas potētalis dictiōis ad dictiōnē; sz bñ multiplicitate potētaliē oratiōis accipiunt due fallacie; vi cōposito & diuisio q̄ sunt sp̄es distincte; ḡ r̄c. Et cōfir-
matur r̄o; q̄. Az. in soluēdo oīones bñ cō-
positionē & diuisiōne dicit q̄ soluēde sunt eo q̄ alio signif oīo cōposita & diuisa; sic alio
signif nomē ḡniter & acute platū. Unū vnam
multiplicitatē semper alteri assilit. Ad istā
q̄onem qdā dicit q̄ nō est sile de potētaliē
multiplicitate in dictiōe & oīone; eo q̄ mo-
di p̄ferēdi ḡniter & acute diuersificat solū
accītaliū ipaz dictiōne; sz moi p̄ferēdi ipaz
oīonē cōpositiū vel diuisim oīonē essentia
liter diuersificat. Sz illud nō videt veruz;
nā eadē est idētias & diuersitas oīonis cō-
poste & diuisie; & dictiōis ḡniter & acute p̄-
late; q̄ virobiq; est idētias mālis & diuer-
sitas bñ formā; sicut ḡ sit appens elench⁹.
eo q̄ oīo est dīris; si sit bñ accentū; eo q̄
nō est idē ḡniter & acute platū. & ppter ea
dictū est "upra q̄ sicut modus p̄ferēdi ora-
tionē ipam diuersificat; sic accētus diuersifi-
cat dictiōis piātez. Jo dīcis alio q̄ accētus
h̄ nomē vnu; cōpositio aut & diuisio nō h̄nt
vnu nomē; & id penes cōponē & diuisiōne
accipiunt due fallacie; & penes accentū solū vna fallacia. Sz ora loc⁹ sophist⁹
stituit inesse p̄suā cām appētie & nō exi-
tie; nā hec duo integrat locū sophistū; vbi
ḡ est repire duas cās appētie spē dictiōis
& duas cās nō existit latētes sub illis cās
appētie; ibi ne cessē ē distinguerē duos lo-
cos sophisticos. Sz eq̄ euīdes r̄o appetit
distinguaf̄ due cāc appētie i accētu sicut in
cōpone & diuisiōne. nā sile ponit q̄ silitudo
oīonis cōposite ad diuisaz; sic cā appētie
in cōpone. Sic dīca q̄ silitudo dictiōis ḡ.
ḡniter plate ad acute platā; si cā appētie
in accētu ḡniter & ecōuerso i acuto. Et pro-
pterea sicut plato mālis sub sensu cōposi-

Ad q̄onē

to determinata facit credere q̄ solū h̄ vñis significeret; ita platio dictiōis sub accentū ḡui. S̄ydicat q̄ nō est ita situudo dictiōis ḡuit plate ad acutā; platiā: sicut oīonis tōposite ad diuisam; hoc p̄cedo: q̄ h̄ excludit q̄ ac- cētus nō est ita efficax locus ad decipiēdū sicut cōpositio & diuisio. C̄ Propter hec di- cēdū est breuiter q̄ q̄stū est ex potentiali m̄lultiplicitate dictiōis potuit Aꝝ. pōne du- os locos sophiſticos iuxta accentū sicut iux- ta cōponē & diuisione. C̄lerūtū q̄ Aꝝ. cō- siderauit locos sophiſticos put̄ magis ap- ūtūt ad decipiēdū. Nam sic magis p̄gruit in fine: sophiſtice; & iste locus nō est aptus ad decipiēdū in his q̄ sunt sine scriptura & in his q̄ sunt in platiōe. Mā platio mani- ūtūt festat ei⁹ defecū. C̄li⁹ Aꝝ. dicit in līa q̄ iste locus maxie decipit in scripturis & poema- ūtūtibus: & vt in scriptura est h̄ vñā solā cām appennie; q̄r easdem līas & syllabas. Ideo Aꝝ. sic p̄siderās h̄ic locū: q̄s hec decipit ma- gis: ideo posuit accentū solū vñū locū so- phiſticū. C̄ Ratio ad oppositū excludit h̄ qđ p̄cessum est q̄ q̄stū est ex p̄teſtialis m̄lultiplicitatis dictiōis accentū possit esse due fallacie. Sz q̄ Aꝝ. hunc locū p̄sidera- ūtūt. put̄ maxime decipit: & hoc est i scripto. Et ut in scripto est solū h̄ vñā cāmappa- ūtūtē: ideo sic cōſiderando nō posuit accentū nisi vñū locū. De eiuscā appārētē dici- ūtūtur q̄ est vñitas vocis incōplexē fīm mām. CSed cōtra. causa appārētē debet mane- ūtūtē in virōq̄ sensu ppōnis distingueā: Sz fīm accentū distinguiimus eo q̄ aliqd pōt̄ esse dictio v̄l oīo: cū ḡ vñitas vocis incōplexē re nō maneat i orōne: nō pōt̄ esse cā appā- ūtūtē in accentū. C̄ Propter hec dicēdū est q̄ vñitas vocis fīm māz. put̄ cōis est voci cōplexē & incōplexē est cā appārētē i accē- tu. C̄līca modos intelligendū est q̄ qua- tuor sunt modi accentus. Prūmus est in hoc q̄ aliqua dictio potest legi grām accē- tu vel acuto. Secundus est eo q̄ aliqua di- ctio pōt̄ legi cor ēptō accentu vel p̄ducto. Tertiū est q̄ alīq̄ dictio pōt̄ proferri cum aspiratiōne vel sine. Juxta quē modū sic paralogiā: Quicq̄ hamo capr̄ est: iste h̄o amatur: ḡiste h̄o capr̄ est. Nec oīz dicere q̄ ly h̄. si līa: q̄r tunc nō mane- ūtūtē eadē materialia. Quarū modus est

ex eo q̄ aliquid pōt̄ p̄ferrī sub vno accen- tu vel pluribus v̄l meuo.

Questio trīcēſima quinta.

Meritur vtrū

figura dictiōis opetur alt- quā m̄lultiplicitatē: id est q̄ non. Nam fīm cōmenta. Alexandri figura dictiōis opatur fantastīcā m̄lultiplicitatē: id est mul- tiplicitatē apparentē. Sed qđ tūn̄ apparet m̄lultiplicitas nō est m̄luplicitas. Cum ſig- figura dictiōis opetur fantastīcā. I. appa- ūtūtē m̄lultiplicitatē: in illa nulla erit m̄luplicitas. C̄ forte aliq̄s diceret q̄ ratio con- cludit q̄ figura dictiōis nō opatur veram m̄lultiplicitatē: opatur tūn̄ apparentē m̄luplicitatē. Contra hoc. Si figura dictiōis opetur tūn̄ apparentē m̄lultiplicitatē: sicut ergo in loco opante verā m̄lultiplicitatē necesse est eandē orationē vel idē nomen plura significare: sic necesse est in appārētē m̄lultiplicitatē q̄ aliqua dictio vel oīo ap- pareat plura significare. CSz si sic arguit Homo est sp̄s: sortes est h̄o ḡ t̄c. Hic nec nomē nec oratio apparet plura significare. Sz forte diceſ ad rōnē q̄ licet nulla oīo sit hic m̄lultiplex nec etiam nomen: est tūn̄ hic m̄lultiplicitas latens ex collatiōne vnius di- cuonis ad aliam. Nam licet hec dictio ho- mo non significet plura in ista oratione: homo est species: nec etiam in ista: sortes est homo: comparando tamen hunc ter- minum ad sc̄psum prout accipitur in vna propositione & in alia: videtur significare quale quid & hoc aliquid: cum tamen solū significet quale quid. CSed cōtra. p Aꝝ. Loci in dictione peccant contra contradic- tionem: sed loci extra dictiōnē peccant contra syllogismū. Tunc arguo sic. Ubiq̄ q̄ est appārētē contradictionē necesse est idē nomē vel eandē orōnē plā significare si ſig- figura dictiōis peccet p̄tra. Traditionē: necesse est idē nomē vel eandē orōnē plā significare: ei⁹ ergo m̄luplicitas nō con- ūtūtē in collatiōne vnius termini ad aliu. et maior rationis patet: nam vbi est appā- ūtūtē. Traditionē: necesse est vtrāq̄ par- tem contradictionis esse veram: & necesse est q̄ vtrāq̄ conceptus significetur.

Libri

CItem ad multiplicitatē rūndendū est per distinctionē; sed ad figurā dictionis nō est rūndendū p distinctionē; ergo rē. Ad minor c.s. p3 p 2z. in. 2. huius. Dicit enim q̄ palam est quō soluēt sūt orationes que sunt sūmā figurā dictionis eo q̄ habemus genera p̄dicamentoz̄ distincta. CItem si figura dictionis cōsideret in collatione vnius termini ad alij sequeret q̄ figura dictiois peccare i m̄ediate p̄tra syllogismū: sīc fallacia accidētis. CAd oppositū est 2z. Qui dicit q̄ equatio & amphibologia & figura dictionis peccat sūmā duplex; sed vbi est duplicitas ibi ē multiplicitas; ergo i figura dictionis aliqua est multiplicitas. CItem omnes loci in dictione sunt ex hoc q̄ eisdem nominibus & orationibus non idem significamus; si figura dictionis est locus in dictione; ergo rē.

Questio trigesimasexta.

Artahocque,

ritur; vtrum figura dictionis operetur veram multiplicitatē? Et q̄ sic videtur. Nam qd̄ vere impedit formam syllogisticam veram operat multiplicatē. Sed figura dictionis est h̄mō: nāz oēs loci in dictione & extra dictionē peccat eo q̄ sunt imodificati. Ad maior p3. nam si non esset vera multiplicitas; mediu Vere posset vñire extrema. Ad oppositū Alex. dicit q̄ figura dictionis opatur fantastica multiplicitatē. i. apparente. CItem vbiq; est vera multiplicitas necesse est idem nomē vel eandē oronē plā significare; sī in figura dictionis nec nomē nec orō plura significat. Ad primā qōnē in dicēdū. q̄ oēs p̄sentūt in hoc q̄ figura dictionis ali quam multiplicitatē opatur; ppter hoc q̄ in om̄i loco sophystico in dictione significam̄ nō idem eisdem noībus v̄l oronibus. Unde sub eisdem vocibus in om̄i loco in dictione est aliq latēna plurū: & hoc est locū aliquā opari multiplicitatē. Sed circa qōnē secūdā dicit qdā q̄ figura dictionis vera opat multiplicitatē; & h̄z q̄ dīa est inter m̄ilitudinē & multiplicitatē; nam multitudiō impotat absolute pluralitatē; multiplicitas autem supra pluralitatē addu vñitatem.

Ad pma
qōnē

Ad 2am
qōnē

Questio :xxxvi.

Unā multiplicitas est plica multoz̄ sub uno sī vñs dī multiplicr̄ sicut etens. Unū. in subā dīcū idētās; in quātūtē equalitas; in qualitate similitudo. In figura dictionis est vñitas q̄ est similitudo; videḡ q̄ v̄ra multiplicitatē op̄t̄. Adī dicūt q̄ nō opatur v̄ra multiplicitatē sī solū multiplicitatē app̄tē; p̄ eo q̄ in v̄ra multiplicitatē necesse est idēz nomē v̄l oronē plā signre. Sī i figura dictionis nec nomē nec orō plā signr̄; h̄z p̄d̄ securēdō p̄ oēs modos. Mā si sic arguit: musca & scama similiter terminantur in a. & mūsca est feminini generis; ergo et scama. Musca nō consignat duo. s. masculinū & femininū. Similiter si dicatur: homo est sp̄s sortes est h̄z ergo rē. h̄z nō signr̄ quāle quid & hoc aliquid. Utraq; istarum opinionum est probabilis. Utterūtamen dici potest q̄ figura dictionis operat multiplicatē; nō tamen ita veram sicut alij loci in dictione; nam in multiplicitatē vñitas est formalē; sed in figura dictionis nō est vñitas vocis sūmā subā; sed solū vocis sūmā similitudinē; ppter qd̄ iste locus operatur multiplicitatē; illa tamen multiplicitas est secundaria respectu illius multiplicatē vbi est vñitas vocis sūmā substantiam. Ad arta

Ad primā rationē dicēdū; q̄ in figura dictionis est apparēs multiplicatas; nō tamen est sic apparen̄s q̄ sit sine existentia; sed iō dicitur apparen̄s q̄ puenit ex similitudine dictionis ad dictionem; sed similitudo dicitur fantasina rei; iō multiplicatas vocatur multiplicatas fantastica. Ad illud in oppositū dicitur q̄ figura dictionis peccat contra contradictionē; dici pōt̄ q̄ non est verū. Et cum dicitur q̄ om̄ies loci in dictione peccat p̄tra contradictionē; dicēdū q̄ v̄p est p̄ maiorī parte locoz̄ in dictione. Nam 2z. statim subdit q̄ loci extra dictionem peccat p̄tra syllogismū; tñ dicit q̄ fallacia sūmā qd̄ & similiter ducit in ignorantiam elenchi. eo q̄ nō est affirmatio & negatio de eodem q̄ figura dictionis non peccet. Contra p̄tradictionē pōt̄ phari; nam qlbz p̄positio in se vna est ḡ vñam pōt̄ habere negationē. Et vbi affirmatio & negatio est vna & eiusdem nō contingit vtrāq; partez contradictionis esse simul v̄rā; qd̄ in regnū in loco peccante p̄tra contradictionē

Sustinēdo tamen q̄ figura dictionis p̄ce
cet p̄ tra p̄ traditione: dici potest q̄ in figu
dictionis est peccatum in p̄ traditione eo q̄
nō vere inferiū cōtradictoria p̄ concessi a
respondente. Propositio enim sub inter
rogatione putas ne:dat aliquis quod nō
habet: hac aut̄ negata a respondente oppo
nens arguit sophistice: Dat vnum solum
denarium:z nō habet vnum solum dena
rium.ergo dat qđ nō habet.Hic non infer
tur cōtradictoria preconcessi:nam hec cō
clusio bene sequetur.ergo dat vt nō ha
bet.Alia tamen cōclusio non sequitur nisi
pter similiudinem quam habet ad hāc:
Aliquis dat vt non habet.Ista autē appa
rens contradic̄tio accidit ppter similiudi
nem in dictione: sed illud non sufficit: nāz
si hoc sufficeret tunc omnes loci in dictiōe
z extra. Et accidēs de quo minus videtur
peccarei contra cōtradictionem: qz p oēm
locuz sophistici potest excludi oppositum
p̄ concessi a respondente apparetur.CAd
alias rationes patet quid dom ex qōne.

Questio trigesimaseptima.

Heritut virū figu
ra dictiōis
fit locus in dictiōe: Et videſ
q̄ nō.nam oīs locus in di
ctione fit eo q̄ eisdē nomi
nibus vel orationibus nō
idem significamus.Sed si sic arguat: mu
sa z poeta similiter terminant:z musa est
semimini generis: ergo z poeta: hic nec di
ctio nec oratio plura significat nec p̄signi
ficat.Iste igit̄ locus nō accedit eo q̄ eisdēz
noībvel orōib nō iō dē significam̄.CItē
ille nō dicit locus in dictione cuius appa
rentie principiū sumit̄ a parte rei: sed prin
cipiū apparentie figure dictionis sumit̄
a pte rei:q̄ z c̄. Maior p̄z:q̄ loci in dictiōe
distinguunt̄ a locis extra dictionē p̄ hoc qđ
p̄ncipiū apparentie locoz in dictione a pte
vocis accipit. Minor p̄z:nam si sic arguit
Quicq̄ heri vidisti hodie video:albū he
ri vidisti: ergo albū hodie video. Hic cau
sa apparentie nō est similiudo vocis nec
vinitas: nāz albī ad gequid nulla est simili
udo.Similī si arguit. Homo ē sp̄s:sortes
est homo ergo z. Sortis ad hoīem nulla
est similiudo ex parte vocis. COppositorum.

patet p̄ Arz. q̄ ponit sex locos in dictiōe cui⁹
numer⁹ pbat iductiue z sylogismo.CAd
questiōē dōni q̄ fallacia figure dictionis
est locus in dictione. Et hoc patz p̄ rōnes.
Una est qz iste locus magis sit uī conside
rando cum alio q̄z cuz seipso: sed cum alio
p̄sideratio fit p̄ sermonē.Ulla rō:qz iste lo
cus fit ex similiudine:z similitudo est in di
ctione.Circat̄ eius causam apparētie
z circa eius modos sunt diuerse opiniōes.
Nam quidā dicunt q̄ aliqui modi isti fal
lacie accipiuntur realiter et tamē locus est
in dictiōe.Nam ad dictiōez tria regnunt
scilicet: res significata:mod⁹ significandi:z
mod⁹ p̄ferendi.Penes ista tria accipiunt̄
tres modi figure dictiōis. Prim⁹ mod⁹ est:
quādo ppter vnitatē rei significate inter
pretamur vnitatem in modis significandi
iuxta quē modū sic fit palogism⁹.Omnis
substantia est colorata lapis est substantia
ergo lapis est colorata ppter vnitatē rei
inter substantiam z lapide in argum⁹ vni
tatem in modis significādi.Secundus mo
dus accipit̄ quādo ppter vnitatem mo
dorum significandi arguimus vnitatē rei
significate: vt: Quicq̄ heri vidisti hodie
vides:albū heri vidisti:q̄ z c̄.Mā p̄dicamē
ta hāt̄ modos significandi p̄creuue similes
pter qđ vnum de alio potest concretiue
predicari.Tertius mod⁹ est qñ: ppter vni
tate modi p̄ferendi interpretamur vnitatē
rei significate vñ modi significādi vt.Seca
re z videre similiter terminant:z secare si
gnificat actionē ḡ et videre.Et licet aliqui
modi istiū fallacie accipiant̄ realiter: in
locus in dictionē est:nam p̄ncipiū apparē
tie ex pte vocis est:nā ad vocem p̄tinē ter
minatio z ipa p̄creno.Sed p̄creno est du
plex.Una qua vnumur in p̄dicatiōib⁹ essen
tialib⁹. Alia qua vnumur in p̄dicatiōib⁹ acci
dentalib⁹.Penes p̄mā cōcretionē accipit
p̄mus modus figure dictiōis:penes sedaz
secundus.Sed penes terminatiōez dictiōis
accipit̄ tertius modus.Quia ergo p̄creno
est ex parte vocis: ideo figura dictionis est
loc⁹ in dictione.CSed cōtra istā positionē
pot̄ argui multipli. Nam ille locus cuius
p̄ncipiū motiū ex parte rei accipit̄:est
loc⁹ extra dictionē: si igit̄ p̄ncipiū motiū
figura dictiōis ex pte rei accipit̄: sequit̄ q̄

figura dictōis sit loco^r extra dictōnē. **M**aior p^r p distinctionē loco^r in dictione & extra dictionē. Q^ua^t aut̄ hec positio ponat q̄ p̄s cipū apparetē figure dictōis sit ex parte rei, hoc p̄z; nā cum sic dicitur: **O**mnis substātua est alba; lapis est substātia; ḡ t̄. Dicitur q̄ ppter vnitate rei lapidis ad subaz; inter p̄stamur modos significati eē eosdē. Itē in oībus modis vnius loci vna debet esse causa apparetē induisa s̄m spēm: cu^r ḡ in tertio mō s̄lūtudo vocis ad vocē sūt cā apparetē figure dictōis; in alio mō eiusdē loci vnitatis rei nō pōt esse causa apparetē. Q^ua^t quenātia in mō significandi p̄tertiae nō sit cā apparetē dictōis; pbatio. Mā illud qd̄ cadit ex pte nō existētē in aliquo loco sophistico; nō pōt cadere ex pte apparetē eiusdē loci. Sed modus significādi cōcretiue cadit ex pte nō existētē in figura dictionis. ḡ nō pōt esse cā apparetē in sedo mō. **M**aior p̄z iductiue & rōne. Inductiue nam in equocatione diversitas significati que est causa nō existētē nō cadit ex pte apparetē. Sūlī rōne: locus sophisticus iterat̄ ex causa apparetē et nō existētē vi compōstū ex materia et forma. Sed illud quod est ex pte māe non pōt cadere ex pte forme; nec ecōuerso: q̄ modus significādi cadat ex pte nō existētē patet p̄ Aꝝ. in seundo hui^r. Cⁱte cā apparetē generalis debet esse eiusde^r nāe cum causa apparetē speciali: sed cā generalis oīm loco^r in dictione que est vnitatis vocis nō est eiusdem nāe cum cā apparetē que accipitur ex pte rei, ergo t̄. **A**līsumptū patet: nā cā apparetē loco^r in dictione debet esse obiectu virtutis sensitivitē & auditus; sed vnitatis rei nō est obī sensitivitatis virtutis & auditus s̄ vnitatis vocis; ergo t̄. Cⁱte si causa apparetē in figura dictōis ex pte rei acciperet: magis dicemur p̄ se q̄j cum alio p̄ figurā dictōis. Si dieat q̄ ad figurā dictionis nō extinguitur q̄ eius cā apparetē accipiat a parte vocis: vnde dicitur figura dictionis nō vocis. Nūc aut̄ ad dictionē tria requirūtur. s. vox significati: & modus significandi: ex parte cuiuslibet isto^r accidit deceptio figure dictionis: est tamē res aliter & aliter causa apparetē in figura dictionis & in locis extra dictionē. In locis extra dictionē accidit de-

ceptio ex parte rei absolute cōsiderate. In figura dictionis accidit deceptio ex pte rei p̄ voce^r significate. Ista rūsio sufficieat nō distinguunt inter locos in dictōe & extra dictionē. In locis extra dictōe videm^r q̄ ex parte rei absolute cōsiderate nō accidit deceptio: q̄ hic est sūm quid & simpl̄. **H**omo mortuus. ergo homo. Si tamē hoc nomē cādauer imponat ad significādi hoc totū homo mortuus. Et diceret cādauer est hic intus: ḡ homo est hic intus: non est sūm qd̄ & simpliciter: deficit enim apparetia; ḡ in locis extra dictionē non cadit deceptio ex parte rei absolute cōsiderate. Similiter in fallacia s̄m plures interrogādes p̄pō plures nō apparet vna ppter vnitate rei. Ut si dicetur: est ne celuz: terra: aut mare: ita ista interrogata nō est aliqua cōuenientia: nisi vt cadūt sub vno mō interrogandi. **A**dodus aut̄ interrogandi p̄tinet ad ipam vocē. Ideo dicendū est q̄ si causa apparetē accipitur a parte rei sive absolute cōsiderate: sive vt per vocē significatur: sp̄ est fallacia extra dictionē. Ideo dicendū est q̄ figura dictionis est loc^r in dictōe: q̄ causa sive apparetē accipit ab ista figuratiōe vocis ad vocē: si deceptio p̄ueniat ex simili figura vno ad vocem. **P**rimus mod^r est q̄n interrogāde^r esse sive ḡia sive casus: vt hic. Peccare et videre sūlī terminat t̄. Secundus modus p̄uenit ex simili figura vno significat & aliud cōcernit: vt q̄ḡheri t̄. Tertiū mod^r p̄uenit ex simili figura vno significat & aliud appellat: vt hic Homo est sp̄s t̄. Sūlis figura est causa apparetē in figura dictionis. **C**Ad h̄mū argumentū p̄cedo maiore: ad minorē dōz q̄ est falsa: q̄ in figura dictōis significādi nō idem eiusdē noībus. **C**Ad scđm df: q̄ albedo dupl̄ p̄siderat. s. p̄nci^r vt subī p̄cernit vel vñqualitatē significat: nūc aut̄ ista s̄lūtudo albi qua vñqualitatē significat vt qualitatē: & aliud p̄cernit vt subī est cā apparetē in isto paralogismo: quicquid vidisti t̄. **C**Ad illud de hōie eodē ip̄o rā def. **Q**ōtrigesima octaua: **V**eritūr circa mōdos figurae dictionis. Et p̄mo vñq̄

iste palogismus: musa et poeta sibi terminantur in aetate: musa est femininum genus: et poeta: debeat sic perferriri. Et quod sic videtur: illa est alia in seco huiusmodi formam quendam palogismum: Ut videre et secare sibi terminantur: secare significare: re: et videre. Ad opus: palogismus dicitur apparet syllogismus: sed haec non est appetitiva forme syllogistica: sed recte. Tertius arguit sophistice non debet exprimer et illa falsa maxima summa quam arguit. Illa arguit: sum locutus equatio nis non dicit ista falsa maxima exprimere. sed quod vni non solu' cor' indeat vni significatur. Sed hec est falsa maxima summa quam arguit iuxta primum modum figure dicti: quod sibi terminantur: huiusmodi modos significandi: ista ergo non dicit exprimere. Tertius si sophista ista maxima exprimeret: quod dictio est sibi terminantur: huiusmodi modos significandi. Musa et poeta sibi terminantur: sed recte. facheret syllogismus peccantez in maxima et non in forma. Ad quoniam dicitur: duplex est modus formandi syllogismos iuxta primum modum: Et tertius questiones est: Dicimus modus est quem dicitur. tales videtur iueneri in seco huiusmodi. Arguitur. Non sic videtur et secare sibi terminantur: sed secare significare agere: et videtur: secari pati: et videtur. Sed primum idem summa videtur et videtur: et primum idem est secundum idem agere et pati. In isto palogismo non exprimit illa falsa maxima summa quam arguit: sed ea facit: et vera proponit: tamen virtute illius false maxime arguit. Alterum modus est formandi palogismos secundum formam syllogistica sic. Quae cum quod sunt alba sunt plena: mulier est alba: et plura. Quia non plena et alba sibi terminantur. Et plura est pluralis numeri: creditur quod alba sit pluralis numeri: sic dicendo: mulier est alba. Ad primum argumentum dico quod non dicitur quod palogismus apparet syllogismus in disponere terminos: sed sufficit quod appearat illud. Ad alium dicendum quod sophista non exprimit illa falsam maxima summa quam arguit: sed tamen virtute illius arguit. Clericus intelligendum est: quod cum in figura dicti interpetemur non eadem esse eadem: propter figura rationem simile vocis. Sibi autem figura pote esse ex parte principiis sic ex parte finibus. Alioquin enim similis figura ei quod est alba ex parte principiis: sicut alba quod est sciamna ex parte finibus: si ergo inveniamur aliqua esse eadem: que eadem non sunt: propter similitudinem vocis figura rationem: siue hoc pueniat ex parte terminorum.

siue ex parte principiis: sed figura dictio nis erit. Questiones trigesimana non.

Heritus vnu' comunitati predicationi in aliud causat figuram dictio nis: Clavis quod non. Nam sequitur Socrates percutit platonem: sed Plato percutit a Socrate. Hic tam mutat actio in passionem. Tertius sequitur: quantum est: sed subiectum est. Et sequitur: quod est: sed quantum est. Hic tamen comunitas vnu' predicamentum in aliud: ergo recte. Tertius sequitur: Quicquid heri vidisti hodie vides: albedine heri vidisti. sed recte. Hic tamen est comunitatio recte. Ad oppositum dicitur quod figura dictio nis est: quando nos interpretamur quale quantu': vel faciens patiens. Ad questionem dicendum quod comunitare rem vnu' predicamentum in rem alterius sub eodem modo predicandi: sive non causat figuram dictio nis. Clericus intelligendum est quod aliud est comunitare rem vnu' predicamentum in rem alterius. Tunc enim comunitas res vnu' usus predicamenti in rem alterius: quando res vnu' accipitur ac si esset res alterius.

Et hoc propter aliquam similem vocis figura rationem. Et hoc vult Aristoteles: Dicimus enim quod figura dictio nis est quodammodo inter praefata quale esse quid vel facies esse patiens. Sed propter hoc quod res vnu' usus predicamenti sequitur ad res alterius: non accipitur res vnu' usus predicamenti ac si esset res alterius: sed accipitur ut diversa. Quando enim sic dicitur: Socrates percutit platonem: ergo Plato percutitur a Socrate: non accipitur hic agere ac si esset pati. Significatur enim quod ad actionem alicuius ut agentis: sequitur passio alterius ut pacientis. Per hoc patet ad duo argumenta prima. Ibi enim non accipitur res vnu' usus predicamenti ac si esset res alterius: sed denotatur quod ad rem vnu' predicamenti: sequitur res alterius predicamenti. Ad tertium dico quod si quicquid non distribuit soluz per his quae sunt in genere substantiae. Immo absolute distribuit per his quae dicuntur quid. Sed in qualibet genere convenit res.

Elen. c. 2.

codex. c. 2.

Ad art. pncia

Et hoc propter aliquam similem vocis figura rationem. Et hoc vult Aristoteles: Dicimus enim quod figura dictio nis est quodammodo inter praefata quale esse quid vel facies esse patiens. Sed propter hoc quod res vnu' usus predicamenti sequitur ad res alterius: non accipitur res vnu' usus predicamenti ac si esset res alterius: sed accipitur ut diversa. Quando enim sic dicitur: Socrates percutit platonem: ergo Plato percutitur a Socrate: non accipitur hic agere ac si esset pati. Significatur enim quod ad actionem alicuius ut agentis: sequitur passio alterius ut pacientis. Per hoc patet ad duo argumenta prima. Ibi enim non accipitur res vnu' usus predicamenti ac si esset res alterius: sed denotatur quod ad rem vnu' predicamenti: sequitur res alterius predicamenti. Ad tertium dico quod si quicquid non distribuit soluz per his quae sunt in genere substantiae. Immo absolute distribuit per his quae dicuntur quid. Sed in qualibet genere convenit res.

pir quid: et res cuiuslibet pdicamenti vt dicit quid. Sub hoc qd dico quicquid pot accipi: vñ si ly quicquid. soluz distribueret p his que sunt in gne substantie: forte hic eset figura dictib: quicquid heri vidisti hodie vides: &c. Ad argumētū in oppo situm dicendum q textus habet intelligi quando res vnius pdicamenti sub uno modo accepta cōmutatur in rem alterius pdicamenti acceptam alio modo.

Questio quadragesima.

Veritut virum cd vnius pdicamenti sub uno modo acceptā in rem eiusdem generis vñ alteri sub alio modo acceptaz fit sufficiens causa nō existentie figure dictionis? Et videtur: q nō. Nam posita causa ponit effectus. Sed alicubi est cōmutatio vbi nō est figura dictoris: ergo &c. Probatio assumpt: sequit: q cqd currunt mouent: albū currit: ergo &c. Oppositū cōclusionis nō pot stare cum premissis. Ista enim non stant si mul: q nullū albū moueat. Et q albū sit aliquid qd currat: et quicquid currit moueatur. Similiter hic est bonū syllogism: omnis homo currit: omnis homo albū est homo: ergo omnis homo albū currit. Nam ex opposito cōclusionis cum minore inferior oppositum maioris sic: Mō oīs homo albū currit: omnis homo albū est homo: ergo nō omnis homo currit. Hic dicit q ex opposito cōclusionis cum minore sufficit inferre oppositum maioris. Sz: q ex oppo: 2°nis cū maiore: ferat appo: minori: nā due pmissae se hñt i rōne antecedentis respectu cōclusionis. Si aut accipitur oppositū cōclusionis cum maiore erit idem defectus qui fuit in pī syllogismo. sic arguendo: omnis homo currit: non omnis homo albū currit: ergo non omnis homo albū est homo: hic est idēz defectus ergo &c. Sed pīra quā docūq ex opposito cōclusionis cum altera pmissa rum insertur oppositū alterius premisse necesse est virūq syllogismū esse bonū: cū ergo ex opposito cōclusionis cum maiore inferatur oppositū minoris: necesse est illū syllogismū esse bonū. Probatio assumpt:

qñcūq alter syllogismoz pbantū est bo nus: necesse est q ex opposito 2°nis cū viras: premissaz possit inferri oppositum vtriusq pmissē. Hoc enīz pceditur et pbaf per hanc regulam: qn ad antecedētē sequit pīs ex opposito psequētis sequitur: oppo situm antecedentis: sed alter syllogismoz p bantū primū syllogismū est syllogismū ve rus: necesse est ergo q vter q: syllogismus sit bonus. Item dicit q hic nō est figure dictoris fallacia. Omnis homo currit: hō albus est homo: ergo homo albus currit. Nam hoc quod dico omnis vel quicquid distribuit pro his que dicunt quid: sed tamen hoc signū quicquid: distribuit p his que dicunt quid et suo ratioē qd. Sz: hoc qd dico omnis: et si distribuat pro his que dicunt quid: non tamen sub rōne qd. Et id sub hoc qd dico oīs hō: pī accipi hō albus. Sz: pīra hē figura dictoris. Oīs hō qui heri cucurrit hodie currit: homo albū heri cucurrit: ergo hodie currit. Premise enim possunt esse vere et conclusio falsa posito casu possibili. Hic dicitur q defectus causatur ex diuersitate compositionis hīm tempus: nam cum viroq signo accepta dupli cōpositione eiusdem temporis argumentum erit bonum: variata autem cōpositione virobiq deficiet. Nā diuersitas cōpositionum hīm tempus variat veritatem et falsitatem et habitudinem aliquoq inter se ex identitate eorumdem in aliquo tertio innata. Sed cōtra pīngit reperi figura dictoris sine diuersitate compositionuz hīm tpa. Nam hic est figura dictionis: Quicqd auditur a platone profertur a sorte: falsum auditur a platone. ergo pīferit a sorte. Maz delusio est falsa: pmissis ex iūtibus veris positio q sortes proferat istam: nullus homo est asin: et q plato audiat totus preter signū. Item cum diuersitate cōpositionum hīm tempora stat bonitas syllogismi. Nā hoc argumētū est bonū: Quicqd heri vidisti hodie vides: sorte heri vidisti: g & c. Et: Quicqd heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti: g & c. Si dicas q nō est sile de istis duob: q cqd heri vidisti hodie vides: sorte: & c. et q cqd heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti: g & c. q r̄ iter subaz et accīs cadit alīq implicatio media q n̄i cadit q̄i sub

quicquid accipit aliquid qd dicit qd. Sed pira circa ly sorē puenit exprimere eandē implicationē: et tñ arg. est necessariū: diuer sitas g cōponis p se nō causat defectū in ar gumento. Ad oppo. hic est figura dictio nis: Qd scriptū est scriptit quis: falsa oratio scripta est: ergo falsam orationē scriptit alt quis: et hic est cōmutatio. Ad qōnē dōm est: q cōmutatio vnius modū pdicandi in aliū modū pdicandi est sufficiens cā nō exi stentie figure dictiōis: hoc tamē difficile est videre in qbusdā: nam istam cōmutationē cōcomutat diuer sitas cōpositionū hī ipsi: et qn̄ aliqd qd est causa p accēs cōiugit illi qd est causa p se: difficile est videre qd eo p sit cā. Dicit enī Ap. in 7°. metha. q si natu ra circuli nō possit repiri nisi in ere: diffici le esse videre vt̄ es ēēt de ei⁹ ēēntia v̄l nō s̄z qz natura circuli pōt repiri in alia mate ria qz in ere: vi i materia lignea et cupreas idea facile est videre q es nō est de cēntia circuli. Et s̄lī est d̄ ista orōne: qcquid heri vidisti hodie vides tē. nā hic sum duo qz virūqz videſ esse cā figure dictiōis. diuer sitas et cōmutatio: nā amota cōmutatio de di uersitate cōpositionis manente: argumēti apparet necessariuz: vi si sic arguit: qcquid heri vidisti hodie vides: sorē tē. v̄l neutr p se videt esse cā defectū s̄z vtrūqz simul. Ue runū dōm. q cōmutatio solū p se est cā de fectus: cui tñ qn̄ qz annexitur diuer sitas cō positionis. Sed tñ diuer sitas cōponis non est cā defect⁹: hoc p̄z exemplo et rōne. Exe plo: nā h̄ est figura dictiōis: Q uicquid audit a platone pferit a sorte: falsū audit a plato ne. ergo tē. Conclusio est falsa remanente vpothesi vt supra: hic tñ non est diuer sitas cōponis hī ipsi. Rōne sic. nā in qlibet syl logismo nece est q vna ppō se h̄eat vt totum: reliqua vt ps decisa ab illo toto: nam ois syllogism⁹ cōludit virtute p̄me figure. Sed nec quale sub rōne qlis: nec qnū sub rōne quanti se h̄iat in rōne partis decisab eo q dicit quid: nec ecōuerso. Si g sub eo qd dicit qd sub rōne totū accipit: qle sub rōne p̄t: ibi erit figura dictiōis: et tñ nō erit ibi diuer sitas cōpositiōis: hoc patet p illud exemplū. Quod scriptū est scriptit q: falsa oratio scripta est. g tē. Iaz ly qd in maiori accipit subratione quid: et in minori com

paratur ad hoc qd dico: falsa oratio sub rō ne qualis. ergo mutat quid in quale. Et h̄ est qd vult Ap. putas ne qd quis habuit et 2°. elen. nō habet admisit illud. Ex hac cōcessa a re c.s. spondēte infertur. Decem digitos habuit quis et nō habet. ergo decē digitos admisit quis: hic est figura dictiōis: nam hic mutat quid in quātū. naz decē significant quātū. Sz quādō est cōmutatio et quādō nō hoc potest dīosci exemplo et rauē preceden te. Cum identitas extremp̄ inter se inclu dat in identitate extremp̄ in medio: alī ppiter premissas non sequeretur cōclusio. Si ergo mediū cōpetur vni extremp̄ sub ratione quid: et alteri extremp̄ sub ratione qualis vel quanti. Si ista diuer sitas lateat ppiter. simile figurationē vocis: figura di cutionis erit in argumento vt patet in isto exemplo: Quicquid auditura a Platane pfertur a sorte tē. Res enim intellecta in hoc qd dico quicquid: comparatur ad h̄. qd est proserria sorte sub ratione quid: quia in qz vox est et nō vi est significativa ve ri vel falsi. Sed ad hoc qd est falsum cōpa ratur sub ratione qualis. Et ideo ibi com mutatur quid in quale. Unde cōmutatio est causa non existentie figure dictiōis. Sicut ergo in fallacia accidentis est defec tus syllogism⁹ et in figura dictiōis est de fectus syllogism⁹. Sed in figura dictiōis occultatur nō existentia per simile figura tionē vocis ad vocez: Sed in fallacia acci dentis occultatur non existentia per vni tatem rei. Et contra: hoc est bonum argumentum: Iste dat vnum solum denariū: et non habet vnum solum denariū: ergo dat denarium. Et sequitur: dat denariū: ergo dat quot habet: et non sequitur: Iste dat vnum solum denariū: et non ha bet vnum solum denariū: ergo dat quod non habet. Hic tamen fit eadem commu natio que fit in hoc argumento scz. Iste dat vnum solum denariū: et nō habet vnum solum denariū: ergo tē. Cōmutatio ergo non est causa precipia figure dictiōis. Et dicendum: q illud argumentū est bonu⁹: Iste dat vnum solum denariū et c. qui est primus paralogismus: nec est ibi figura dictiōis. Et tamen in paralogismo Aristo. est figura dictiōis. Cum enī dicitur: Iste

Libri

Ad p̄mū
argumētū

Dat vñū solum denariū: duo dicuntur dare denariū et modus dandi. In minori autem cum dicitur: et nō h̄z vñū solum denariū: ibi solū negat modus h̄ndi et nō res ipsa: et ideo res pōt cōcludit sic dicendo: ergo dat qd h̄z. Sed in paralogismo arist. ex negatione modi rei pceditur ad negationē ipsi⁹ rei: ideo ibi cōmutare modus rei in rem. Ad p̄mū argumentū dōm q̄ hic nō est figura dictionis. Quicq̄ currit mouetur album currit: ergo rē. Nō enī sumptio cuiuslibet denotantis q̄le sub aliquo denotāte quid: facit fallaciāz figure dictionis: sed solum si quale accipit ut p̄s decisa ipsius quid. Unū ad formā argumenti dico q̄ in ista ppōne maiore: quicquid currit mouet: attribuit moueri ipsi currenti accepto sub rōne qd. In minori autem significat attribuit rei cui accidit albus: vnde est sensus: album. I. res alba rē. Ad scđm dico q̄ hic nō est figura dictionis: Omnis homo currit: homo albus est homo: ergo rē. nam in minori. homo albus. nō accipitur sub rōne albus: sed sub rōne hominis cui accidit album: Et sic p̄ ad qōem. Qd q̄drageſimap̄.

Meritetur trūz

comutare quale quid in
hoc aliiquid: faciat fallaciāz
figure dictōis. Uide q̄ nō
Nam si sic in consequentijs

c. l. 2⁹ p̄tis.

Aristo. in libro p̄dicamentoꝝ esset figura dictionis. Arguit enim sic. Si color est in corpore: ergo in aliquo corpore. Similiter si anima mouetur aliqua specie motu mouetur: hic tū pceditur a quali quo ad hoc aliiquid. Si dicitur q̄ hic pceditur a quali quo ad quale quid: nam aliquē rōnem h̄z eius qd est quale quid. Contra Arist. ibi dem p̄ hoc intendit ostendere q̄ oia que sunt: vel sunt in primis substantijs: vel dicuntur de p̄mis substantijs: vnde per hoc quod est aliquid corpus videtur sumere substantiam primam et per cōsequens hoc aliiquid. Item si talis cōmutatio faceret figuram dictionis sequeretur q̄ in cōversatione vniuersalibz affirmatiue esset figura dictionis: cōsequens falsuz ergo aīs: cōsequentia p̄. Nam sic dicendo. Omnis ho mo est animal: ergo quoddam animal est

Questio .xlj.

homo. In p̄ma ly animal significat quale quid: et in secunda hoc aliquid. Item in terpretari ea esse eadē que eadem sunt: nō facit figuraz dictionis: sed singulare et vniuersale sunt realiter idem: ergo rē. Item si cōmutare quale quid in hoc aliquid: facit figurā dictōis: nūc ecōuerso cōmutare hoc aliqd faceret figurā dictōis: cōsequens falsuz: ergo et antecedens: cōsequētia pater nam sicut cōmutare equale in quātū: facit figuram dictionis: sic ecōuerso: cōmutare quantū in quale facit figuram dictionis. Falsitas cōsequētis pater. Nam si hic est figura dictōis: Iste homo currit: et iste hō est hō: ergo rē. Si dicat q̄ ly hō in hac minori: iste hō est hō: nō significat quale qd sed hoc aliiquid. L'atra. nūc nō esset hic figura dictionis: homo est plato: sortes est hō ergo sortes est plato. Et pp̄terea in hac minori predicat supius de de inferiori: supi⁹ aut̄ respectu sui inferioris dicit quale quid. Ad oppositū Arist. dicit q̄ h̄is est figura dictionis. Loruscus est alter ab hō coruscus est hō: ḡ rē. Ad qōnē dōm est q̄ cōmutare quale quid in hoc aliiquid: facit figuram dictionis. Cetera p̄mo intelligendū est qd intelligim⁹ p̄ quale quid et hoc aliqd. Ad cū⁹ evidētia intelligendū est q̄ nomē speciei et nomen individui eiusdem sp̄ei eandem naturam important sicut hō et iste hō. Sed ista natura p̄ nomē speciei et individui diversimode importat. Per nomē enī sp̄ei importatur p̄t sibi accidit vniuersalitas et p̄icularitas: p̄ nomē autē individui importat p̄t est hec natura. Rō aut̄ significandi p̄ma est rō significandi eius qd est quale qd. Qui rōnem assignat Boe. nā qd dicit. Et circa p̄ma subam qualitatē determinat. Ista aut̄ eadē nā significata p̄ ternū nū singularē p̄ modū determinatī dī hoc aliqd. Unū hoc aliqd et quale qd sunt diuerse rōnes accipiēdi eandē nāz. Si aut̄ talis interpretat hāc acceptōne v̄l rōnē accipiēdi esse itam: et hoc pp̄ter similitudinē vocis ad vocē: figura dictionis erit. Si aut̄ pp̄ter vniitatē rei fallaciā accidit erit. Et q̄ difficile ē videre diuerſitatē rei et vniitatē rei: et facile sit videre similitudinē vocis ad vocē: ideo paralogismi tertii modi: figure dictionis difficiles sunt ad soluēndū: pp̄ter easam

apparētie accūtis annexam. **C**Ulterius est intelligendū q̄ nō omnis illatio a termino significante quale quid ad terminū signifi cantez hoc aliciquid facit figuram dictionis; sed solum illa in qua quale quid accipit ac si esset hoc aliciquid vel econuerso. **E**t hoc est quando aliciquid attribuitur ipsi cōmu ni p̄t cōmune est; et postea singulari p̄t est hoc vnum sicut hic: Homo est species; Socrates est homo; ergo Socrates est species. **A**d art^{ia} in corpore zē. q̄ hic pceditur a quali quo ad quale quid: qz ly aliquid corpus ratione z cōmuni; haber vnde supposita concernit; nam vniuoce de multis potest predicari. **C**Ad illud contra hoc dico q̄ licet prima substantia in re si hoc aliciquid: determina ta tamen sūm intellectum potest habere rō nem cōmuni. Et vt substantia prima ha ber ratione z cōmuni per hoc qd est aliciquid corpus designatur: nam sicut prima substā tia de hac substantia prima et illa predicas sic aliquid corpus de hoc corpore et illo predicatur. **U**nde si per hoc qd dico aliciquid corpus: solum hoc corpus designaret. **A**z. sacer et fallaciaz psequentis sic arguendo: **C**olor est in corpore ergo in aliquo corpo re. **C**Ad aliud ddm: q̄ in cōuerstione vni uersalis affirmatiue nō est figura dictionis; Nam ibi non accipit quale quid ac si esset hoc aliciquid. **S**ed ibi proceditur a termino significante quale quid: p̄t stat p̄ plurib^z suppositis ad eundē significantē hoc aliciquid z hoc p̄t stat p̄ pauciorib^z. **N**am in pma ppōne significat q̄ aīal p̄ aliquo sui attri buitur hoī p̄ quolibet surer in scđa q̄ ho mo p̄ aliquo sui attribuitur aīali p̄ aliquo sui: vnde vniuormiter accipitur in aīcēde re z p̄tē. **C**Ad aliam rōnē dico q̄ licet ter min^z cōis ei suū suppositū p̄ se sint realiter eadē: modi tñ significandi ei qd est qle qd z hoc aliciquid sunt diversi. **U**nī cōmutare ista admulcē ppter similitudinē vocis cāt figura dictionis. **C**Ad ultimū dico: pcedendo qd inferit. **E**t cū diūc esset hic figura dictionis. **I**ste ho currit: iste ho ē ho: ḡ ho currit. **D**ico q̄ figura dictionis n̄ est hic: n̄a ho aliciquid non accipitur ac si esset quale quid. **U**nī in ista: **I**ste ho est homo attribuit p̄dicatur ei qd est hoc aliciquid: z nō solū sub hac rōne

v̄i est hoc aliciquid: sed vi secuz compatitur aliaz acceptance. **U**nī hic est figura dictionis: Socrates est indiuiduum: ho est socrates: ergo homo est indiuiduum. **E**x istis sequitur plus vel vltierius q̄ pcedere a plurib^z de terminatis ad vnum istorum: est pcedere a quali quo ad hoc aliciquid. **N**am quando ali quid in pmissis accipitur pro diuersis ha betrationē cōmuni: et p̄ psequens rōnez eius qd est quale quid. **A**ccipitur ergo ali quod istorum respectu alicuius de quo il lud qd habet rōnem cōmuni predicationis est facere figurā dictionis. **S**icut hic: Socrates est homo: plato est homo: ergo Socrates est plato. **Q**ō quadragesimasecunda. **M**eritum viruz sub significante quale quid latet diuersitas interpretatorū in tertio mō figure dictionis? **T**ideq̄ nō: naz diuersorū locoz sed in specie sunt diuersae cause apparente sūm specie sed figura dictionis z eq̄ uocatio surdiuersi loci sūm specie distinc. **L**um ergo in equivocatione vnitas vocis sūm mām z formā sit causa apparentie: non pot esse causa apparentie figure dictionis: vel sequitur q̄ i tertio mō figure dictionis sit equivoatio. **I**ste in quolibet mō eiusdē loci sophistici debet esse eadē causa apparentie: nam modi eiusdē loci nō differunt specie. **L**um ergo in primo modo figure dictionis similitudo vocis ad vocem sit causa apparentie: identitas vocis non erit causa apparentie in tertio modo. **C**Item in figura dictionis similitudo vocis ad vocem est causa apparentie: sed vbi est similitudo ibi nō ē identitas: cum ergo similitudo vocis ad vocē sit causa apparentie in tertio modo figure dictionis: sequitur zē. **C**Ad oppositū. **F**igura dictionis est quidaz locus cuius principiū motuū est in voce: sed vbi diuersitas interpretatorū sub termino signe qle qd latet: difficile est assignare cāz apparentie sic est in 3° mō figure dictionis: vi pura i isto palogis mo: libo est spēs: Socrates est ho: ḡ Socrates ē spēs: qre zē. **C**Ad qōnē ddm q̄ h ē duplex. **A**d qōnē via z vtraqz pbabilis. **P**rima q̄ diuersitas iter p̄atorū in 3. mō figure dictionis lateat sū termino signe qle qd. **N**ā cū dfect^z occuliet

Libri

ca. 2.2^o p.

Ad arta
ph. ha

ca. 5. primo modo. Nam Ar. in secundo huius sic format paralogismu: Cidere et secare similiter terminatur. Cideri et secari similiter terminatur. Sed secare significat agere et videre. Secari autem significat pati ergo et

Libri

per apparentiam in eisdem debet esse causa apparentia in quibus cooptera est causa non existit. Sed velut causa non existit est diversitas interpretatorum: sed diversa interpretata interpretantur quaeque per diversas dictiones ut in ipso modo: figure dictionis: Quia sic arguitur. Secare et videre similiter terminatur et tunc causa apparentia consistit in duabus dictionibus. Quaeque diversa interpretata interpretantur per unam dictionem. Et hoc dupliciter: aut sic quod dictio unum significat et aliud concernit et tunc est secundus modus. Aut sic quod dictio unum significat et aliud appellat et tunc est tertius modus. Cum ergo in termino significante quale quid lateat diversitas interpretatorum et in eisdem est causa apparentia sub quibus lateat causa non existente ut dictum est: segitur quod in tertio modo figura dictionis diversitas interpretatorum lateat in termino significante quale quid. Et hoc videtur velle Ar. in libro predicationis: ubi dicit quod omnis substantia videtur significare hoc aliquid et in primis substantias indubitate verum est. In secundis autem similiter videtur sub appellatio figura hoc aliquid significare. Clericum intelligentem est quod similis figuratio vocis ad vocem per se requirit ad figuram dictionis. Quod autem maior identitas in figura dictionis recipiatur quam identitas similitudinis hoc accedit figurae dictionis. Et per hoc ad rationes. Ad primam: Dico quod unitas vocis secundum materiam et formam per se regitur ad equocationem. Quod autem unitas vocis recipiat in figura dictionis hoc accedit ei: sed in proprio modo figurae dictionis diversitas interpretatorum lateat sub unitate vocis: non tamen est equivocatio. Nam in equocatione regitur quod nomine significat diversa. Sed terminus diversus quale quid in tertio modo figurae dictionis non significat duo. s. quale quid et hoc aliquid: sed solu quod est sub appellatio figura videtur hoc aliquid significare. Ad aliam via probabilis est quod filius figuratio vocis ad vocem est causa apparentia in figura dictionis: et in qualibet eius modo est hoc manifestum in

Questio

xliij

videri. Sed contingit aliquid simul et semel videre et videri: et agere et pati. Si dicas quod in isto paralogismo quodcumque auditur a platone pertinet a sorte: falsum antiquitur a platone et recte nullum est simile iter quodcumque et falsum. Dicendum quod paralogismus per nos secundum modum sic paralogismus: falsum et lignificatur terminatur: sed lignum significat quod ergo et falsum significat quod: et si significat quid: sub quicquid potest accipi.

Questio quadragesima tercia.

Irca fallacias

extra distinctionem: queritur utrum partialis identitas alium habens in se diversas naturas vel rationes ad aliquid participares unam illarum sit cause apparentie fallacie accidentis? Et videtur quod non. Nam tunc in quolibet bono syllogismo est fallacia accidentis: non falsum: et in antecedens. Probatio patitur. Nam hic est fallacia accidentis: Omnis homo est aialis: plato est homo: ergo plato est aialis. Nam aialis in se includit diversas rationes: et secundum unam illarum in conclusione excludit de platone. Item diversorum locorum secundum spem diversae debent causae apparentie: sed partialis identitas est causa apparentie in secundum quod et simpliciter: quod partialis identitas alieuius dicti secundum quod ad idem dictum simpliciter est causa apparentie ibidem. Ad oppositum Ar. dicit quod fallacia accidentis est: quod aliquid similiter attribuit rei subiecte et accidenti cum non dissimiluerint. Sed si nulla esset ibi identitas: nulla esset ibi apparentia: et si totalis identitas nullus esset ibi defectus: ergo recte. Item quadragesima quarta.

Veritur utrum

supius possit accidere suo inferiori? Evidetur quod non. Nam Ar. primo physicom dicit: Quod vere est nullus. T. c. 26. et id: sed aialis vere est: et nulli accidit. Quod animal sit illud quod vere est: nam aialis est substantia: subiectum est id quod vere est cum nulli accidat. Item supius est de intellectu inferioris. ergo recte. Item, accidentis potest inesse et non inesse subiecto: sed supius non

a.4.

ad pma^z
qñonem,.1.elen^z

ca.s.

Id arg^{ta}

qñonis

Ad 2^{am}
qñonem

nō pōt nō esse i suo inferiori manente in
feriori; ḡ t̄c. Ad opositū Ari. in p̄ h̄m^o
Dicit q̄ triangulo accidit figura: sed figura
superi^o ē ad triāguli; ḡ t̄c. Ad p̄m^o q̄
stionē dicēdū q̄ partia idētitas alicui^o ha
bētis in se diuersas rōnes: ad aliquā earū
est cā apparetia fallacie accidētis: nā tegu
defectū accidētis: t̄ fallaciā accidētis ab ali
is locis distinguit. Nam p̄z in isto para
logismo: illō ē sp̄es: plato est hō: ḡ plato est
sp̄es. nā partialis idētates de ly hō put i se
icludit diuersas rōnes p̄ quaz vna pōt sub
stare accidēti intēriōali: t̄ alia conuenire
singulari ad platonēz: facit credere q̄ qc.,
quid pōt p̄dicari de hoie qđ possit p̄dicari
de platonē. CSécūdū p̄z. Per hoc enim
q̄ entis apparetia accipit a pie redistigui
tur a locis in dictiōe: quō at̄ distinguit ab ali
is locis extra dictiōē hoc patebit. Et hoc
est qđ dicit Ari. in illo ca. Fallacia aut̄ sit in
his. Dicit. n. q̄ fallacia accidētis puenit ex
eo q̄ nō pōt dividere inter idē t̄ diuersuz
vnu^z et multa. Ad p̄m^o arg^m dī: negādo cō
sequētia. Ad p̄bationē ei^o cu dī: q̄ superi^o
in se icludit duas naturas. Dicēdū q̄ licet
aīal in se icludat duas naturas t̄ sīm vna^z
eaz cōueniat suo inferiori: q̄ tñ iste rōnes
nō sūt extraneē vt ad tertiu cōparat. Iō in
illo syllogismo nō ē fallacia accidētis. Ad
hoc enī q̄ sit fallacia accidētis requirit q̄
ille rōnes sint sibi repugnantes vt ad tertiu
cōparat. Ad aliud dicēdū q̄ inferi^o pate
bit: qnō pñalas idētitas sit cā apparetia sīm
qd et simplicit. Uel pōt dici ad rōnē q̄ rō,
nes diuerse icluse in termio paralogismi
accidentis sūt ita repugnantes q̄ vna eaz
nec icludit in se nec simpliciter nec dimi
nute alia: sed in dictio sīm qd dūminute iclu
dit dicēdū simplr. Ad aliā qñonē dicēdū
q̄ accidētis dī tripliciter. Uno mō qđ adue
nit rei post cōplémentū ei^o: t̄ sic dicim^o om
nia nouē genera eē accidētia. Alio mō dī
accidētis qđ aduenit rei: t̄ est extra ei^o intel
lectum. Et isto mō potest dici q̄ inferi^o ac
cidit suo superiori. Nam in intellectu superioris
nō icludit inferi^o. Tertio capi^z accidētis p̄ il
lo qđ est extraneū alteri put ad tertiu cō
parat. Et hoc mō nō solū inferius accidit
superiori: h̄z superi^o inferiori: vt figura triā
gulo. Nam rō ipsi^o figure est extranea rōi

trianguli: put triangulo cōuenit hec passio
habere tres t̄c. per se t̄ p̄mo. Et isto tercio
mō accipit accidētis in fallacia accidētis. Un
qñicuq; in aliquo discursu syllogistico acci
pitur termin^o includētis in se diuersas rati
ones: ita q̄ iste termin^o accep^t sub vna rō
ne est extraneus sibup̄i vt sub alia ratiōe
accipit t̄ p̄ vna illaz rōni cōparatur vni
extremo: t̄ p̄ alia alteri: ibi erit fallacia acci
dētis. Ut hic: hō est plato: sortes est, hō: ḡ
sortes ē plato. De accidētē intelligēdū ē q̄
maiōr t̄ minor t̄ mediū, pōt habere rōnēz
accidētis. Unde Ari. dicit q̄ fallacia accidē
tis ē quādō aliqd similiter attribuitur rei
subiecte t̄ accidētū inesse: cu tñ similiter nō
in sit. Unde ibi vult minorez habere ratio
nem accidētis: sed tñ magis p̄prie ille tm̄
nus includētis diuersas ratiōes pōt dici ac
cidens. Sed intelligēdū est q̄ quidā con
siderant fallaciā accidētis q̄jum ad fieri:
t̄ quidā q̄jum ad factū ee. Considerantes pri
mo mō dicūt minorem habere rōnem acci
dētis. Nam ante additionē minoris non
fit aliqua variatio: licet enī mediū in se iclu
dat diuersas naturas: tñ sīmyna eaz tñ cō
paratur subiecto ante additōem minoris
Considerantes secūdō modo dicūt: q̄ termi
nus includens in se diuersas naturas de
bet dici accidētis: quia ex illo termino ca
pitur tota variatio. tamē sīm p̄m quilibet
terminus potest habere rōnem accidētis
Rationes soluuntur in questione.

Questio quadragesima quinta.

Veritus^o viru^z fal
lacia acci
dentis possit causari ex va
riatiōe alteri^o tm̄ni q̄j me
diū syllogistici. Uel viru^z pos
sit causari in differenter ex
variatiōe maioris minoris t̄ mediū. Et q̄
ex variatiōe mediū solum: pbatio. Nam fal
lacia accidentis causaf ex diuersa copara
tione alicuius termini ad diuersa: sed in p̄
missis nihil potest cōparari ad diuersa ni
si medium: q̄ in premisis nullus termin^o
bis accipitur nisi medius terminus: ergo
t̄c. Item si medium non sit variatu^z ne
cessē est extrema cōiungit: sed in fallacia ac
cidētis cōclusio non sequitur ex necessita
te: ergo necesse est mediū variari. Assum
o

pium p^r. Nam quocumq^{ue} vni & eidem non variato sūt eadē: ipa inf se sūt eadē. Si dicat aditas rōnes q^{uod} maior sub vna rōne ipsi medio i pmissis pōt cōpari, & sub alia minori in p̄clusiōe. Et per p̄nū ibi erit accūs ex variatione majoris. Contra, habitus & priuatio habent fieri circa idem, sed fallacia accēntis q̄tu ad sui non existentiā: est priuatio forme syllogistice, nam peccat diffinito syllogismo, sed forma syllogistica solum cōsistit in premissis ergo fallacia accēntis solum causat ex variatione in premissis, sed nihil potest variari in premissis nisi medium: ergo rē. Assumptum p^r, nam p Arist. p^r p^r quando medium est in toto primo & postremū in toto medio: necesse est extrema coniungi. Item conclusio est aliud a premissis ut patet intuitiū eius diffinitionem. Item intellectus conclusionis includitur in intellectu pmissarū, sicut ergo termini accipiuntur in premissis: sic necesse est accipi in conclusione, aliter enim propter premissas non sequenter conclusio, si ergo non sit variatio in premissis non erit variatio in conclusione: Sed in premissis nihil potest variari nisi medium: quia variatio non est absq^{ue} bina acceptiōne aliquius termini: sed nihil bis accipitur in pmissis nisi medium ergo rē. Ad oppositū pbs dicū in secundo huius: q^{uod} hic est fallacia accidentis. Iste canis est tuus: iste canis est pater: ergo est tuus pater. Iste enim terminus canis non variatur: sed solum ly tuus: quod est maior, in qua accipitur ratioē possessionis. Significat enim q^{uod} iste causa est tua possessio, in conclusione autem accipitur ratione efficientis. Potest etiam causari ex variatione minoris ut patet hic: Sortes est in dividuum: homo est sortes: ergo homo est in dividuum. Hoc etiam patet per rationem. Nam fallacia accidentis accidit ex diversa comparatione et extranea aliquius ad diversa. Sed quilibet terminus sub diversa ratione & extranea potest comparari ad diversa. ergo rē. Ad questionem dicendum, q^{uod} fallacia accidentis potest causari ex variatione majoris: minoris & medijs differet tamen. Nam medium variationi secundum diuersas rationes comparatur vni extremito & alteri: Sed extremitus

capit. 7.

d qōnē.

Variatum scđm vnam ratione cōparatur medio & scđm aliam rationem alteri extremito in conclusiōe. Ratio huius est ista: Nam fallacia accidentis est immediate defectus forme syllogistice: sⁱ forma syllogistica nō solū p̄sist i pmissis sⁱ et i p̄clusiōe. q^{uod} varia tio que est in fallacia accidentis potest esse in premissis & in conclusione. Medius aut non ingredit conclusioē. Potest igitur causari ex variatiōe alterius termini q^{uod} me dī. Assumptum patet. s. q^{uod} forma syllogistica non solū cōsūtit in pmissis. Nam syllogismus est quedam habitudo inferens conclusionem tāq^{ue} consequens ex premissis & tanq^{ue} ex uno antecedēte, vnde due pmissae habent in ratioē vnius antecedentis respectu cōclusionis. Hoc etia^m patet ex modo & figura syllogismi que sunt quasi quedam dispositibes consequētes ipsum syllogismum. Modus autem distinguunt a modo per conclusiōem. Si enī ex illis premissis: Omnis homo est animal: omne risibile est homo: inferat ita cōclusio, ergo omne risibile est animal: est primus modus prime figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ita conclusio: ergo quoddam animal est risibile: est quintus modus prime figure. Figura autem a figura distinguuntur p̄ p̄clonē, vi p^r i syllogismo ex oppositis. Si enī sic arguit: nullā disciplia ē studiosa, oīs disciplia ē studiosa & inferit p̄clusio ita: q^{uod} nullū studiosum est studiosum, est dispositio tertie figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ita p̄clusio, nulla disciplina est disciplina est dispositio secunde figure, cum ergo p̄clusio diuersificet modum & figurā: que sunt dispositibes consequētes ipsum syllogismū: videtur q^{uod} de ratioē syllogismi sit conclusio. Hoc etiam patet p exempla. Et p^r in prima figura, Nam hic est fallacia accidentis: homo est species: sortes est homo: ergo rē. Et hoc est ex variatione inmedijs. Sed si arguatur sic. Sortes nō est species: sortes est hō: ergo hō nō est species. Hic ex variatione eiusdem termini causat accūs. p^r m̄ fuit medium & nūc est minor extremitas. De variatione majoris in prima figura. Exemplum. triangulus habet tres angulos per se & primo: figura est triangulus: ergo rē. Hoc quod est habere tres di-

versimode cōparatur medio z ipsi mino-
ri; h̄c aut̄ tres est maior exiremitas. In se-
cunda figura hoc patet. Illā h̄c est fallacia
accidentis. Sortes nō est sp̄s; h̄o est speci-
es; ergo h̄o nō est sortes: ex variatione mi-
noris. Et ex variatione majoris sicut. H̄o ē
species; Sortes nō est species; ergo Sor-
tes nō est homo. In tertia figura ex varia-
tione minoris sic: Sortes nō est sp̄s. Sor-
tes ē h̄o; ergo z̄c. Ex variatione majoris sic:
Omnis triangulus h̄z ius p̄mo: triangu-
lus ē figura: ḡ z̄c. Sic ergo patet q̄ argue-
do p̄ euēdē paralogismū affirmantue i. vna
figura: z̄ negative i alia: medius terminus
variari i uno syllogismo erit maior yl' mi-
nor in alto. Qz autē necesse sit eundē tñi-
num variari in paralogismo affirmatiuo
z negatiuo patet per hoc q̄ quelibet pp̄o
in fallacia accidentis vox est: aliter enīz sub
vniitate vocis later et multiplicitas: z̄ esset
locus in dictiōe. Sed sic arguello. H̄o ē
species: Sortes est h̄o; ergo Sortes ē spe-
cies; ly sortes nō variat: ḡ in isto paralogis-
mo: Sortes nō est species; Sortes est h̄o;
ergo h̄o non ē sp̄s; nō variabitur: cu vni-
formiter accipiatur affirmatiue z negative.
Sed hic ē fallacia accidentis z nō ex varia-
tione mediū qd̄ est ly sortes: ergo ex alteri⁹
variatione. Iudicet ergo cum dicit. H̄o spe-
cies. sortes ē h̄o; ergo z̄c. Qd̄ hic ē accidēs
ex variatione mediū i prima figura. Si iste
terminus fiat mediū in tertia figura adhuc
erit accidēs ex variatione eiusdem termini: vt
homo ē species; homo ē Sortes; ergo z̄c.
Et ex variatione alterius termini q̄z mediū
in tertia figura sic. Non sortes ē sp̄s. Sor-
tes ē h̄o ergo nō h̄o est species. Cōclusio est
falsa: z̄ pm̄isse sunt vere z̄ variat minor ex
tremitas. Similiter si sit syllogismū in secu-
da figura vt sic. H̄o est species: nō sortes ē
sp̄s: ergo nō sortes est h̄o. Cōclusio ē falsa
z̄ pm̄isse vere. In quolibet ḡ paralogismo
accidēs est accidēs penes variationem ter-
mini: qui i aliquo paralogismo ē maior in
aliquo minor: z̄ in aliquo mediū. C̄d vi-
dendū aut̄ q̄n mediū est variatuž: z̄ q̄n nō
fīm quo dā viendū est tali regula. Sumē-
dum est mediū cu reduplicatione alterius
extremi: Et si mediū sic sumptu vere cōue-
niat alteri extremoz; tunc nō est variatuž.

Sicutē nō vere cōueniat tunc ē variatuž.
Alij dicit q̄ est semp cōsiderandū ad sub-
iectum z̄ accidēs: virū differant inter se z̄ in
tertio vel nō. Si nō: non fit accidentis sicut
hic: Mercutio sortē. Sortes est veniens: ḡ
percuto venientē. Si aut̄ differant inter se
z̄ i tertio tūc ē accidēs: vt hic Lognosco cori-
scum: coriscus ē eventus ḡ z̄c. C̄d aliter dico
qd̄ considerandū ē: virū oppositū majoris
extremitatis cōuenire possū medio: f̄z q̄
mediū cōuenit minori extremitati: z̄ si sic
tunc est accidēs: vt hic: animal ē genus: h̄o
est animal ḡ z̄c. C̄d primū arg^m cu dicit: q̄
fallacia accidēs nō causat absqz diversa cō-
paratiōe alicui termini ad diuersa: dico q̄
vez ē. Et vteri⁹ cū dī in premissis nihil
pōt variari nisi mediū terminus. Concedo
Iō rō cōcludit q̄ in premissis nō pōt esse
accidēs absqz variatiōe mediū: z̄ hoc cōce-
do. C̄d secūdū cu dī: si mediū sit vnuž ne-
cessē est extrema cōiungi. Dico q̄ si mediū
est sic vnuž in cōparatiōe ad extrema:
necessē est aliquā cōclusionē sequi: vt illā
in qua extrema habet vnitatem: sed tñi per
mediū sic vnuž non op̄z illā cōclusionem q̄
accipitur in paralogismo accidentis seq.
C̄d rōnes in oppositū. C̄d pīmā dōm
q̄ forma syllogistica cōsistit in premissis vi
ordinat ad cōclusionē. Unde ex hoc nō se
quif q̄ accidēs solum causest ex variatiōe
mediū: nam licet nullus terminus i pīmissis
posset variari nisi mediū: si mī pīmissē cōsi-
derenf re^v cōclonis iserēde qlibet terminū
pōt variari: nā sic qlibet terminū bis acci-
pit. C̄d aliud: cu dī q̄ cōclo ē aliud a pīmis-
sis: dico q̄ līz cōclo sit aliud a pīmissis: non
tū ē aliud a syllogismo. C̄d vī^m cu dī q̄ cō-
clo icludit i pīmissis. Dico q̄ illā cōclo q̄ se
quif ex pīmissis i pīmissis icludit: sed in illā
cōclo q̄ iserēt ex variatiōe majoris re^v me-
diū z̄ minoris in cōclusiōe i intellectu pīmis-
sari nō includit. Qd̄. 46.

Neritur virū p̄
cessus a
re subiecta ad accidēs faciat
fallacia accidentis: Et vi-
detur q̄ sicqz. Aristoteles
dicit q̄ accidēs fit eo q̄ nō 1. elē. c. 3.
est necesse quod de redicis de accidēte dici,
C̄tem hic est accidēs. Tu cognoscis coru-
d 2

scū: coruscus est venies: q̄ rē. et pcedif h a
re subiecta ad accidēs. Ad oppositū. hec
q̄ia ē necessaria: Qis edificator edificat: b
albū est edificator: q̄ hoc albū edificat: qz n
stātū sīl q̄ hoc albū nō edificet z sit edifica
tor: z q̄ ois edificator edificat. Dicendū q̄
accidēs peccat imediate p̄tra syllin. Ad vidē
dū ergo q̄i est accidēs z q̄i nō: videndū est
p̄mo qd facit necessitatē i syllō: cognoscis
enim p̄uatio p̄ habitū. Unde itelligendū
est q̄ tota necessitas sylli est i hoc q̄ mediū
ad qd vniiformiter ex trema sunt cōparata
sub yna rōne accipit. Q̄i cuqz ḡ extrema
acciūtūr adiūtē cōparata ad mediū sīm
varias rōnes accidēs est. Et possiblē ē alii
q̄i q̄ cōiungant sī hoc nō erit pp̄ cōpara
tionē quā h̄iū extrema ad mediū: b mani
festū est i oīb̄ exēplis Ari. Tu cognoscis
oē bonū: qd volo interrogare ē bonū: q̄ rē.
Ista cōclusio nō sequit q̄r hoc qd dico bo
nū sub diuersa rōe cōparat ad hoc. Tu co
gnoscis: z ad b: qd volo interrogare: q̄r hec
pp̄ scīz: Tu cognoscis oē bonū: vera est
sub rōne q̄ bonū. Sed cu dī: Quod volo i
terrogare ē bonū: hoc qd dico bonū: acci
dēs est huic qd volo interrogare: put bonū
cadit sub cognitiōe tui. Et iō nō cōiungū
tur extrema. Et breuiter itelligendū est: q̄
q̄i cuqz aliq̄ terminus vni cōparat acci
piū sub alia rōne vi est alteri termino cōpa
ratus. Si ille rōnes nō necessario se inclu
dunt accidēs ē. Et hinc cōcludo q̄ si rō sub
q̄sūt res subiecta ivna pp̄e sit extrārōi
sub qua sumis in alia: in tali pcessu accidēs
erit. Ad primā rationē dico q̄ Aristoteles
teles intelligū q̄i rō vni termīnī extra
neā rōni alteri sīm q̄ ad aliqd terū cōpa
rat sicut dignū ē: vt hic: Iste canis ē tu rē.
Rō. n. eius qd ē tuus sīm q̄ cōparat ei qd
ē canis: extraneā ē a rōne eiusdē sīm q̄ com
parat ei qd ē pater. Ad aliud dico q̄ ille
pcessus nō valet: qz pcediūr a re subiecta
ad accidēs quod est ei extraneum.

Q̄o q̄dragesimaseptima.
Neritur virūz va
riatio me
diy sī sufficiēs causa nō exi
stentie in fallacia acciden
tis? Et videtur q̄ nō. Nam
posita causa de necessitate

ponitur effectus: sed medio variato nō est
necessē fieri accidēs. ergo rē. Probatio
assumpti p̄ syllogismos viles: nam mai
re exire de necessario z minore de cōtingē
ti: sequit cōclusio de cōtingenti. Nam seq
tūr: Omnis hō de necessitatē ē animal: cō
iungit ad vtrūlibet albū esse hominē. ergo
contingit album esse animal. Et similiter
sequitur. Omnis hō de necessitatē ē aīal: z
album ē homo: q̄ album ē animal: z tī me
dium hic vt homī: diuersa rōne cōparat
maiōrī z minorī. q̄r maiōri cōparatur sub
modo necessitatis. minorī autē p̄ notaz cō
tingentie: vel per verbū de inesse. C̄ Item
mediū respectu maiōris habet rōnez par
tis: respectu minoris habet rōnem totius.
Et ideo diuersē sīt rōnes variatēs mediū
non ergo causat accidēs variatio mediū.
Ad oppositū. Mediū variatiū est duo
media vel habet rōnem duoz mediorū. sī
duo media nō vniunt extrema. ergo rē.
C̄ qōnem dicendū: q̄ cum accidēs q̄tū
ad sui non existētū sit imediate obliqui
tas syllogismi. Nam Ari. dicit q̄ peccat dif
finito syllogismo. Ad b ergo vi videamus
naturam accidētis p̄ oportet videre quid
requiritur ad syllogismū. Circa qd intel
ligendū q̄ tota necessitas syllogismi con
stitut in hoc q̄ mediū vnu sub vniiformi rō
ne acceptū per respectū ad extrema ipa ex
trema cōiungit. Si ergo ipsa extrema con
iungant inter se: per respectū ad mediū:
sīm variā rōnem accepta: in tali pcessu erit
accidēs. Patet hoc in exemplis phyloso
phi. Dicit enīz q̄ in isto paralogismo ē ac
cidēs. Tu cognoscis omne bonū: qd vo
lo interrogare a te est bonum ergo qd vo
lo interrogare cognoscit a te. Nam bonū
sub alia rōne cōparatur ad hoc qd ē cognos
cia te z ad interrogare. Itaz tu cognoscis
bonum in eo q̄ bonū cui accidit q̄ cadat
sub interrogare in q̄tū a te cognoscitur
Et ideo dicit Aristoteles q̄ solum i his q̄
sīm substantiam sum indifferētia. et que
vnum sunt omnia videntur esse eadem: i
telligens per indifferētiam sīm substan
tiam identitatem proprie rationis alicui
z ad duo comparatur. Unde siue mediū
respectu extremonū accipiatur subvaria
rationē: siue extremonū alterum respectu

Ad qōnē.

Ad arī
pncipalia

Ad qōnē

2. elen.
capi. 7.

medij: et alterius extremi: in tali processu erit fallacia accidentis. Cleritamen intellige-
dum est: quod quandocumque medij fuerit varia-
tum: in ipso tunc erit aliqua identitas partia-
lis respectu extremorum: aliter enim ibi defice-
ret apparentia. Si ergo extremi ibi concludatur
de extremo summa illa identitate partia-
lem erit syllogismus bonus. Unde in quoli-
bet paralogismo accidenti potest sequi aliqua
conclusio. Nam bene sequitur: Coruscus co-
gnoscitur a te: Coruscus est veniens: ergo il-
lud quod est veniens cognoscitur a te. Cui
de ad rationem dicendum: quod quandocumque me-
dius terminus vel quilibet altius terminus comparatur
vnius extremo summa vnam rationem et alteri
summa altiam: ita quod ille rationes non includant
se inuicem in tali illatione necessario erit
accidens. Si autem includant se: bonus erit
syllogismus. Ad primam rationem dicendum
quod minor est falsa. Ad probationem cui
dicuntur: maiore existente de necessario et mi-
nor de contingenti recte. Dico quod in tali pro-
cessu mediij est sufficienter idem extremis re-
spectu conclusio nis de inesse et de contingenti
quia ibi homo uniformiter accipit in ma-
iori et minori respectu talis conclusionis.
Ad aliud cum dicitur: quod mediij in maiori
habet rationem partis recte. Dico quod diversitas
rationum non causat accidentis: quando ille
rationes includant se. unde cum identitate
medij sit diversitas talium rationum. Si eni-
medij sit diversitas talium rationum. Si eni-
medij in virtutibus propositione acciperet sub
ratione partis vel totius non haberet vere rationem
medij. Unde ibi est fallacia summa quid
et simpliciter. Ac si sic argueret: Sed
stricte sumitur in maiorum et ampliatur in mi-
norum. ergo variatur recte.

Quæstio quadragesima octaua.

Meritur

d' illo pa-
logismo

q Coruscus cognoscitur a te: co-
ruscus est veniens ergo recte.
virtus hic sit fallacia acciden-

tis: Et videatur quod non. Nam h

est bonus syllogismus. Ois edificator edifi-
cat: album est edificator: ergo album edificat.
hic tunc procedit a te subiecta ad accidentis ra-
tionis processus ergo non causat accidentis. Cui
sequitur ergo id quod est veniens: cognos-
citur a te: et sequitur id quod est veniens co-

gnoscitur a te: ergo veniens cognoscitur a
te. Et cum quoque statans et sequens: quod a
primo ad ultimum: sequitur ergo veniens
cognoscitur. Item paralogismus ille non
negatur: nisi quia cognosci attribuitur venien-
ti cum reduplicatione ut sit sensus: Venien-
tis in quantum veniens cognoscitur a te. Sed
videtur quod oratio ad hunc intellectum non li-
mitetur. Ad oppositum est Alii. Ad qua-
stionem dicendum: quod hic est fallacia accidentis:
coruscus cognoscitur a te recte. nam cognos-
ci prius attribuitur coruscus sub ratione co-
rusci. Coruscus autem summa alia rationem copia-
ratur ad ly veniens: quod summa quod accedit ei co-
gnosci propter quod non sequitur: veniens co-
gnoscitur recte. Ad primum argumentum cum dicitur: Dis-
edificator recte. Dico quod in omni tali illatione
est accidentis intelligendo quod edificare concludatur
de albo sub propria ratione albi: quod in est
ipsi edificatori sub ratione propria edificatoris
Si tamē intelligitur quod edificare concludatur
de re que est alba: quod in est edificatori cui
accedit albedo: sic dici potest quod conclusio sequitur.
Et sic pater quod hec conclusio hic quod est ve-
niens cognoscitur a te: sequitur ex premissis.
Ad secundum dicitur: quod bene sequitur ex pre-
missis: id quod est veniens cognoscitur a te:
sed non sequitur ulterius: id quod est veniens
cognoscitur a te: ergo veniens cognoscitur a te. Ad tertium cum dicitur: quod ille syllo-
gismus non negatur quod cognosci attribui-
tur venienti cum reduplicatione recte. Dico
quod oratio non limitatur ad hunc intellectum.
Veniens in quantum veniens cognoscitur a
te: vel album in quantum album edificat: quod ta-
men nos non dicimus quod aliquid nisi sub
propria ratione vel per suam similitudinem
virtutem cognituum imaret: ideo nos ac-
cipimus hanc propositionem: veniens cognos-
citur a te: sub hoc intellectu: veniens in qua-
ntum veniens cognoscitur a te. Contra hoc
quod dicebatur quod illa conclusio: id quod est ve-
niens cognoscitur a te: sequitur ex istis pre-
missis: coruscus cognoscitur a te: coruscus
est veniens: non tamen sequitur illa conclusio.
Veniens cognoscitur a te. Si enim con-
clusio uno modo accepta sequitur ex pre-
missis et alio modo non cum diverse acce-
ptiones sint ex parte nostra: ergo ex parte
nostra accidentis accipietur. Dico quod locus

.2.elen.
capi.7.
Ad qōne.

sophystis ex parte nostra non accipit; q̄ enī sic cōclusio vel alio modo accipiāt; hoc est ex parte nostra. Sed q̄ conclusio accepta sic sequatur ex p̄missis & alio modo accepta non sequatur; hoc nō ē ex parte nostra sed ex parte conclusionis.

Questio quadragesimānona.

Veritur

q

vīrū pa-
logism⁹
accidentis possit fieri negatiue; sicut affirmatiue? Et videtur q̄ nō. Nam Aris. in p̄

mo li. tradit regulam quō

debem⁹ cognoscere vbi ē accidentes & vbi nō. Dicens: accidentes sit quando aliquid similiter attribuit reisubiecte & accidenti inesse; accidentes ergo non sit q̄n aliquid attributis alicui non inesse negatiue; ergo nō potest fieri paralogismus accidentis. C. Itē Aris. nec in p̄mo li. nec in scđo elenchoz ponit aliquę paralogismu negatiui: signu ergo est q̄ solum fiat affirmatiue. C. Ad oppositum. Ex eisdem terminis cōtingit fieri paralogismu equiuocationis negative & affirmatiue: & sic de alijs locis sophisticis: videtur ergo q̄ similiter sit in accidente. C. S̄firmat ratio q̄r affirmatio & negatio nō diversificant illationē forme syllogistic⁹ & negatiuius: ergo eadem rōne similiter erit in defectibus: q̄ si processus affirmatiuus deficiat & negatiuus deficiet. C. Ad questionē dicēdū q̄ paralogismus accidentis potest fieri negatiue sicut affirmatiue; hoc patet si consideremus regulā & quāz noscere debemus accidentis; que ē: q̄i accipitur alijs terminus in pcessu aliquo includēs ī se diuersas naturas & rōnes: & semel in illo pcessu accipitur p̄ vna illaz rationū: & alia vice in eodē pcessu pro alia: Si illerōnes non includit se prout ad tertium comparatur in tali pcessu erit accīns. Sed terminū sic variari cōtingit in pcessu negatiuo & affirmatiuo. Et ex hoc sequit q̄ accidentes potest fieri in prima & secunda & tercia figura. Et hoc est qđ dicit Aris. scđo elenchoz: Unde si defectus sit in affirmatiuo. necesse erit & in negatiuo pcessu. Ut si sic arguat: Nulla species currat homo est species: q̄ null⁹ hō curru. Ponatur enī q̄ oīs homo cur-

rat: premissae sunt vere: & cōclusio falsa per casum. Ergo hic de necessitate erit aliquis defect⁹: sed nō aliud q̄i accidēs. Nam cum sic dī: Homo est species: accipitur homo p̄ ut subiacet intentioni: in cōclusione vero p̄ re ipsa: quia nū q̄i vñimur termino pro intentione nisi quando res subiacet intentioni. Alter enī hec est fallax: illo homo ē substantia quia intention substantia nō est. Et similiter hic nō esset accidentes: homo ē species. Sortes ē homo: q̄ rē. Quia homo vñiformiter possit accipi in maiori & minori. Propter hec dicitur q̄ accidentis potest fieri negatiue. C. Ad p̄m̄ arg⁹ dōm q̄ pcessus affirma Ad arg⁹ tu⁹ manifestior ē & potior q̄ negatiu⁹ vñ pncipal pcessus negatiu⁹ idiget affirmatiuo p̄ aristotele p̄mo posterio p̄. Similiter est in defectibus: quia defectus manifestior ē in pcessu affirmatiuo q̄ negatiuo. Et ideo aristoteles suam regulaz dedidit in affirmatiuo. C. Ad scđm dicendum q̄ licet Aristoteles non posuerit exempla in processu negatiuo: hoc tamen non cōcludit quin accidentis possit fieri negatiue: quia Aristoteles posuit exempla vbi defectus ē manifestior. C. Priore ipse ponit exempla que ad affirmationem & negationē reduci possunt. Ponit enim tale exempluz: Loxus⁹ est alter a sorte rē. & ī ly alter includitur qđam negatio. C. El potest dici ad primū argumentum: cum dicitur q̄ accidentis sit q̄i aliquid assignatum fuerit rei subiecte & accidenti similiter in esse: q̄ hec p̄positio se extendit ad affirmationem & negationē. Ita vi iste sit sensus propositionis: Accidentes sit quando aliquid assignatum fuerit rei subiecte & accidenti similiter inesse affirmatiue vel negatiue. Nam Aristoteles ī p̄mo cap. 2⁹. priorum: dividens omnē propositionē. Dicit q̄ omnis proposition aut est de inessē aut de necessario in esse: aut de contingenti inesse. Et finē quālibet combinationē propositionē de inesse potest esse affirmatiua & negatiua.

Questio quinquagesima.

Veritur circa fal-
lacia sim-
pli-
citer. Et pio-
vrum si fallacia extra di-
ctionem? Et videtur q̄ nō.

Nam p Ari. Loci in dictione simpliciter peccant contra contradictionem. Loci autem extra dictionem contra syllogismum. Sed si quid et simpliciter specialiter peccat contra contradictionem. Quid dicit Ari stoteles in sedo huius quod paralogismi qui sunt si quid et simpliciter soluendi sunt considerando conclusionem ad contradictionem ergo te. Item ille locus est in dictione qui accipit principium apparentie a parte vocis: quia loci extra dictionem acceptum causam apparentie a parte rei. Sed fallacia si quid et simpliciter accipit suaz apparentia a parte vocis: ut hic: est homo mortuus: ergo homo. Sitamen loco tollens aggregati homo mortuus ponere caudauer sic dicendo Caudauer ergo homo: non est si quid et simpliciter: cum deficiat apparentia ergo te. Oppositum dicit ari stoteles ponendo septem locos extra dictionem. Ad questionem dicendum quod fallacia si quid et simpliciter est locus extra dictionem. Nam causa apparentie distinguunt locos sophysticos. Sed causa apparentie in si quid et simpliciter est conuenientia alicuius dicti si quid ad idem dictum simpliciter. Cum ergo ex parte rei accipit causa apparentie: sequitur quod sit locus extra dictionem. Ceterum tamen intelligendus est quod conuenientia vocis ad vocem alicuius dicti si quid ad idem dictum simpliciter: cooperatur ad istam deceptionem. Nec tamen est per se causa apparentie in si quid et simpliciter. Sed econuerso est in fallacia figure dictionis: nam ibi identitas rei iter suppositum et suum commune cooperatur ad deceptionem in tertio modo figure dictionis. Et tamen similiter vocis ad vocem est per se causa apparentie figure dictionis. Econuerso est ex parte ista. Nam conuenientia rei dictae si quid ad idem dictum simpliciter est causa apparentie per se in si quid et simpliciter: tamen conuenientia in voce ad istam deceptionem cooperatur. Ad primum argumentum dico quod minor est falsa. Unde dico quod si quid et simpliciter per se peccat contra illationem: et non per se contra contradictionem. Ex apparenti enim contradictione que

accipitur in premissis infertur vera contra dictio in conclusione proprie realem conuenientiam inter si quid et simpliciter. Hoc patet si sic arguitur: Ethyops est niger: et non est niger in dentibus: ergo est niger et non niger. Propter enim conuenientiam nigri in dentibus ad nigrum simpliciter: ex negatione nigri in dentibus ab ethyope: concludit negatio nigri simpliciter ab eodem: vide per se peccat contra illationem vel syllogismum et non contra contradictionem: quia nulla propositio est ibi multiplex sicut in locis in dictione. Ad secundum dico quod minor est falsa. Ad probationem eius dico quod conuenientia in voce est de bene esse illius fallacie et non de esse simpliciter. Et si sit de esse non tam est sicut causa prima apparentie. Sed conuenientia in voce facit quod paralogismus: si quid et simpliciter appareat syllogismus. Nam si sic dicatur: Hoc non est homo et est caudauer: ergo est homo et non est homo. hic nulla est apparentia syllogismi. Sitamen diceretur sic: Hoc non est homo et est homo mortuus: ergo est homo et non est homo. hic est apparentia syllogismi. Unde conuenientia in voce facit quod paralogismus si quid et simpliciter appareat syllogismus. Eius tamen causa apparentie per se a parte rei accipitur.

Questio quinquagesima prima.

Veritur utrum

ab aliquo sumpto cum determinazione diminuente ad sumptum simpliciter tenet consequentia? Et hoc est querere utrum hec consequentia teneatur: est homo mortuus: ergo homo. Et videtur quod sit bona. Nam quod intelligitur in aliquo sequitur ad ipsum sed homo intelligitur in hoc: homo mortuus. Nam est oppositum in adiecto: homo mortuus. Quid patet si dissimilares pro nominibus ponatur. Nam homo est hunc vivus: et mortuus priuatus vita. Intellexus ergo hominis opponitur mortuo intelligitur in hoc an

Libri

cedente: homo mortuus: ergo sequitur ad ipsum. **C**Item non obstat oppositione mortui ad hominem: sequitur: homo mortuus ergo mortuum. Cum ergo homo opponatur mortuo sicut eius: sequitur: Homo mortuus ergo homo. **C**Item significatum dictionis post eius impositionem est sibi essentialis: Sed homo significat veram naturam: hoc ergo est sibi essentiale. **S**ed ponit in oratione cum aliquo est sibi accidentale. Cum ergo accidentale non pertinet esse: sequitur: homo mortuus ergo homo.

Ad quoniam. **O**ppositorum vult Ari. **A**d quoniam dicendum quod ab aliquo sumpto cum determinante importante naturam oppositionem ad idem sumptum sub propria ratione non valet consequentia: hoc manifestat Boetius supra librum Perihermenias. **U**bi dicit quod non sequitur Homerus poeta est: ergo Homer est, quia homo est attributus Homero sub ratione poesi et in consequente sub propria ratione. Ideo non sequitur similiter est homo mortuus ergo homo. **D**ubius tamen est virus in isto antecedente: homo mortuus: ponat vera natura hominis sub determinatione tamen sibi repugnante. An hoc iotus, homo mortuus: dicat quandam intellectum oppositionem homini. Sed quocunque modo dicatur: dici potest quod consequentia non valet. **S**i primo modo sic certum est: cum homo in antecedente accipiat cum determinante sibi repugnante: quod ad idem sumptum sub propria ratione non tenet consequentiam. **S**i secundo modo dicatur: tunc manifestum est defectus: apparentia tamen est: quia illud cuius intellectus constituitur per hoc quod dico homo mortuus: assimilatur homini in dimensionibus et figuratiobus. **S**ed tamen aliquos primus modus magis competit eis que dicuntur hinc fallacia. Nam hec fallacia sit quod ab aliquo sumpto hinc quid ad idem sumptum simpliciter procedit. **C**ostra hoc potest argui. Nam sequitur: Homo albus currat: ergo homo currat. **N**ec tamen a tribus predicatis ipsi subiectio subratione albi. Sed esse albi: est hinc quid esse respectum hominis. Dicendum est quod sequitur: Homo albus currat: ergo homo currat. **S**ed tamen non sequitur subratione quia hoc est hinc quid et ille similitudine. **S**ed quod esse albi simpliciter.

Questio

presupponit esse hominis ideo sequitur. **A**d primum argumentum dicendum quod inter istas partes Homo mortuus vel respectu tertij accipiunt non est oppositum in adiecto. sed inter istas partes dividuntur acceptas. **C**eliter totum aggregatum et alteram partem oppositionem in adiecto: et ceterum sicut ostendit Boetius ibi supra. **D**icit enim quod qui dicit manum marmoream esse statuere verum dicit: quia manus habet potestatem dandi et recipiendi sed manus marmorea non. **S**imiliter oppositionem quod est inter partes manifestat ibi deinde dicens quod homo importat vitam habens. **S**ed mortuus importat priuatam vitam. **C**onsidera si argutas: quod oppositum est inter partes non impedit divisionem: quod cum aliqua determinatio importat naturam oppositionem suo determinabilium: tunc ex adiunctive determinationis cum determinabili resultat quidam intellectus: quod est hinc quid respectu illius determinabilis. **T**unc intellectus determinabilis hinc quid ponit: propter quod procedere a tali aggregato ad talitem pitem facit hinc quid et simpliciter. **A**d secundum dicendum quod sequitur homo mortuus ergo mortuus: quia homo accipit in antecedente sub ratione mortui: et ideo sequitur: homo mortuus: ergo mortuus: sed quod homo sub propria ratione non ponitur in antecedente. ideo non sequitur: homo mortuus: ergo homo. **A**d tertium cum dicatur significatum dictionis est ei esse entiale. **D**icendum quod homo in hoc aggregato ponat naturam hominis: tamen sub ratione mortui: et ideo non sequitur. **T**amen tenendo quod homo ponat naturam propriam que est esse vivum: et mortuum: similiter tunc signatum ponat quod est esse priuatam vitam. Tunc potest dici quod in hoc antecedente homo mortuus: includuntur duo opposita. Et tunc forte potest dici quod tunc legitur. **S**i tamen per hoc quod dicitur: homo mortuus: intelligitur corpus priuatam vitam: quod quidem corpus simile est corpori viuo in dimensionibus et dimensionibus: tunc possit dici quod omnia non valent: et tunc possit dici ad argumentum quod inter ly homo et ly homo mortuus: est oppositum in adiecto.

Questio quinquagesimasecunda.

Eritur circa hāc ppōnem;

q ego dico falsum. Et primo virū termino cōs possit sup ponere p tota ppōne cui est pars? Et q non ostendit: q in ppōne vniuersali affirmativa predicatione denotatur cōuenire omni cōtentu sub subiecto. Si ergo alicui denotet nō cōuenire illud subsubiecto nō cōuenire: Sū q dicit omniē ppōnē esse veraz vel omnia eē vera: nō dicit suū dictuē eē verū: Sed si terminus supponeret pro tota ppōne cuius est pars: sequeret q dicens omnia es se vera diceret suā ppōnem esse veraz: ergo rē. C Item qui negat omnes loquelas ponit loquela z nō nisi eam quam profert: Sed si loquela supponeret p illa loqua cuius est pars: sequeret q diceret omnem loquelā eē falsam diceret suaz loqulam eē falsam. C Itē ipossible est idē esse totū vle: et ptem integralem respectu eiusdem. Sed si ps supponeret p toto hoc se quere: nā sic dicio: Dis ppō ē vera: ppō ē ps integralis huiusmodi: et pū de ista ppōne pdicat ē idē isti ppōni sicut hō vt dicit de sorte est idē sorti: g rē. C Preterea sic dico: Dis ppō est vera: si ly ppō supponeret p ista ppōne cui ē ps: sequitur q idē eē totu integralē pars integralē respectu eiusdem. C Nel pōt rō aliter deduci sic: Intellect⁹ totius eiusmodi ex partialib⁹ intellectib⁹ pūtū: sed sic dico: intellect⁹ ppōnis est intellect⁹: intellect⁹ huius qd dico ppō: est intellect⁹ pūtialis tū: si p toto supponeret intellect⁹ eiusmodi adequaret toti Sed hoc est cōtra cōm acceptance: que est q omne totum ē maius sua pte. C Itē illud extra cur⁹ intellectum ē ps integralē nō cōstituit intellectu⁹ totū aggregati ex illo z alio. Sed si dicat ppō est vera extra intellectu⁹ huius termini ppō ē b̄ esse verā: ergo hoc quod dico ppō vt est ps huius: huiusmodi non adequaret. Sed si supponeret p ea toti adequaretur. C Adom⁹ ē Ari. in fine quarti: dicens: Qui dicit oia eē falsa dieci suū dictuē eē falsu: sū hoc nō staret nisi ps rē. Dici posset q Ari. nō arguit ibi dī viute fūmōis: sū solū h̄ opītione alio p q dicebat oia eē falsa. Sed il-

lud nō vī vez. nā Arist. p illā ppōnem ar gut ptra eos z de vītute fūmonis: q si ipsi cōcederet dictu⁹ sui eē falsu: cōtra eos nō argueret. C Itē hoc p̄z p dici de omni. nāz sequitur: ois ppō est falsa: hec ppō est ppō: g hec propositio est falsa. C Itē ista contradicunt: Omnis propositio ē vera. non ois propositio est vera. tūc qd vīrū in ista propositio: ois propositio est vera supponat ly propositio p hac ppositione vel nō. Si sūchī ppositū. Si nō supponit p hac sed p oī alta ab hac. nū supponit pro sua contradictionia que est ista: non ois ppositio ē vera. Cum g in cōtradictoriis termini supponant pro eisdē in ista. non ois propositio est vera supponet terminus pro ea. C Itē terminus supponit p eo qd naturam eius participat si non cōtrahitur. cū ergo hec ppositio cuius ly propositio est pars nō minus participet naturā propositiōis qd qlibet alia. sequitur qd p̄ illa supponere et p̄ test sicut p̄ qualibet alia: qre rē. C Pro solutione istius qstionis est primo intelligendum q terminum pro aliō supponere nihil aliud est qd intellectum suum p aliō ponere in quo tñ saluatur vt i partē subiecta. C Ulterius intelligendum est q qui dā sunt termini qui significant naturas determinatas non nūd cōplexis dicibiles vt hō z aial z hmōi. Illi sunt termini qui signat cōplexa sed tñ non mē cōplexo. sed per modum simplicis apprehensionis cuiusmodi sunt enunciant propositio loqua: t mīta alia. Illi sūt sunt termini q signant res dicibiles de cōplexis z icōplexis cuiusmodi sūt ens z vnum z quantū rē. De terminis at prunis non h̄z questio locū: sū solū de secunda genere z tertio terminorum. In illis enim idem pōt esse pars integralis z totum vniuersale. nā hec est vera. Omne totum est maius sua parte. que est quoddam totu. Et similiter hec: Omnis oratio vera est oratio. z sicut de aliis. C Ter tio intelligendum est qd lī in rebus nature vel in terminis significantibus res nature nihil vnum videm possit esse pars. nēgralis z totum vniuersale nisi equivoce. sicut corpus est pars aialis z genus equivoce. qralia est ratio totius z partis. Et etiā alia res est totū z pars. tñ in rōne vt i terminis

*ppositis nihil prohibet unum et idem esse totius
vite et etiam per integrum. Intellexi. non potest appen-
dendere aliquid complexum et sibi nomine ipone-
re dicibile uniuersale de quilibet alio complexo.
Et cum eodem termino non mutato sum signifi-
nem nec sum modum signandi potest aliquid compo-
nere. Et terminus eis si non contrahat potest
supponere indifferenter pro eo quod est nam
principiat vel forma significata per terminum.
Et cum hec propositum non minus participet formam
significata per terminum quam quelibet alia pro-
positio sequitur quod pro hac potest supponere si
eiusque libet alia. Unde propositio tripliciter
potest considerari. Uno modo in quantum est predicabile
de hoc proposito et illa: et sic est totius vite.
Alio modo potest constituit oratione cum predicato: et
sic est pars integralis propositi. Tertio modo
potest verificari per hoc propositum et sic est totius integra-
tis: sicut et hec propositum. Unus si dicatur proposi-
tio est. ly propositio in quantum predicatur de hac est
totius uniuersale respectu istius propositiis
in quantum cum hoc quod dico est: constituit ora-
tionem: est per eius integralis: in quantum autem
pro hac eadem verificari est totius integrale.*

Ad quoniam

*Unde ad questionem dicendum quod pars in qua-
ntum pars pro tota propone supponere non
potest: sed tamen illud quod est pars: non varia-
tur sum significatus: nec sum modum significan-
di: potest respectu eiusdem huius et rationis totius uniu-
ersalis. Unde sic dicto: propositio est vera:
hic per ipsum supponit pro hac propositum plena-
ce cum formam propositi participet sicut et pro q-
libet alia. Ceterum primum argumentum dicitur quod qui
dicunt omnia proposita esse vera dicunt illa proposita
quaesierit esse vera et non esse veram: sed alia ha-
bitudine et alia. Nam per virtutem dici de omni
non dicit suam esse veram sicut et omnem altam. Sed
per naturam primi principii dicit suam non esse
veram: non sequitur. Dispropositio est vera: ergo co-
tradictoria istius propositi est vera: et sequitur per
nam primum principium: contradictionia istius pro-
positiis est vera: ergo hec non est vera. Unde
hoc sequitur per discursum rationis: et non potest
dicere oportere: et ceterum. Ceterum secundum dicendum quod que-
rum intermixtum omnem loquaciam virtute dici de
omni negat suam loquaciam: sed quia non potest
negare loquaciam nisi per loquaciam: ideo
per actum exercitum ponit loquaciam: vir-
tute tamen dici de omni negat suam sicut
aliam. Ceterum tertium dicendum quod licet un-*

Ad argumentum
principalia

possibile sit in rebus nature unum et idem
esse totius uniuersale et per integrum respe-
ctu eiusdem: in rebus tamen rationis non est
hoc inconveniens. Multa enim sunt impossibili-
ta in re que non sunt impossibilita in ratione.
Sicut procedere in infinitum in rebus est im-
possibile: sed in ratione non est inconveniens.
Ceterum quartum dicendum quod in rebus rationis
idem potest esse totius integrale et per integra-
lis respectu eiusdem sub alia consideratio
et alia. Ceterum confirmationem dico quod in re-
bus nature: omne totius est malus sua pre-
dictio. Illud quod est pars sub una consideratio
non potest respectu eiusdem habere rationem
totius. Similiter in ratione: per in quantum pars mi-
nor est suo toto: sed tamen illud quod est per
sub una consideratione potest respectu eius-
dem sub alia consideratio habere rationem
totius: ipso non variato: sed tota variatione
cadente circa intellectum. Ceterum ultimum
dicendum quod maior sic habet intelligi: illud
extra cuius intellectu est aliquid: ipsius sic
acceptus non constituit intellectu totius aggredi-
gati ex illo et alio. Sed ipsum consideramus
sub alia ratione bene potest: sic est in propositione.
Si non dicatur: propositum est vera: ly per se conside-
ratur solitudo in quantum est per huius rationis
propositum est vera: sic non constituit intellectu hu-
ius rationis. Sitamen consideretur in quantum
predicabile est de hac proposito: sic potest consti-
tuere intellectum totius.

Questio quinagesima tercia.

*Meritur virum in ci-
loqui: Ego dico falsum: fit
simpliciter verus in dicen-
do. Et arguitur quod sic. Nam
sequitur ego dico falsum: ergo di-
co me dicere falsum. et sequitur dico me dicere falsum: ergo
dico verum: ergo a primo ad ultimum sequitur: ego
dico falsum: ergo dico verum. Probando
secundum consequentie: nam qui dicit sicut est
dicere verum: sed qui dicit se dicere falsum:
cum dicat hoc falsum ego dico falsum: ip-
se dicit sicut est: quod ergo dicit se dicere fal-
sum: dicit verum. Item sic incipiens lo-
qui. Aut dicit verum aut falsum. Si verum
est in dicendo simpliciter verus: quod dicens
denominatur a qualitate sui dicendi. Si dicit
falsum: ergo falsum est ipsum dicere falsum:*

cum ergo non dicat falsum: et dicit aliquas ppositiones: ergo dicit verum. Ad oppositum. Dicens denotatur a qualitate sui dicti. sed hec oratio est falsa: ego dico falsum: quam dicit incipiens sic loqui ergo re. Ad questionem dicendum quod sic incipiens loqui. Ego dico falsum: est simpliciter falsus in dicendo: verus tamen sum quid. Difficile tamen est hic videre in quibus: ut innuit Aristoteles in littera. Nam propter conuentientiam in re inter dictum sum quid et sum simpliciter quicquid nescimus distinguere iterum scđm scđm quid et simpliciter. Tamen dico quod circa hoc enunciabile: ego dico falsum: est veritas et falsitas: sed veritas sum quid et falsitas simpliciter. Quod autem circa ipsum sit falsitas simpliciter: hoc patet per hoc quod oratio dicitur simpliciter falsa: quod est signum falsi: quoniam sic incipiens loqui nihil dicit quod sit falsum. Si enim diceret hominem esse asinus vel aliquid huiusmodi: hec esset vera. Quod autem sic incipiens loqui sit verus sum quid: diversimode ponitur a diversis. Quidam enim ponunt quod est verus sum quid quia circa qualibet rationem falsam exercetur vere actus dicendi. Dicitur aliter quod sic dicens est verus sum quid: quia actu exercito per propositionem intelligitur sicut est in re. Sed quod ab actu exercito non dicitur oratio simpliciter vera vel falsa: ideo talis oratio diciter secundum quid vera. Actu enim exercito intelligitur quod ipse exercet actum dicendi circa falsum: et illud in re est verum. Ad primum argumentum dicendum: cum dicitur: ego dico falsum: ergo dico me dicere falsum. Dico quod consequentia non valet formaliter. Sicut non sequitur: homo est animal ergo dico hominem esse animal. Ulterius posito quod sequatur licet non formaliter: dico: quod non sequitur ulterius dico me dicere falsum: ergo sum verus in dicendo simpliciter: sed est secundum quid et simpliciter. Sicut hic: Itē bene iurat adimplendo iuramentum: ergo bene iurat. Similiter sic dico: homo est asinus: verum est ipsum dicere falsum: et tamen non sequitur quod ipse dicat verum. Ut vitamen in quibusdam sequitur: verum est me dicere ergo simpliciter sum verus. Sicut hic: Verum est me

dicere hominem esse animal: ergo sum simpliciter verus: et hoc est in illis in quibus est veritas in actu signata et in actu exercito. Unus sequitur verum est me exercere actum dicendi circa falsum: et illud circa quod exerceo est falsum. Ad aliud cum dicitur: sic incipiens loqui: ego dico falsum: aut dicit verum aut falsum. Dico quod dicit propositionem que est falsa. Et ulterius cum dicitur: ergo falsum est ipsum dicere falsum. Dico quod non sequitur: sed magis sequitur: ergo verum est ipsum dicere falsum. Et ex hoc non sequitur quod dicat verum: sed magis quod dicat falsum.

Questio quinque prima quarta.

Veritur

virus seu

tum curvum curva medietas est alba et alia nigra debeat dici albus vel nigrum? Quod alterius: probatio. Nam quod est in genere est in aliqua eius specie: cum genus nihil aliud sit realiter quam sue species: sed tale scutum potest dici coloratum: sed non est coloratum aliquo medio colore: ergo vel dicetur album vel nigrum. Item quod in est parti alicuius totius denominat totum. Nam homo dicitur crispus: cum tamē crispudo sit solū in capite. ergo multo soritus quod inest medietati alicuius totū denominabit. Itē Aristoteles dicit in s. phys. quod hoc sanas quod thorax eius sanas. Ergo eadem ratione scutum potest dici album: quod ei media pars est alba. Ad oppositum: qua ratione homini corpus dicere album: eadem ratione dicere nigrum. Et sic id est semel a duobus aristoteliis denominaret. Ad quoniam dicendum: quod tale corpus de necessitate altero isto quatuor modo, rū se habebit. Unus enim dicitur album et nigrum neque album neque nigrum. Unus sum quid nigrum et simpliciter album. Unus sum quod album et sum quod nigrum. Num est impossibile: quia tunc contraria sunt eidem inessent. Nec secundum: quod ponit quod una eius medietas sit alba et nigra. Nec tertio modo: quod non est maior ratio quam tale corpus dicatur simpliciter album et sum quod nigrum ex causa: quod dicitur sum quod album et sum quid nigrum. Ad primū argumentum cum dicitur: Illud quod est in genere est in aliqua eius specie. Dico quod illud quod est in genere sic homo in animali de necessitate est in

aliquā eius specie. Sed hī illud qđ denoiaſt ab aliquā genere nō oꝝ qđ ſimpler ab aliquā eī ſpe-
cie denoiaſt. Et hī qđ ab vīna et hī qđ ab
alīa. Ad aliud dōm qđ qđā ſunt acciden-
tia qđ determinat ptes i toto: ſicut crīſpiu-
do i hōie dītermīnat ſibi caput: et qđ i eſt iſto
mō pti pōtū denoiaſt. Sed quedā acci-
dētia nō determinat ſibi aliquā pte i toto:
Et qđ tale accidētis in eſt pti nō oꝝ qđ deno-
minet totū et talia accidētia ſunt albi et ni-
grū. Et ſic dīcas qđ ſue accidētia dītermī-
nēt pte in toto ſue non ſem̄ pte qđ pteſſus
a pte ad totū: vel a denoiaſtōe qđ ſit a pte ad
denoiaſtōe totū: cauſet hī qđ et ſimpler.
Unū hī vī eē fallacia hī qđ et ſimpler: Et
crīſpius hī caput: ḡ ē crīſpius: qđ denoiaſtōe
hī pte ē hī qđ respectu denoiaſtōe to-
tūs. Dicēdū qđ hī nō eſt hī qđ et ſimpler:
Et crīſpius hī caput ergo eſt crīſpius. Nā
rō hī quā predicationi attribuitur ſubiectio i
ancedente non ē hī qđ respectu rationis
qua p̄dicatiuſ attribuit ſubiecto in cōſequente
Unde nō hī plus ſit denoiaſtōe dicendō:
hō eſt crīſpius: qđ dicendō: qđ hō eſt crīſpius
hī caput: et hoc eſt ex nā ſpālī eius quod
dico crīſpius. Ad tertium dicendū: qđ rō
accipit falſum. Nam si homo poſſet dici ſa-
nus quia ſanat hī thorax. eadē rōne poſ-
ſet dici infirmus: ſi infirmareſ hī caput ul-
hī oculū. Et iūcynus et idē poſſet dici ſa-
nus et eger. Sed aristo. intēdit ibi qđ aliqđ
pōt in eſte parti alicuius totū. Et aliqđ po-
ref in eſte alicuius totū pto. Et aliqđ pōt in eſte
alicui p accidētis. Unū nō intēdit qđ iſta ha-
bitudo ſit bona ſimpler: pectus ſanatur
ergo homo ſanatur.

Questio quinquagesima quinta.

Leritur vīz igno-
rātia elenchi ſit locus diſtinct⁹ ab ali-
is: Et videt qđ nō. Māvnus
qñiſqđ locus ſophiſticus ſi
cūt habet ſua principia p-
pria: ſi habet ſuam ſolonem p̄pria. ſi
ignorantia elenchi: et ſcdm quid et ſimpli-
citer habent vnuam ſolonem: ergo nō ſunt
fallacie diſtincte. Minor patet qđ Arifote-
lem qui dicit. Qui ſiunt hī quid et ſimpli-
citer et hī diſminutionē rōnis: ſoluēdi ſiunt
coſiderando concluſionem ad contradic-

etionē. Item qđ nō diſtinguaſ ſcdm qđ
et ſimpler probo. Nam ſicut in ſcdm qđ
et ſimpler procedit a quo ad ſimpler,
ſic in ignorantia elenchi procedit a quo
ad ſimpler. Sicut enim hic procedit
Et albus hī dentes: ergo ē albus. Simi-
liter hic: hoc eſt duplum ad hoc ſcdm lon-
giudine: et nō eſt dupli ad hī ſedz latitudi-
nē: ergo eſt dupli et nō dupli. Unde i mō
arguedi nō videnſ differre. Et iſt illud in
quod aliqđ reduciſ ab eo nō diſtinguiſ i-
qđū in illud reduciſ: ſed oēs loci ſophiſ-
tici reduciſ in ignorātia elenchi: ergo
ab illis nō diſtinguiſ ignorantia elenchi. I. elecho
Ad opositionē ē Arifoteles qui nume capi. 3,
rat hī locū inter locos extra dictionē. Ad qōni
dō. qđ ignorantia elenchi in uera inter alios
locos ſophiſticos extra dictionē. et ab alijs
diſtinguiſ. Mā loci ſophiſticī diſtinguiſ ſcdm ſuas cās apparetē: ſi cā apparetie
in ignorantia elenchi eſt apparenſ iden-
titas apparenſ contradictionis ad verā
contradictionem. Circa hoc notandū
qđ eadem eſt diſtinſio ſyllogiſmuſ et ele-
nchi: niſi qđ oportet addere contradictionē
Ex quo ſequitur qđ quedā ſunt condi-
tiones ſpeciales iphiſ elenchi. Et que-
dam coimunes. Unde licet omnes alie
fallacie peccent contra elenchi: et in
hoc quelibet poſſit dici ignorantia elen-
chi: Tamen iſta fallacia ſpecialuer peccat
contra proprieſtes quas elenchi addit
ſupra ſyllogiſmuſ. Que ſunt quatuor: ſi licet: ad idem: ſecundū idem ſimiſter: et
in eodem tempore. Et quia ſic peccat con-
tra conditiones proprias iphiſ elenchi
ideo ſcdm quādā excellentiam vo-
catur ignorantia elenchi. Et ex hoc ſe-
quitur vlt̄ius qđ quatuor ſunt modi hu-
iū ſallacie. qui accipiuntur ſcdm iſtas
quatuor proprieſtes. ſiſi ad idem: ſcdm
idem ſimiſter: et in eodem tempore.
Ad primum argumentum dicendū: qđ
illa cōſequentia nō valit: eadem eſt ars ſol p̄ncipia
nēdi paralogiſmos ſcdm quid et ſimpli-
citer et ſcdm ignorantiaz elenchi: ergo igno-
rātia elenchi et ſcdm quid et ſimpler ſunt
idem locus ſophiſticus. Nam ſolutio eſt

manifestatio defectus. Et nihil phibet eos de defectu diversis causis apparente posse regi. Tel pot dici quod licet ignoratia elenchi et fui quid et simpliciter habeat eandem solenes ceterum non tamquam specialiter. Nam in fui quid et simPLICITER apparentia est identitas dicti fui quid ad dictum simpliciter; et cum non existere est diversitas eoz idem. Tunc solo specialiter fui quid et simPLICITER est manifestatio varietatis iter dicti fui quid et simpliciter. Sed apparentia in ignorantia elenchi est identitas contradictionis apparentis ad veram contradictionem. Et solo specialiter manifestatio diversitatis iter ea. Et ideo non sequitur: cum ignorantia elenchi et fui quid et simpliciter habent diversas solenes spates quod sint idem locus. Ad aliud dicendum quod licet in eodem paralogismo possit esse fui quid et simPLICITER; et ignorantia elenchi hoc tamen erit alia ratione et alia. Quia in hoc quid et simpliciter in dictum est: cum apparentia est identitas dicti fui quid ad dictum simpliciter. Sed in ignorantia elenchi cum apparentia est identitas contradictionis in conclusione. Et ex hoc sequitur quod fui quid et simPLICITER possit esse sine ignorantia elenchi: quia potest esse sine apparentia contradictione: quod hic est fui quid et simpliciter. Hoc est albus fui dentes: quod est albus: et tamquam hic non est contradictionis apparentes. Ad ultimum dicendum quod ignorantia elenchi in quantum alii loci reducitur ad ipsam est elenchi generaliter: non in ignorantia elenchi spatem que distinguit ab aliis locis non reducunt fallacie. Sed ex premissis videatur quod ignorantia elenchi est locus in dictione. Nam ex quo eius apparentia accipitur a contradictione: et contradictione a parte vocis: videtur quod eius apparentia accipiat a voce. Unde cum peccet contra contradictionem videatur sequitur quod sit locus in dictione: quod loci in dictione specialiter peccat contra contradictionem. Sed dicendum est quod ignorantia elenchi non est locus in dictione. Unde inquit Aristoteles cum dicit: Trahat autem aliis hunc locum in eos quod sunt in dictione: per hoc dicere quod non potest locus in dictione nisi per qualiter violentiam. Et dicendum est quod ad contradictionem non solum regitur unitas vocis sed etiam unitas rei: quod per diffinitionem contradictionis. Contradictione non est nominis tantum sed rei et nonis. Unum si apparet contradictione accipitur a parte rei: non est ignorantia

elenchi. Si enim per vocis rite est locus in dictione. Tel pot dici quod peccare contra contradictionem est duplicitate. Aut ita quod paralogismus inferat contradictionem alicuius proponens. Aut quod videatur appareretur excludere contradictionem non habendo respectum ad praecepitionem respodentis. Primo modo peccat locutus in dictione contra contradictionem. Et quod elenches est magis contradictionius per respectum ad respondentem: id est loci in dictione specialiter dicuntur peccare contra contradictionem. Secundo modo nihil phibet quod ignorantia elenchi et fui quid et simpliciter peccant contra illationem: quia inter premissam negationem et partem negatiuam conclusionis est defectus illationis.

Quæstio quinquagesimasexta.

Herititur virtus ista

cōsequētia sit bona: Hoc est non duplex: ergo hoc non est duplex: et videtur quod non. Nam aliud stat cum antecedente

quod est incomp̄ossible cōsequētū: ergo p̄ se quætitia nulla. Ita enim stat simul: Hoc est duplex: et hoc est non duplex. Et in ista: hoc est duplex: non stat cum hoc cōsequētū: hoc non est duplex. Assumptum p̄ Aristotelem quod dicit secundo huius: quod non est inconvenerens fate, r̄ idem esse duplex et non duplex: ergo stant simul. Item: sicut ad positionem plurimi non sequitur positionem pauciorum: et hoc sub ideterminatione: sic ad negationem pancoz non sequitur negatio plurimi. Sicut n. non sequitur Animal currat: quod non currat: sic non sequitur Homo non currat: quod animal non currat. quod ad negationem extremiti non sequitur negatio compositionis et extremiti. Ita non sequitur: hoc est non simile: ergo non est simile. quod aliud stat cum antecedente: quod est incompossibile consequenti. Nam ista stant simul: Hoc est simile: et hoc est dissimile. Et sequitur: Hoc est dissimile ergo est non simile. Et tamen ista: hoc est simile: non stat cum hoc consequente: hoc non est simile. Ad oppositum sequitur: Hoc est non duplex ad a. ergo non est duplex ad a. Ergo absolute sequitur: hoc est non duplex: ergo non est duplex. Ita non negatio infinitans negat significatus terminus: sed significatus huius quod dico dum

cap. io.

Tabula

plū, est quidam respectus, ergo negat respectū, et si negat respectū nihil relinquit. Ad qōnē ergo rē. Ad questionem dicendū q̄ conse-
 quentia bona est: nāz significau huius qđ
 dico duplū, est quida respectus. Nō est aut
 intelligendū q̄ supra significatiū relatiū,
 sūder respectū tāq̄ habituo media iter
 relatiū & suū correlatiū. Sz illđ qđ nom̄
 relatiū importat respectū est, sed negatio
 finitās negat significatiū termini. Sic q̄ di-
 cito, h̄ ē n̄ duplū, negat vniuersalr respectū.
 Quo negato nō dicitur ad dumidū. Ergo
 sequitur. Hoc est non duplum ergo nō est
 duplū. Et y Aristotele in libro Periher-
 menias: Nō currere idiferent reperiū in
 eo qđ est et qđ nō est: p̄ter q̄ i cursu. Ergo
 nō duplū reperiūt in eo quod est & quod
 nō est: preter q̄ i duplo. Duplū ergo & nō
 duplū vera contradictionē importat. Sed
 cuiuscū attributur vnuz contradicitoriu
 ab eodez remouet reliquū. sequitur ergo.
 Hoc est non duplū. ergo non est duplum.
 Id p̄maz Ad primam rationē dicendum q̄ non est
 questionēs incōueniēs fateri id esse duplū & nō duplū
 cū diuersis determinatiōibus: vt q̄ si du-
 plum ad a. & nō duplū ad. b. Tamen abso-
 lute loquēdo sic. Et b̄ est qđ dicit Aristote-
 les q̄ nō est incōueniēs id esse duplū & nō
 duplum. Ad secundam dicendum q̄ non
 est magis negare cōpositionez & extremū.
 q̄ extremū p̄ se. Mā in interēptione antece-
 dētis includitur interēemptio cōsequenüs.
 Ad ultimam dico q̄ sequit. Hoc est non si-
 mile: ergo non est simile. Et cum probatur
 q̄ ita stat simil. Hoc est simile: & hoc ē nō
 simile. Dico q̄ nō est vep̄. Et cū dicit vlie-
 riū. q̄ ita stat simil. Hoc est simile: & hoc
 est dissimile: & q̄ sequit. Hoc ē dissimile: &
 hoc est nō simile. Dico q̄ ita & sequentia nō
 valer: quia p̄ h̄ qđ dicit dissimile importat
 quida respectū ad dissimile quod est dissimile
 suo dissimili. Sz p̄ h̄ qđ dico: nō simi-
 le: p̄maz respectus. Et a positione respectū
 ad vnu nō sequit remouet respectū ab alio.

CExplicunt questiones elenchorū sub
 ilis Doctoris Scoti: accurausime impres-
 se Veneui: Anno domini Milleſimo qua
 drigenteſimo Nonagesimo nono, quinto
 Monas Octobris.

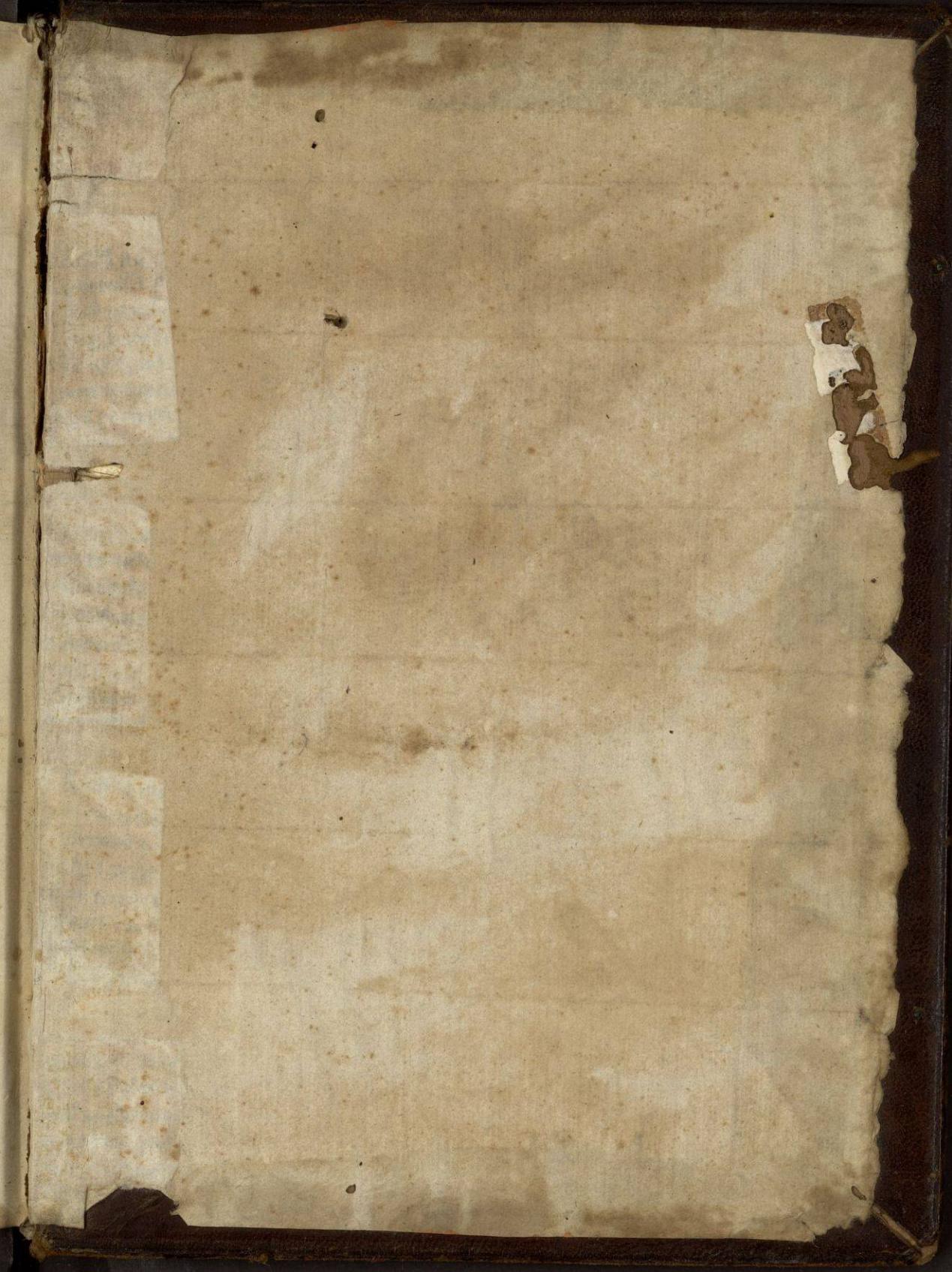
- Tabula. q̄ sup̄ libros elenchorū subtilis-
 simi doctoris Scoti.
- p̄ma **Utrum** logica procedat ei-
 coibis. Car. 2.
 2 Utrū ars sophistica sit scia. Car. 3.
 3 Dato q̄ sophistica sit scia virū sit de-
 ſyllo sophistico tāq̄ de p̄ se subo. 3.
 4 Utrū sylls h̄n̄ p̄missas fallas; yl p̄mis-
 ſam q̄ dī peccas i mā sit sylls. 3.
 5 Utrū nōmen equocū sit nomē vnu-
 vel plura nomina. 4.
 6 Utrū termin⁹ equiūoc⁹ cōtineat sua si-
 gnificata p̄ modū diſiunctiōis. 4.
 7 Utrū termin⁹ equiūoc⁹ p̄n̄eat sua si-
 gnificata p̄ modū copulationis. 5.
 8 Utrū termin⁹ equiūoc⁹ habeat oia
 sua sigta actu respectu p̄n̄. 5.
 9 Utrū termin⁹ equiūoc⁹ possit p̄trahi p̄ i-
 me⁹ adiūctū ita q̄ de vnu finis
 solū possit accipi p̄ alto ei⁹ siglio. 6.
 10 Utrū termin⁹ equiūoc⁹ possit p̄tra-
 hi p̄ mediate adiūctum. 6.
 11 Utrū signū vle aduentens termino
 equiūoco possit ip̄m distribuē p̄ oī
 b⁹ ſuppoſitus ciuilib⁹ ſuī ſig⁹. 7.
 12 Utrū sylls sophistic⁹ peccans in for-
 ma ſit defec⁹ ſyllogismi ſimpliſter
 vel ſyllogismi dyalec⁹ci. 8.
 13 Suppoſito q̄ ſit defec⁹ ſylli dyalec⁹ci
 cū ſylli ſimplr: ciuī horum pri-
 muſ ſit defec⁹. 8.
 14 Utrū ſyllogism⁹ ſophistic⁹ peccat cō-
 tra ſyll⁹ ſophistic⁹ dīſtratiūi. 8.
 15 Utrū poſſit aliqđ nōmē ſignificare
 vnu p̄ p̄bus & reliquū p̄ posteri⁹. 9.
 16 Utrū termin⁹ analogus p̄ ſe poſſit ſit
 solū pro modo famosiori. 10.
 17 Utrū termin⁹ modus equiūocatiōis re-
 ſultet ex h̄ ſolū q̄ aliqua dictio ſig-
 tū vnu de ſe & aliud ex adiūcto. 11.
 18 Utrū vnuſ vocis cōplexē ſit ſuffici-
 ens p̄m⁹ diſtingueādi amphibolo-
 giām ab equiūocatione. 12.
 19 Utrū diuersa rō p̄truedi requiriūr
 ad amphibologiam. 12.
 20 Suppoſito q̄ i aliq̄ palogismo repiaſ
 diuersitas ſtructiōis virū tal oīo
 ſub uno actu proferēdi poſſit mul-
 ta ſignificare. 13.

Tabula

- 21 Utz oīo multiplex bīz aphibologīā vō
 modo prolata: sit multiplex quo,
 cūq; modo proferatur. 13.
 22 Utrū hec sit distinguēda. bīz 3^m modū
 aphibologie: Scit seculum. 14.
 23 Utrū cōpositio & diuīsio sīnt due sal-
 lacie distincte specie. 15.
 24 Utrū vītias māl' vōi cōplexē sit suffi-
 cīes cā distiguēdi compositionēz &
 diuīsionēm. 15.
 25 Utrū fallacia cōpositiōis regrat q̄ sē
 sus cōpositus sit fālūs. 16.
 26 Utrū hec oīo: Sedētē ambulare est
 possibile: sub diuersis plationibus
 possit diuīsa significare. 17.
 27 Utrū bī ppō sedētē abulare ē possibile
 sit vā i sensu diuīsiōis. 18.
 28 Utrū sit vā in sensu cōponis. 18.
 29 Utrū hec dictio z: in isto palogismo
 Quīq; sūt duo & tria: possit copula
 re inter terminos vel, ppōnes. 19.
 30 Utrū hec dictio z: operetur potentia
 lem multiplicitatē. 19.
 31 Utrū iste palogism⁹: Quīq; sūt duo &
 tria: sit verus i sensu cōponis. 19.
 32 Utrū iste palogism⁹: Qd vñū solū p̄t fa-
 cē p̄la p̄t facē: sit distinguēdus bīm cō-
 positionē et diuīsionē, p̄t ly so-
 luz tenetur adverbialiter. 19.
 33 Utrū sit distinguēdus bīz cōpōz & diuī-
 siōz tenēdo ly solū noīalitēr. 19.
 34 Utrū accentus sit due fallacie. 20.
 35 Utrum figura dictionis operetur ali-
 quam multiplicitatē. 20.
 36 Utrum figura dictionis operetur ve-
 ram multiplicitatē. 21.
 37 Utrū si⁹ dictiōis sit loc⁹ i dictione. 21.
 38 Utrū iste palogism⁹: musa & poeta: sit
 termināt i a: & musa ē se. ge. zc. 22.
 39 Utrū cōmutatio vñi p̄dicamēti i alid
 cauet figuram dictionis. 22.
 40 Utrū cōmutare rē vñi p̄dicamēti sū
 vno mō acceptā sī rē eiusdē generis
 v̄l alteri⁹ sub alio⁹ acceptā sit suffi-
 cīes cā nō exītie figure dictionis. 23.
 41 Utrū cōmutare q̄le qd in B aliquid fa-
 ciat fallaciā figure dictionis. 24.
 42 Utrū sub termino significāte quale
 qd lateat diuerſitas iterp̄tatorū in
 3° figure dictionis. 24.
 43 Utrū p̄tāl idētātā alicui⁹ hñū i se di-
 ueras nās l'ōes ad aliqd p̄ticipāc-
 vñā illaz sit cāe appētē accentus. 25.
 44 Utrū supi⁹ possit accidē suo i seiori. 25.
 45 Utrū fallacia accentis possit cāri ex va-
 riatiōe alti⁹ termi⁹ q̄j medij syllogi-
 stici: v̄l vtrū possit cāri indīnter ex
 variatiōe malo⁹ mi. & me. zc. 25.
 46 Utrū p̄cessus a re subiecta ad accīs
 faciat fallaciā accidentis. 26.
 47 Utrū variatiō medij sit sufficiēs nō
 exītie in fallacia accidentis. 27.
 48 Utrū ille palogismus: coruscus cog-
 sciā tē: coruſe⁹ ē venies: ḡ zc. virū
 hic sit fallacia accidentis. 27.
 49 Utrū palogism⁹ accidētis possit fieri
 negative sicut affirmatiue. 28.
 50 Utrū sit fallacia extra dictionē. 28.
 51 Utrū ab aliq; sūpto cū determinatio-
 ne diminuente ad sumptu⁹ simpli-
 citer teneat genera. zc. 28.
 52 Utrū terminus cōis possit supponere
 p tota ppōne cuius est pars. 29.
 53 Utrū incipiēs sic loqui: ego dico fal-
 lūz: sit simplr verus in dicendo. 30.
 54 Utrū scūtū cui⁹ vñā medietas ē alba-
 zalia nigra debeat dici album vel
 nigrum. zc. 30.
 55 Utrum ignorantia elenchi sit locus
 distinctius ab alijs. 31.
 56 Utrū ista p̄sequētia sit bona: hoc est
 nō duplū: ḡ hoc non est duplū. 31.

Finit tabula.

卷之三

Joh
Luc

mit
at
Iusti

ac per
per la
choro
th

卷之三

